

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

OTORİTER KİMLİK YAPISININ FLÖRT ŞİDDETİ ÜZERİNE ETKİSİ:
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ ADANA ÖRNEĞİ

TEZİ YAZAN
Jale ÖZDEMİR

Danışman: Prof. Dr. Gülşah SEYDAOĞLU (Çukurova Üniversitesi)
Jüri Üyesi: Prof. Dr. Bekir Aydın LEVENT
Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İNAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN / OCAK 2019

ONAY

201610055 numaralı öğrencimiz olan **Jale ÖZDEMİR** tarafından hazırlanan
“**OTORİTER KİMLİK YAPISININ FLÖRT ŞİDDETİ ÜZERİNE ETKİSİ:**
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ ADANA ÖRNEĞİ” başlıklı bu tez çalışması
jürilerimiz tarafından **oy birliği** ile **Psikoloji** Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS**
TEZİ olarak kabul edilmiştir.

.....
Üniv. Dışı - Tez Danışmanı - Jüri Başkanı: Prof. Dr. Gülşah SEYDAOĞLU
(Çukurova Üniversitesi)

.....
Üniv. İçi - Jüri Üyesi: Prof. Dr. Bekir Aydın LEVENT

.....
Üniv. İçi - Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim İNAN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

.....
18 / 01 / 2019

Doç. Dr. Murat KOÇ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ndaki hükümlere tabidir.

İTHAF

Sevgili aileme..

ETİK BEYANI

Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
 - Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
 - Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,
- bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

18/01/2019

Jale ÖZDEMİR

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı yapmamda bana destek olan yol gösteren değerli hocam ve danışmanım Prof. Dr. Gülşah SEYDAOĞLU'na teşekkürü bir borç bilirim. Prof. Dr. Gülşah Seydaoğlu'nun asistanı Aslı BOZ' a değerli emekleri ve katkıları için teşekkür ederim.

Tüm yaşamın boyunca sonsuz bir sevgi ve sabırla beni öğrenmeye ve mücadele etmeye yönlendiren sevgili aileme derin minnet ve sevgilerimi sunmayı bir borç bilirim.

18/01/2019

Jale ÖZDEMİR

ÖZET

OTORİTER KİMLİK YAPISININ FLÖRT ŞİDDETİ ÜZERİNE ETKİSİ: ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ ADANA ÖRNEĞİ

Jale ÖZDEMİR

Yüksek Lisans Tezi, Psikoloji Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Gülşah SEYDAOĞLU
Ocak 2019, 124 Sayfa

Şiddet, otorite ve baskı uygulayarak bireylerin fiziksel veya psikolojik açıdan olumsuz sonuçlar yaşamasına neden olan bireysel veya toplu hareketlerin bütünüdür. Toplumda bazı bireylerin şiddet uygulama, bazı bireylerin ise maruz kalınan şiddeti kanıksama-kabullenme eğilimi diğerlerinden fark göstermektedir. Bu farkı yaratan etkenlerden birinin otoriteye eğilimli-yetkeci kişilik ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yetkeci-otoriteye eğilimli birey; kapsadığı grubu bir adım önde tutan, bu gruba mensup olmayanlara olumsuz düşünceler ve duygular barındıran anlayışsız kişilik olarak açıklanmaktadır. Söz konusu grubun bireyleri kendisinden üstün gördüğü bireylere karşı kesin itaat gösterme eğilimindedir. Şiddet türlerinden biri olarak tanımlanan ve son dönemlerde yaygınlaşan flört şiddeti, flört ilişkisinin başlaması ile birlikte bireylerden birinin karşı tarafa bedensel, cinsel, ve psikolojik olarak istismar etmesi ve sosyal yaşamdan kısıtlaması şeklinde tanımlanmaktadır. Otoriter birey flört ilişki sürecinde partnerine uyguladığı şiddet aracılığıyla egemenlik kurmaya, kontrol etmeye ve gücünü göstermeye yönelik tutum ve davranışlar sergileyebilmektedir. Bu araştırmanın amacı otoriter kişilik yapısının flört şiddeti üzerine etkisini incelemek ve bu ilişkiyi etkileyebilen faktörleri ortaya çıkarabilmektir.

Araştırma, ilişkisel tasarımda tanımlayıcı kesitsel bir araştırmadır. Çalışmanın evrenini Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi ilk 2 sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Tıp Fakültesinde eğitim alan 1 ve 2 sınıf öğrencisi toplam 251 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Flört şiddeti türlerine maruz kalma durumunda geliştireceği davranış, bu şiddet türlerine maruz kalma durumunu ve flört ilişkilerine karşı tutumlarını belirlemek amacıyla ilgili literatür ışığında sorular ve ifadeler hazırlanmıştır. Öğrencilerin otoriter-yetkeci kişilik seviyesini ölçmek amacıyla

Sağ Kanat Yetkeçiliği (SKYÖ) ve şiddet eğilimini tespit edebilmek için Şiddet Eğilim Ölçeği (ŞEÖ) ve Flört Tutum Envanteri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, öğrencilerin literatürde şiddet olarak tanımlanan yaşantıları-durumları flört şiddeti olarak yorumlamadığını, farkındalığın olmadığına işaret etmektedir. T-SKY puanı arttıkça flörtlere karşı negatif tutum puanı artmaktadır. (aralarında pozitif yönde yüksek düzeyde korelasyon saptanmıştır; $r=0,71$). Şiddet-tacize maruz kaldığını beyan eden bireylerde Düşük SKY, Yüksek SKY, Toplam SKY ve Flört Tutum puanları maruz kalmayanlara göre daha yüksektir ve aralarındaki fark anlamlı bulunmuştur. Şiddet Eğilimi Ölçek puanı da daha yüksek olmasına karşılık gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Toplam SKY puanı ile romantik ilişki-flört grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,003$). En yüksek T-SKY puanının hiç romantik ilişki-flörtü olmayan grupta olduğu görülmektedir. Toplam SKY, ŞE ve flört tutum puanları kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğu görülmektedir. Şiddete eğilim puanı ile cinsiyet grupları (erkek-kadın) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,011$). Elde edilen sonuçlar, şiddete maruz kalan bireylerin yetkeci kişilik puanlarının yüksek olduğuna, öğrencilerin literatürde şiddet olarak tanımlanan yaşantıları-durumları flört şiddeti olarak yorumlamadığını, farkındalığının olmadığına işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: Şiddet, flört şiddeti, otoriter kimlik, sağ kanat ölçeği, üniversite öğrencileri

ABSTRACT**INVESTIGATION OF THE EFFECT OF AUTHORITE PERSONALITY ON
FLUORITY VIOLENCE IN ÇUKUROVA UNIVERSITY MEDICAL FACULTY
STUDENTS****Jale ÖZDEMİR****Master Thesis, Department of Psychology****Supervisor: Prof. Dr. Gülşah SEYDAOĞLU****January 2019, 124 Pages**

Violence, the intentional use of power, force or authority against oneself, another person or against a group or community that either results in injury or psychological harm. Some individuals in society have tendencies such as violence but in the other hand, some others accept the violence against them. One of the factors that make this difference between tendencies is thought to be prone to using authority. Individuals prone to use authority are defined as the insensitive person who keeps their society one step ahead and includes negative thoughts and sense to the non-members of this society. The group in question are tend to be strictly obeyed against the individuals who deems superior to them. One of the types of violence, which has widespread in recent years, the violence between dating couples which is the application of physical, emotional, sexual and verbal violence. The authoritarian individual may try to control over their partner with the violence applied during flirting relationship. The aim of this study is to investigate the effect of authoritarian personality structure on flirting violence.

This research is a descriptive cross-sectional study in relational design. The research consists of Çukurova University Medical Faculty first and second year students. The sample of the study consisted of 251 students in the first and second year of medical education in the spring semester of 2017-2018 academic year. The Personal Information Form as a data collection tool was prepared with questions and expressions in the light of literature in order to indicate the behavior that will be developed in case of exposure to the types of flirting violence and their attitudes towards relationships.

Violence Tendency Scale and Flirting Attitude Inventory were used to determine the Right Wing Authoritarianism(RWA) and violent tendency of students.

The events were mostly defined as emotional violence. The higher the RWA score, the higher the negative attitude towards the flirtation. (A positive correlation was found between them; $r=0,71$) Lower RWA, higher RWA, total RWA and Flirting Attitude Scores are higher in individuals who reported being exposed to violence than those who did not. Although the Violence Tendency Scale score was higher, there was no statistically significant difference between the groups. There is a statistically significant difference between total RWA score and romantic relationship-flirting groups. ($p=0,003$). The highest total RWA score was observed in the group who had no romantic relationship before. Total RWA, violent tendency score and flirtation attitude scores were lower in females than males. There is a statistically significant difference between the tendency to violence and gender groups. ($p=0,011$).

The results show that the individuals who are exposed to violence have high authoritarian personality scores and that students do not have any awareness of the events described as violence in literature as flirtation violence.

Key words: Violence, flirtation violence, authoritarian personality, university students, right wing authoritarianism

ÖNSÖZ

Dinamik bir değişim süreci şeklinde ele alabileceğimiz adolesan dönemi kimliğin yerleşmeye başladığı dönemler olması sebebi ile oldukça önemliyken risk içerebilecek davranışlara olan eğilim bakımından da önemle üzerinde durulması gereken bir süreçtir. Birey bu dönemlerde bedensel bir değişimin yanında zihinsel olarak da farklılık göstermektedir. Bu farklılaşmaya dayalı sürecin toplumsal ilişkilere de kendini göstermesi ihmal edilemeyecek ölçüde önem taşımaktadır. Bireyde bağımsız olma duygusunun yoğun olması, bağımsızlığa bir tehdit şeklinde algılanan aile ilişkilerinde belirli çatışmalara neden olabilir. Adolesan dönemde flört ilişkiler daha görülebilir bir şekilde yaşanmaya başlar. Dolayısı ile, çatışma dönemindeki adolesan ve genç, flört ilişki içinde olduğu birey ile de çatışma yaşamaktadır. Bunun sonucunda flört ilişkilerinde şiddet ortaya çıkabilmektedir. Şimdiye kadar, bireyler arası ilişkilerde şiddet hem teorik olarak hem de amprik bir biçimde birçok defa incelenmiştir. Ancak flört ilişkilerinde ve özellikle de adolesan dönemde gerçekleşen şiddet bilimsel çalışmaların gündemine yeni yeni girmektedir. Ülkemizde flört şiddeti konusunda yapılmış araştırma sayısı ise yok denecek kadar azdır. Oysa, flört şiddeti, diğer şiddet türleri gibi toplumun her kesiminde görülebilirdir ve zaman içinde artarak devam eder.

Adolesanlar ve genç bireyler arasında uygulanan flört şiddeti, sebepleri, şiddete başvurulma biçimi ve yarattığı sonuçlar açısından incelendiğinde şiddetin diğer türlerine göre farklılık göstermektedir. Bunun bir sebebi olarak, bu gruptaki bireylerin değerlerinin çok yeni oluşuyor olması ve maruz kaldıkları şiddeti fark edecek bilinçte olamayabilmeleridir. Bir başka neden, maruz kaldıkları şiddetle hangi şekilde başa çıkacaklarının farkında olmayabilmeleri, flört ilişki yaşadıkları bireye olan duygularından dolayı maruz kaldıkları şiddeti algılayamıyor olabilmeleridir. Bundan dolayı hem flört şiddetine maruz kalabilen hem de şiddete yönelen bu yaş gruplarının flört şiddeti konusunda, bilinçlendirilmesi önem taşımaktadır. Toplumsal cinsiyet rollerinin şiddet uygulamada ve şiddeti kabullenmede rol oynadığı gerçeği unutulmadan, özellikle kadına yönelik şiddet olarak görülen flört şiddetinde bu noktaya özen gösterilmeli, olaylar toplumsal cinsiyet bakış açısı ile irdelenmelidir.

Flört şiddeti konusunda yapılan son çalışmalar göstermektedir ki flört ilişkilerinde şiddet prevalansı adolesanlar arasında %9 ile %40 arasında değişiklik göstermektedir. Flört şiddetinin bedensel, duygusal ve çevresel sonuçları, bu dönemde yaşanan şiddetin sonraki zamanlarda yaşanacak olan ilişkileri de etkileyecek edecek

olduğu düşünöldüğünde bu konunun çok daha derinlemesine ele alınması gerektiğı, flört şiddetinin önlenmesi ve ortadan kaldırılması için çaba sarf edilmesi gerektiğı sonucu açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu da ancak bilinç yükseltme ile olanaklı olacaktır.

18/01/2019

Jale ÖZDEMİR

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

KAPAK	I
ONAY	II
İTHAF	III
ETİK BEYANI	IV
TEŞEKKÜR	V
ÖZET	VI
ABSTRACT	VIII
ÖNSÖZ	X
İÇİNDEKİLER	XII
KISALTMALAR	XVI
TABLolar LİSTESİ	XVII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XIX
EKLER LİSTESİ	XX

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Arka Planı	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Problemi	4
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Araştırmanın Hipotezi	5
1.6. Araştırmanın Sayıltıları	6
1.7. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları	7
1.8. Tanımlar	7

BÖLÜM II

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kavram Olarak Şiddet	8
2.2. Şiddet Türleri	11
2.2.1. Fiziksel Şiddet	11
2.2.2. Duygusal şiddet	12

2.2.3. Cinsel Şiddet	12
2.2.4. Ekonomik Şiddet.....	13
2.3. Şiddet Davranışları	13
2.3.1. Kendine Yönelik Şiddet.....	13
2.3.2. Bireyler Arası Şiddet	13
2.3.3. Kolektif Şiddet	14
2.4. Flört Şiddeti	14
2.4.1. Tanımı ve Görülme Sıklığı	14
2.4.2. Flört şiddetine özgü şiddet türleri	19
2.4.2.1. Fiziksel şiddet	19
2.4.2.2. Duygusal Şiddet:.....	19
2.4.2.3. Cinsel şiddet:.....	20
2.4.2.4. Sosyal şiddet	20
2.4.2.5. Dijital şiddet.....	21
2.4.2.6. Israrlı takip.....	21
2.4.3. Flört Şiddeti Risk Faktörleri ve Şiddetin Sonuçları.....	21
2.5. Şiddetin Nedenleri	24
2.5.1. Ailesel Etkenler.....	25
2.5.2. Toplumsal ve Çevresel Etkenler	27
2.5.3. Bireysel Etkenler.....	29
2.6. Kimlik, Kişilik ve Şiddet ilişkisi.....	30
2.7. Otoriter Kişilik Özellikleri.....	33
2.7.1. Otoriteryen Kişinin Egosu	34
2.7.2. Otoriteryen Kişinin İd'i	34
2.7.3. Otoriter Kişi ve Kognitif Fonksiyonlar.....	34
2.7.4. Otoriteryen Kişi ve Psikopatoloji	35
2.7.4.1. Adorno'ya Göre Otoriteryen Birey.....	36
2.7.4.2. Altemeyer'in Sağ kanat otoriteryenizm kuramı.....	37

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı.....	39
3.2. Araştırmanın Modeli.....	39
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	39
3.4. Araştırmanın Yapılışı (Prosedür).....	39

3.5. Veri Toplama Araçları	40
3.5.1. Kişisel Bilgi Formu.....	40
3.5.2. Flört Şiddeti Bilgi Formu.....	40
3.5.3. Flört Tutum İndeksi	40
3.5.4. Şiddet Eğilim Ölçeği (ŞEÖ)	40
3.5.5. Sağ Kanat Yetkeçiliği Ölçeği (SKYÖ).....	41
3.6. Verilerin Analizi	42

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

4.1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	43
4.2. Katılımcıların Yetkeci Kişilik, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutumları.....	52
4.3. Katılımcıların Yetkeci Kişilik, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının ilgili Faktörlere Göre Karşılaştırılması.....	55

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Araştırmanın Şiddete Maruziyet ve Farkındalık Seviyelerinin Dağılım Bulgularına İlişkin Yorum Ve Tartışma.....	64
5.2. Araştırmanın Flört Şiddetini Etkileyen Faktörlere İlişkin Bulguların Yorum ve Tartışması	65
5.3. Araştırmada Otoriter Kimliğe ve Flört Şiddetine Eğilim Seviyelerini Etkileyen Diğer Değişkenlere İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumları.....	66
5.3.1. Cinsiyet.....	66
5.3.2. Psikolojik Destek Alma	67
5.3.3. Akademik Başarı.....	67
5.3.4. Tanım	68
5.3.5. Sınıf-Yaş	68
5.3.6. Aileye Dair Etkenler	68
5.3.7. Aile İçi Şiddet	72
5.3.8. Aile Yapısı	73

BÖLÜM VI**6. SONUÇ VE ÖNERİLER**

6.1. Sonuçlar 74

6.2. Öneriler 77

7. KAYNAKÇA 81**8. EKLER** 95**9. ÖZGEÇMİŞ** 104

KISALTMALAR

WHO	: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
SKYÖ	: Sağ Kanat Yetkeçiliği Ölçeği
SKY	: Sağ kanat yetkeçiliği
ŞEÖ	: Şiddet Eğilim Ölçeği
YKÖ	: Yetkeci Kişilik Ölçeği
Y-SKY	: Yüksek Düzey Sağ Kanat Yetkeçiliği
D- SKY	: Düşük Düzey Sağ Kanat Yetkeçiliği
T-SKY	: Toplam Sağ Kanat Yetkeçiliği
ŞE	: Şiddet Eğilimi
CDC	: Centers for Disease Control and Prevention (Amerikan Hastalık Koruma ve Önleme Merkezi)

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No:

Tablo 1.	Katılımcıların Genel Tanımlayıcı Özellikleri.....	43
Tablo 2.	Katılımcıların Ailelerine Ait Tanımlayıcı Özellikler	44
Tablo 3.	Katılımcıların yaşadığı Flört-Romantik İlişkiye ait Özellikleri.....	45
Tablo 4.	Flört Şiddeti ile İlgili Özellikler.....	46
Tablo 5.	Şiddete Maruz Kalma Durumunu Etkileyen Faktörler	47
Tablo 6.	Flört Şiddeti Türlerine Göre Maruz Kalma Oranları ve Flört Şiddeti Yaşama Türüne Göre Göstereceği Tepkinin Dağılımı (%)	49
Tablo 7.	Şimdiye Kadar Hiç Şiddete-Tacize Uğramadığını Bildiren Katılımcıların (n=125) Flört Şiddeti Olarak Nitelendirilecek Durumları Yaşama Oranı.....	51
Tablo 8.	Sağ Kanat Yetkeci Kişilik Ölçek Maddelerinin Puan Dağılımı	52
Tablo 9.	Şiddet Eğilimi Ölçeği Maddelerinin Puan Dağılımı.....	53
Tablo 10.	Flört Tutum Endeksi Maddelerinin Puan Dağılımı	54
Tablo 11.	Katılımcıların, Yetkeci Kişilik, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutumları Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi	54
Tablo 12.	Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı	55
Tablo 13.	Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Romantik İlişki-Flört Yaşama Durumlarına Göre Dağılımı.....	58
Tablo 14.	Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Yaşadıkları İlişki Süresine Göre Dağılımı.....	58
Tablo 15.	Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Cinsiyet Grubuna Göre Dağılımı.....	59
Tablo 16.	Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Mezun Olunan Okul Durumuna Göre Dağılımı	59
Tablo 17.	Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Okudukları Sınıf Durumuna Göre Dağılımı	59
Tablo 18.	Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Akademik Başarı Durumlarına Göre Dağılımı	60
Tablo 19.	Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Psikolojik Destek Alma Durumlarına Göre Dağılımı.....	60

Tablo 20. Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Aile Yapısı Durumuna Göre Dağılımı.....	61
Tablo 21. Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre Dağılımı	61
Tablo 22. Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	62
Tablo 23. Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	62
Tablo 24. Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Aile İçi Şiddet Yaşama Durumlarına Göre Dağılımı.....	63

ŞEKİLLER LİSTESİ**Sayfa No:**

- Şekil 1.** Katılımcıların T-SKY Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı..... 55
- Şekil 2.** Katılımcıların D-SKY Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı..... 56
- Şekil 3.** Katılımcıların Y-SKY Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı..... 56
- Şekil 4.** Katılımcıların Şiddet Eğilimi Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı..... 57
- Şekil 5.** Katılımcıların Flört Tutum Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı..... 57

EKLER LİSTESİ**Sayfa No:**

8.1. Etik Kurulu Onay Belgesi.....	95
8.2. Kişisel Bilgi Formu.....	96
8.3. Flört Şiddeti Bilgi Formu.....	97
8.4. Flört İlişisine Karşı Tutum.....	99
8.5. Şiddet Eğilimi Ölçeği.....	100
8.6. Sağ Kanat Yetkeci Kişilik Ölçeği.....	101
8.7. Çağ Üniversitesi Anket İzni.....	102

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Arka Planı

Şiddet insanlık tarihinden günümüze kadar süregelen önemli bir sorundur. Şiddet, ortaya çıkış nedenlerine bakılmaksızın, birey üzerinde olumsuz etkiye sahip ve bütün toplumlarda baş gösteren, bireylerin fiziksel ve psikolojik yönden zedelenmesine neden olan toplumsal bir olgudur (Özkan, 2008). Uygulanış şekline göre şiddet olgusu, “bedensel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddet” biçiminde tanımlanmaktadır. Şiddet türleri, WHO (2002) göre öz yönelimli şiddet, bireyler arası şiddet ve sosyal şiddet olarak tanımlanmıştır (Güler ve Akın, 2012; Yumuşak, 2013; Kaya Sakarya, 2013; Aküzüm ve Oral, 2015). Şiddet türleri, farklı görüş ve düşünceler esas alınarak, kişisel ve toplumsal temelli olarak ayrıştırılmaya çalışılmıştır. Şiddet olgusu hangi şekilde tanımlanırsa tanımlansın ya da ayrıştırılsın, son zamanlarda özellikle yetişkin bireyler arasında, gelişmiş ve gelişme açık ülkelerde büyük oranda artış gösteren önemli bir toplumsal sorundur.

Şiddet toplumu aynı zamanda bireyi etkilemektedir. Kişinin içerisinde yaşadığı sosyal yaşamda belirli ilişkiler içinde olduğu ve bu ilişkilerde de flört ilişkilerinin yer aldığından söz etmek mümkündür. Kişi karşı cinsten bireylerle duygusal ilişkiler kurmaya başlar. Flört ilişki sürecinin başlamasıyla birlikte bireyler bazı sorunlar yaşayabilmekte ve bu sorunların bir sonucu olarak birbirlerine karşı psikolojik ve fiziksel şiddet davranışları gösterebilmektedirler.

Ülkemizdeki üniversite eğitimi alan bireylerin büyük bir bölümü 18-25 yaş aralığında olup bu dönem WHO gençlik tanımını da kapsamaktadır (Turhan ve ark. 2011). Üniversite yılları özellikle, ergenlik sorunlarının yanı sıra, bireylerin evden ayrılma, yeni bir çevreye katılma ve bu çevreye uyum sağlama, İş arama ve bulma ile ilgili yaşanan belirsizlikler ve eş seçimi ile ilgili süreçleri kapsayan önemli bir dönemdir (Turhan ve ark. 2011; Haskan Avcı, 2014). Bu dönemde ortaya çıkabilecek sorunlar sıralandığında; üreme sağlığı, uyuşturucu maddeye yönelme, düzensiz beslenme, psikolojik problemler, risk oluşturan davranışların çoğunlukla ortaya çıktığı ve özellikle son dönemlerde genç bireyler arasında önemli sorunlardan biri olan şiddetin öne çıktığı yıllardır. Ayrıca ergenlikten yetişkinliğe geçişin olduğu, psikolojik, sosyal ve duygusal farklılaşmaların açığa çıktığı üniversite zamanlarında duygusal ilişkiler ve partner olma

öne çıkmakta ve kişinin gelişiminde önemli bir etken olmaktadır (Turhan ve ark. 2011; Haskan Avcı, 2014; Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014).

Flört ilişkileri bir bakıma genç bireylerin kimlik oluşumu ve aile üyelerinden bağımsızlaşarak sosyalleşmesine etki ederken, gençler söz konusu ilişki esnasında partneri ile olan işbirliğini, karşılıklı anlayışı, sorumluluk bilincini, toplumsal rollerini de öğrenir (Kaya Sakarya, 2013). İnsanların sosyal yaşamlarındaki bireyler ile kurdukları ilişkiler gibi duygusal ilişki yaşadıkları partnerleriyle de bazen çatışma yaşaması mümkündür. Flört ilişki yaşayan kişiler içinde bulundukları sorunları çözüme kavuşturmak için zaman zaman partnerine yönelik içinde şiddet barındıran davranışlar sergileyebilirler (Atakay, 2014). Duygusal ilişkilerde yaşanan şiddet, birliktelik esnasında partnerlerin birbirlerine yönelik sergiledikleri fiziksel, cinsel ve duygusal zararlar şeklinde tanımlanmaktadır.

Dünyanın neredeyse her yerinde modern yaşamın var ettiği önemli sorunlardan biri olarak görülen flört şiddeti, Türkiye’de son dönemlere kadar önemli bir toplum sağlığı problemi olarak ele alınmadığı halde bu düşünce zaman geçtikçe yeni bir boyut kazanmaya başlamıştır (Aba, 2008). Flört eden partnerler arasındaki şiddetin kişisel gelişim, psikolojik, sosyal ve bedensel iyi olma hali için ciddi şekilde tehdit oluşturduğu ve önemli sorunlardan biri olduğu kavranmıştır (Özcebe ve ark., 2002). Kepir Savoly ve ark. (2014), flört ilişkisinde çiftler arasında oluşan şiddetin intihara yönelimin, depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin yükselmesine, sigara ve uyuşturucu gibi madde kullanımının daha çok yaşanılmasına ve bireylerin özsayıgılarının azalmasına sebep olduğunu belirtmiştir. İlişkilerdeki şiddete yönelik ele alınan ilk araştırmalar evlilikte yaşanan şiddet üzerine yapılmış, genç bireyler üzerine flört şiddetine yönelik çalışmalar ise son dönemlerde başlamıştır (Yumuşak, 2013; Temple ve ark. 2013). Oysa flört ilişkinin yaşandığı dönemde partnerlerden birinin maruz kaldığı şiddet, sonraki dönemde baş gösterebilecek şiddetin temelini oluşturabilmektedir (Yumuşak, 2013; Temple ve ark. 2013). (CDC)’nin 2008 verileri incelendiğinde, her yıl genç bireylerin yaklaşık %25’i fiziksel, psikolojik ve cinsel şekillerde flört şiddetinin mağduru olmaktadır (Makin Byrd ve ark., 2013).

Genel olarak bu konuda yapılan araştırmaların birbirine benzer yönleri bulunmaktadır. Mason ve ark. (2014) yaptıkları araştırmalarda, bireylerin var olan ilişkileri içinde %26.1’nin psikolojik şiddete, %11.9’nun fiziksel şiddete maruz kaldığı tespit edilmiştir. Martins ve ark. (2014) incelemelerine göre, Portekiz’de 18-23 yaşı kapsayan kolej öğrencileri arasında yapılan incelemeler pekçok öğrencinin son bir yıl

kapsayan dönemde kız ve ya erkek arkadaşları tarafından en az bir kez tacize maruz kaldıklarını ortaya çıkarmıştır. WHO'nun 2013 yılında yayınlamış olduğu kitapçıkta dünya üzerinde kadınların %30'nun flört ilişkilerde partnerlerinden fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldıklarını belirtmiştir (WHO, 2013).

CDC'nin yaptığı araştırmaya göre flört ilişkide partneri tarafında tecavüze, fiziksel tacize ve zorbalığa maruz kalmış her beş kadından biri ve her yedi erkekten biri flört şiddetinin bir türüne 11 ile 17 yaşları arasında maruz kalmıştır (Moore ve ark., 2015). Türkiye de eşler arası şiddet konusunun incelenmeye başlanması oldukça yeni bir konu olmakla birlikte konu ile ilgili literatür çalışması oldukça kısıtlıdır. Özcebe ve arkadaşları (2002) tarafından yürütülen araştırmada, çalışmaya dahil olan 148 üniversite öğrencisinin %31.6'sı flört ilişki esnasında şiddet yaşamış bir arkadaşının bulunduğunu, şiddeti yaşayan arkadaşının da %87.8 oranında kadın olduğunu belirtmiştir. Bunun dışında grubun tümünde 12 öğrencinin şiddet yaşadığı, 10 öğrencinin ise şiddet uyguladığı belirtmiştir. Demir ve ark. (2014) çalışmasına göre üniversite eğitimi alan öğrencilerin %73.9'unun flört şiddete, %74.7'si duygusal şiddete, %26.3'ü sözel şiddete, %15.1 fiziksel şiddete, %5.4'ü ise cinsel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir.

Yapılan bir diğer çalışmada ise flört ilişki esnasında şiddete yöneldiklerini belirten öğrencilerin kadına ve erkeğe yöneltilen flört şiddetinin benimseme düzeyleri, flört ilişki esnasında şiddet uygulamadıklarını söyleyen bireylere göre yüksek bir boyuttur (Yumuşak, 2013). Yapılan çalışmaların sonuçlarına bakıldığında, üniversite eğitimi alan öğrenciler arasında şiddete yönelik gösterilen tutum ve davranışlar için önlemlerin ele alınması büyük önem taşımaktadır. Flört şiddetinin kişilere yönelik olumsuz etkileri yapılan çalışmalarla ispatlanmış ve birçok ülkede flört ilişkilerinde yaşanan şiddetin bütün alt boyutları ve istismar engellenebilir toplumsal bir problem olarak ele alınmıştır (Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014). Multidisipliner bir tarz ile flört şiddetinin engellenmesi ve kontrol altına alınması gerekmektedir. Bunun için şiddet olgusunun en erken aşamada öngörülerek ve yüksek risk taşıyan gruplara öncelik vererek, genç bireyler arasındaki şiddeti durdurmak mümkün olabilir (Pınar ve Algier, 2006). Genel olarak bakıldığında Türkiye'de flört şiddeti ve bu şiddete sebep olan etkenleri araştıran çalışmaların eksik olduğu görülmektedir (Uluocak, Gökulu ve Bilir, 2014).

Oysa yaşanan dönemde değişime uğrayan sosyo kültürel özelliklerle birlikte Türkiye'de flört ilişki yaşanan bireylerin oranı gittikçe artış göstermektedir. Bu flört ilişkiler esnasında ortaya çıkabilecek flört şiddeti riski, sağlıklı bir gelecek

oluşturabilmek ve sağlıklı bir toplum yaratabilmek adına, flört şiddetinin önemli bir problem olarak incelenmesini gerektirmektedir (Aba, 2008). Şiddet olgusu içerisinde flört ilişkideki şiddete daha kapsamlı bir şekilde değinilerek, bireylerin çocukluğundan itibaren şiddete karşı bilinçli bir şekilde büyütülmeleri oldukça önem taşımaktadır. Özellikle üniversite eğitimi alan bireylerin flört şiddetine karşı tutum ve davranışlarının saptanması, ilk aşamada müdahale etme, bireyler arası sağlıklı ilişkilerde bulunma ve ilişkilerin devam ettirilmesi açısından önem taşımaktadır (Sezer, 2008). Şiddet olgusu için gerekli önlemlerin alınması geleceğin sağlıklı bireylerini oluşturma ve bu bireylere rol model olabilmek açısından büyük önem taşımaktadır.

Şiddetin var olmasında ve sürdürülmesinde birçok etkenden söz etmek mümkündür. Bireyi şiddete yönelten davranışların anlaşılması ve şiddet olgusuna karşı koruyucu, önlemlerin alınması için şiddete sebep olan faktörlerin anlaşılması önemlidir (Aküzüm ve Oral, 2015). Şiddete olan yönelimin kaynağı ile ilgili bir araştırmaya göre şiddetin fizyolojik boyutu önemli bulunurken, başka bir araştırmaya göre sosyal etkenlerin şiddet faktörü üzerinde etkili olduğu görüşü savunulmaktadır (İnandı ve Yıldız, 2014).

1.2. Araştırmanın Amacı

Yapılan bu çalışmanın temel amacı, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde otoriter kişiliğin flört şiddeti üzerine etkisini incelemek ve bu ilişkiyi etkileyebilecek faktörleri ortaya çıkarabilmektir.

1.3. Araştırmanın Problemi

Şiddetin özellikle de flört şiddetinin insan psikolojisini son derece etkileyen izleri bulunmaktadır. Bedensel izlerinin yanı sıra bireyin kendine güvenini sarsan, kendilik değeri üzerinde olumsuz gelişimine neden olan etkilere sebep olabilir: Madde kullanmak, uyku bozukluğu ve düzensiz beslenme, riskli cinsel davranışlar, istenmeyen gebelik ve özkıyım, korku, endişe, travma, çaresiz hissetmek, ümitsizlik içinde olmak, somatik ve psikosomatik belirtiler, sosyal çevreden uzaklaşma, güçsüz hissetmek, utanç, suçluluk hissetmek, öfke gibi. Kendilik imajları henüz gelişmekte olan gençlerde ise kişilerin duygusal ilişkilerinde şiddete uğramaları istenmeyen sonuçlara neden olacaktır.

Henüz yaşam deneyimleri kısıtlı olan gençlerde şiddet algısı da farklılık göstermektedir. Kültürel kodlara, toplumsal cinsiyet algılarına göre birçok şiddet

davranışı normal olarak algılanmaktadır. Bu kabullenme algısını etkileyen nedenler ortaya konulması gereken önemli bir problemdir. Bununla birlikte kişilik özelliklerine göre şiddeti kabullenme ve şiddete maruz kalma durumun değişmekte olup olmadığı da diğer önemli bir sorudur. Bu nedenle bu araştırmanın temel problem cümlesi; "Otoriter kişilik yapısına sahip bireylerde flört şiddetinin yaşanma seviyesi artmakta mıdır?" şeklindedir.

Alt problemler; "Otoriter kimliğe eğilim ve flört şiddet düzeyi, cinsiyete, sınıf düzeyine, aile yapısına, ailenin ekonomik durumuna, anne eğitim durumuna, baba eğitim durumuna, akademik başarı seviyesine, psikolojik destek alma durumuna ve olumsuz tutumlara göre anlamlı derecede farklılaşmakta mıdır?" şeklindedir.

1.4. Araştırmanın Önemi

CDC'nin yaptığı araştırmaya göre flört ilişkide partneri tarafında tecavüze, fiziksel tacize ve zorbalığa maruz kalmış her beş kadından biri ve her yedi erkekten biri flört şiddetinin bir türüne 11 ile 17 yaşları arasında maruz kaldığını belirtmektedir. (Moore ve ark., 2015). Türkiye de eşler arası şiddet konusunun incelenmesi oldukça yeni bir konu olması nedeniyle konu ile ilgili literatür çalışması oldukça kısıtlıdır.

Yapılan bu çalışma flört şiddeti yaşama sıklığını ve yaşanan şiddet türlerinin sıklığını ortaya koyarken bu şiddetin kaynağı olabilecek faktörleri, özellikle otoriter kişilik özelliklerinin etkisini ortaya koyacağı gibi ileride bu ve benzeri alanlarda yapılacak çalışmalara da veri sunabilecek ve bir örnek oluşturabilecek olması nedeniyle özgün ve önemlidir.

Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin, flört şiddetine yönelik tutum ve davranışlarının saptanarak, şiddete yönelik olumsuz tutum ve davranışlarının olumlu bir şekle dönüştürülmesi için yapılacak planlamalara katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Flört şiddetiyle ilişkili faktörler daha iyi anlaşıldıkça, bu konudaki önleme ve müdahale programları çok daha etkin bir biçimde planlanacak ve yaşama geçirilecektir.

1.5. Araştırmanın Hipotezi

Konuya ilişkin kuramlar ve çalışmalar doğrultusunda araştırmanın hipotezleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

Temel Hipotez:

Otoriter kişilik ile flört şiddeti yaşama sıklığı arasında ilişki vardır.

Alt Hipotezler:

H1. Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti yaşama sıklığı cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H2. Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti yaşama sıklığı sınıf düzeyine göre farklılık göstermektedir.

H3. Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti yaşama sıklığı aile yapısına göre farklılık göstermektedir.

H4. Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti yaşama sıklığı ailenin ekonomik durumuna göre farklılık göstermektedir.

H5. Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti yaşama sıklığı anne eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.

H6. Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti yaşama sıklığı baba eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.

H7. Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti yaşama sıklığı akademik başarı seviyesini azaltmaktadır.

H8. Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti yaşama sıklığı psikolojik destek alma durumu ile ilişkilidir.

H9. Otoriter kimlik yapısının flört ilişkilerine yönelik olumsuz tutum ile otoriter kişilik arasında ilişki vardır.

H10. Otoriter kimlik yapısının flört ilişkilerine yönelik olumsuz tutum ile Saldırganlık arasında ilişki vardır.

H11. Otoriter kimlik yapısının saldırganlık ile otoriter kişilik arasında ilişki vardır.

1.6. Araştırmanın Sayıtları

1. Araştırmaya katılanların bilgi formu ve ölçekleri gerçekçi doldurdıkları varsayılmıştır.
2. Araştırmada kullanılan Bilgi Formu ve Ölçeklerin araştırmada belirlenen amaç ve alt amaçları ölçeceği varsayılmıştır.
3. Seçilen örneklemin evreni temsil edeceği varsayılmıştır.

1.7. Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Araştırma çalışma grubu olarak 2017-2018 Eğitim -Öğretim yılı bahar döneminde Çukurova Üniversitesinde okumakta olan Tıp Fakültesi 1 ve 2. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

Araştırmadan elde edilen veriler, katılımcı üniversite öğrencilerinin Kişisel Bilgi Formu, SKYK Ölçeği ve BDÖ üzerinden verdikleri bilgilerle sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Şiddet: Şiddeti en genel anlamıyla Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından “bedensel yaralanma, ölüm, duygusal olarak zedelenme, kayıp ile sonuçlanan veya bu durumlarla sonuçlanması mümkün olan; bireyin kendisine, diğer bir bireye, bir gruba veya topluluğa karşı bedensel şiddete başvurma ve fiziksel gücün tehdit veya fiili olarak kasıtlı kullanımı” olarak açıklamaktadır (Ayan, 2007) .

Flört Şiddeti: Flört ilişkileri, partnerlerin tanışmak ve duygusal olarak yakın hissetmek, ortak paylaşımlarda bulunmak ve özel hissetmek için gerekli ve geliştirici olan flört ilişkileri ifade eder. Flörtün bir erkek ve bir kadının birbirlerine olan duygusal hislerinin başlangıç aşamasında birbirlerine karşı gerçekleştirdikleri bedensel ve fikişel bütünlüklerin tamamı olduğu görülmektedir. Flört süreci, ilişkilerin başlangıç aşamasında geçirilen anlar olarak kabul edilmektedir.

Otoriteryan-Yetkeci Kişilik: Otoriteryen-yetkeci kişiliğe sahip bireyler; aşırı uyumcu, sert, sosyal yaşamlarında duygularını bastıran, otoriter kişiliğe itaat eden, kendisi gibi düşünmeyen ve ya benzer bir yaşam sürdürmeyen bireylere karşı önyargılı ve saldırgan özellikler taşıyan bireyler olarak nitelendirilmektedir.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde bir kavram olarak şiddet, şiddetin nedenleri, şiddetin türleri, toplumsal cinsiyet, otoriter kişilik yapısı, otoriter kişilik yapısının flört şiddetine etkisi, flört şiddeti, flört şiddetinin önlenmesi konularına değinilmiştir.

2.1. Kavram Olarak Şiddet

Şiddeti en genel anlamıyla Dünya Sağlık Örgütü (WHO) “bedensel yaralanma, ölüm ile sonuçlanma, duygusal olarak zarar veya yoksunluk ile sonuçlanan veya bütün hepsiyle son bulması muhtemel olan; bireyin kendisine yönelik, diğer bir bireye, bir gruba veya topluluğa yönelik olarak fiziksel şiddete yönelme ve kuvvetin tehdit veya fiili olarak bilinçli kullanımı” şeklinde tanımlamaktadır. (Ayan, 2007) .

Şiddet olgusu, otorite ve kuvvet göstererek kişilerin bedensel veya ruhsal bakımdan olumsuz sonuçlar yaşamasına sebep olan kişisel veya toplu eylemlerin tümüdür. Bununla birlikte şiddet öfke ve düşmanlık beslemek, birey ve objelere yöneltilen eylemler aracılığı ile kişilerin ruhsal ve bedensel olarak zarar görmesine sebep olan kişisel ya da toplumsal davranışlar biçiminde açıklanmaktadır (Budak, 2000).

Şiddet olgusu yaşamın her alanında rastlanılabilen her yıl binlerce insanın ölümüne neden olan ve hev geçen gün artan, büyük önem taşıyan bir toplum sağlığı sorunudur (Duran ve Ünsal, 2014; Arslantaş ve ark., 2012; Başar ve Demirci, 2015). Dünyada yaşanan şiddet yüzünden her yıl 1,6 milyon birey yaşamını yitirmekte, fazla sayıda kişi de yaralanmaktadır (WHO, 2002). İnsan yaşamının her alanında kendini gösterebilen şiddet olgusu, bireye ve topluma yönelik zedeleyici özelliğinden ötürü önemli bir olgu olarak ele alınmaktadır. Şiddetin, insanlık tarihi kadar eski bir kavram olması, insanın duygu ve düşünceleriyle besleniyor olması ve çok boyutlu olmasından dolayı tanımlanması güç kavramlar arasındadır.

Bu nedenden dolayı şiddeti ortaya çıkışı, nedenleri ve bütün boyutları açısından ele alıp araştırırken, var olan bütün toplumlarda ve bütün zaman dilimlerinde kabul edilebilir bir şiddet tanımı ve sınıflandırılmasına ulaşmanın mümkün olmadığı görülmektedir (Ayan, 2007b; Yakut, 2012). Şiddet kavramı birçok kaynakta, araştırılan konu ile ilişkili olarak farklı biçimlerde ve farklı görüşler tarafından tanımlanmıştır

(Göktaş, 2010; Kepir Savoly ve ark., 2014). Şiddet olgusu, genel olarak kaba kuvvet kullanma şeklinde algılansa da kişilerin psiko-sosyal durumlarına bakılarak çok boyutlu bir şekilde de açıklanabilir.

Latince “Violentia” kelimesinden gelen şiddet, “sert ya da acımasız kişilik, güç” anlamına gelmektedir. Bu kelime “Vis” sözcüğü ile bağlantılıdır ve “vis” “etken güç, bir cismin gücünü kullanmak, değer, yaşam gücü” anlamlarını içermektedir (Özcebe ve ark., 2002; Yakut, 2012; Eyüboğlu, 2014). Şiddet kelimesi Türkçe’ye Arapça’dan geçmiştir ve “katlanılması güç olan şey” anlamını taşımaktadır (Yanık ve ark.,2014). Türkçe’de kullanılan şiddet kavramı , “kişiye güç veya baskı uygulayarak isteği dışında bir şey yapmak veya yaptırmak, kuvvet veya güç kaynağı, sertlik ve aşırılık” gibi anlamları barındırırken (Avcı, 2010), Türk Dil Kurumu’na (2011) göre;

1. Bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğenlik, sertlik.
2. Hız.
3. Bir hareketten doğan güç.
4. Karşıt görüşte olanlara kaba kuvvet kullanma.
5. Kaba güç.
6. Duygu veya davranışta aşırılık” olarak tanımlanmaktadır.

Atman (2003) şiddet kavramını, “sertlik, katı ve kaba bir davranış şekli, bedene baskı uygulama, fiziksel zarar göstermeye neden olma, bireysel özgürlüğü baskı yoluyla kısıtlama, büyük güç, haşinlik, doğal olarak gelişmesini ya da tamamlanmasını önlemek üzere bazı normal süreçlere, alışkanlıklara gereksiz önlemler getirme” olarak tanımlar. Köknel’e (2000) göre ise şiddet kavramı genel olarak, “yoğun duygu hali, bir olgunun uygunsuz ve sert davranışı”, özel olarak ise “saldırgan davranışları, zorbalığı, kas gücünün kötüye kullanılmasını, yakan, yıkan, yok eden davranışları, taşlı sopalı, silahlı saldırıları, kişiye ve topluma zarar veren bütün durum ve davranışları” tanımlamaktadır. Farklı şekillerde ortaya çıkabilen “şiddet, geline zamana kadar hem kişisel hem de toplumsal boyutta sürekli karşımıza çıkabilecek bir olgu olarak, bir insansa yada herhangi bir şeye kendince bir sebepten ötürü ve kendince tasarladığı bir amaca yönelik zarar verme, sebep olma veya engelleme şeklindeki davranışlar” olarak da tanımlanabilir (Güleç ve ark., 2012). Şiddeti orantısız şekilde fiziksel güç kullanımı ile tanımlayan farklı görüşlere karşın, Dünya Sağlık Örgütü’nün tanımladığı şekliyle

şiddet, “hem fiziksel hem de fiziksel olmayan olumsuz davranış şekline vurgu yapan bir içeriğe sahiptir” (Yekeler, 2010).

WHO (2002) şiddet kavramını, “Fiziksel kuvvetin, bir amaç doğrultusunda kendine, bir başka bireye, gruba ya da bir topluluğa yönelik fiziksel zedeleme ve ya fiziksel zarara neden olma durumunun artırmasına, ruhsal zarara, ölüme, gelişim problemlerine ya da yoksunluğa sebebiyet verecek şekilde tehdit unsuru içerecek biçimde ve ya direk olarak kullanılmasıdır” biçiminde tanımlamıştır. Şiddet, insanlık var olduğundan bu yana pek çok sorunun sebebi ya da sonucu olarak kendini gösteren olumsuz sosyal bir olgudur. “Kişiye ve topluma bedensel ve ruhsal olarak acı vermek, eziyet mahiyetinde gösterilen zarar verici, yok edici saldırgan davranışların tümü” şiddet olarak açıklanırken (Köse ve Beşer, 2007), Kaya Sakarya (2013) şiddeti, “bireylerin ruhsal veya bedensel boyutta zarara uğramasından yaralanmasına ve bunun bir sonucu olarak sakatlık yaşamasına ve hatta ölüme neden olan kişisel ve topluca yapılan hareketler” olarak tanımlamıştır. Nair (2015) ise şiddeti “birinin düşmanlık ve nefret duygularından yola çıkarak kendine veya ilişki içinde bulunduğu bireylere ya da yaşadığı topluma kuvvet ve baskı göstererek bilinçdışı, bir takım yollarla bedensel ve ruhsal bütünlüğüne zarar verme durumu” şeklinde tanımlamaktadır.

Yıldırım’a(1998) göre, Steinmetz (1986) şiddeti, “bireyin yaralanmasına, özümsemesine, sinirlenmesine veya psikolojik baskı altına girmesine neden olan bedensel veya başka türlü bir davranış şekli” olarak tanımlarken, Michaud (1991) ise genelgeçer tanımına göre, “ilişkilerde, taraflardan biri veya birkaçının doğrudan veya dolaylı yollarla, topluca ve ya kişisel olarak başka bir kişinin ya da diğerlerinin fiziksel bütünlüğüne, eşyalarına, kültürel değerlerine, boyutu ne şekilde olursa olsun zedeleyecek biçimde davranmasıdır” şeklinde belirtmiştir (Kaya Sakarya, 2013). Bunun yanında şiddet, “ruhsal, cinsel, duygusal, bedensel, ekonomik ve sosyal alanlar olmak üzere bir çok manada bireye yöneltilen her türlü zarar verici davranış” şeklinde de tanımlanabilir (Yakut, 2012). Şiddet ile ilgili yapılan tanımlarda da görüldüğü gibi, şiddet için tam bir tanım yapmak kolay olmamakla birlikte, “şiddetin boyutunda sadece bedensel içerikli olmayan; sözel ve duygusal tacizi de içeren tutum ve davranışlar ile bireye istemli olarak rahatsızlık veya bedensel olarak zarar göstermek” de yer almaktadır (Kocacık, 2001; Ögel, Tarı, Eke, 2006). Şiddet ile ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Bunun sebebi şiddetin pek çok boyutunun (sosyal, duygusal, psikolojik, ekonomik, siyasal, cinsel) olduğu bir olgu olmasıdır.(Ayan, 2007b). Bunun yanı sıra

şiddet ile ilgili tek bir tanımın yapılamamasının nedeni de kişiden kişiye değişiklik gösterebilen şiddet algısıdır.

Şiddet bireyden bireye, bir toplumdan diğerine, bir kültürden bir kültüre değişiklik gösterebilir. Hatta bazı durumlarda bir toplumda farklı zaman aralıklarında bile değişikliklerle karşılaşılabilir. Bundan dolayı bazı toplumlarda şiddet eylemi olarak görülen pek çok davranış şiddet olarak görülmemekte ve bu biçimde şiddet sıradanlaşıp meşru bir hal almaktadır (Özkan, 2008). Sonuç olarak bakıldığında “şiddet, bireyin bedensel ve psikolojik bütünlüğüne yönelik yapılan maddi ve manevi olumsuzlukların bütünü” demektir (Ayan, 2007b). Şiddet için yapılan tanımlamalar incelendiğinde, her türlü güç ve ya kuvvetin amacı dışında kullanıldığı ve şiddetin birden çok boyuttan meydana geldiği gibi ortak noktalarından da söz edilebilir (Kepir Savoly ve ark., 2014). Şiddet, yaşadığımız dönemde çoğalan etkisi ile birçok çalışmanın konusunu oluşturmakta fakat yapılan bütün çalışmalara karşın, şiddetin somut olarak bir çözümünün ele alınamayacak kadar karmaşık bir problem olduğu kabul edilmektedir (Durmuş ve Gürcan, 2003).

2.2. Şiddet Türleri

Birçok boyuta sahip olan şiddet olgusu uygulanış şekillerine göre “fiziksel şiddet, duygusal şiddet, sözel şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet” şeklinde tanımlanmıştır.

2.2.1. Fiziksel Şiddet

Şiddet türleri arasında öncelikli olarak akıllara gelen ve hemen göze çarpan şiddet türüdür. Bunun sebebi ise kişiye olan etkilerinin diğer şiddet türlerine göre daha kolay fark ediliyor olması ve şiddet davranışının ortaya çıkardığı sonucun daha kolay bir şekilde değerlendirilebilmesidir (Uluocak, Gökulu, Bilir, 2014). Fiziksel şekilde uygulanan şiddet, “kaba kuvvetin bireyi korkutma, sindirmeye çalışma, yaptırım aracı şeklinde görülmesi ve doğurduğu sonuçlar ölümle, yaralanmayla ve ya herhangi bir zarara neden olmaya kadar gidebilen fiziksel gücün kullanılmasıdır”. Kişiyi İtme davranışı, tokatlama, tekme atmak, herhangi bir eşya ile yaralama, saçın veya kulağın çekmesi, vücudun herhangi bir yerini çimdikleme, cisim fırlatma, bir alet ile saldırma, işkence yapmak gibi davranışlar fiziksel şiddetin içinde barındırdıkları şeklinde sıralanabilir (Pınar ve Algier, 2006; Köse ve Beşer, 2007; Kendirci, 2013; Kaya

Sakarya, 2013; Yanık ve ark., 2014; Uluocak, Gökulu, Bilir, 2014; Coşkun ve Bebiş, 2014).

2.2.2. Duygusal şiddet

Duygusal şiddet, “duyguların ve duygusal ihtiyaçların; zorlanması, kişiyi aşağılaması, duygusal boyutta cezalandırmak, öfkelenmek, gerginlik yaratmak amacıyla partnerlerden birinin diğerine karşı baskı uygulaması, istismar etmesi, yaptırım uygulaması ve tehdit etmesi şeklindeki davranışlardır” (İncecik ve ark., 2009; Kaya Sakarya, 2013; Kendirci 2013; Yanık ve ark., 2014). Duygusal/ruhsal şiddet, kişilerde duyguların kullanılarak onu istemediği davranışlara maruz bırakma ve fiziksel ve ya kişilik özelliklerine yönelik baskının oluşturulmasına sebep olur (Eyüboğlu, 2014). Bireyi korkutmak, hakaret etmek, küfür etmek, baskı uygulamak, yokmuş gibi davranmak, kıskançlık yapmak, utandırmak, sürekli olarak eleştirmek, alay etmek, hoşlanmayacağı takma isimler takmak, sosyal yaşamından uzaklaştırmak, sevgi göstermemek, sosyal ortamda aşağılamak, küçük düşürücü konuşmalar sergilemek, reddetmek, kişinin öz güvenini zedelemek amacıyla yapılan her türlü sözlü ve fiili davranışlar biçiminde kendini ortaya koymaktadır (Coker ve ark., 2000; Güler ve Akın 2012; Eyüboğlu, 2014; Aküzüm ve Oral, 2015). Yapılan çalışmalarda, duygusal şiddetin bir boyutu olarak incelenen sözel şiddet ise kişilere hakaret içeren sözler sarf etmek, incitici bir şekilde isim takmak, negatif yönde eleştirmek ve alay etmek şeklinde ifade edilebilir (Kendirci, 2013).

2.2.3. Cinsel Şiddet

Cinsel yaşamın bir tehdit aracı, sindirme hali ve kontrol etme biçimi olarak suiistimal edilmesi ve özellikle kadınlara cinsel bir obje gibi davranılması, kıskançlık sergilemesi, şüpheli davranması, cinsel yaşamı bir cezalandırma şekli olarak kullanması, partnerini aldatması, cinsel birlikteliğe zorlaması, tecavüz etmesi gibi davranışların tümünü kapsayan şiddet türüdür (Watts ve Zimmerman, 2002; İncecik ve ark., 2009; Öyekçin, Yetim, Şahin, 2012; Kaya Sakarya, 2013; Kendirci, 2013). Diğer şiddet türlerinden ayrı olarak cinsel şiddet genellikle fiziksel şiddet ile birlikte meydana gelir (Arıkan, 2014).

2.2.4. Ekonomik Şiddet

Kaynakların ve maddi imkanların devamlı bir şekilde bireyin üzerinde güç, tehdit etme ve kontrol biçimi olarak kullanılması anlamına gelir (İncecik ve ark., 2009; Kendirci, 2013). Bireyin hayatını sürdürebilmesi için gerekli olan ekonomik imkanlardan faydalanamaması, çalışmasının kısıtlanması, para vermeyip zor durumda bırakması, harçlığını ve ya kazandığı para üzerinde söz sahibi olması gibi davranışların tümü ekonomik şiddet olarak tanımlanabilir (İncecik ve ark., 2009; Güler ve Akın 2012; Kendirci, 2013; Coşkun ve Bebiş, 2014).

2.3. Şiddet Davranışları

Bunlarla birlikte şiddet davranışları, WHO (2002) şiddet ve sağlık üzerine yayınladığı dünya raporunda, uygulandığı bireye göre kendine yönelik, bireylerarası ve kolektif şiddet olmak üzere üç grupta açıklanmaktadır.

2.3.1. Kendine Yönelik Şiddet

İntihar davranışı gösterme ve kendine yönelik zarar verici eylem olarak ikiye ayrılan kendine yönelik şiddet, bireyin kendi beden bütünlüğüne yönelik yaptığı ve zedeleyici davranışları kapsar. İntihar etmeye yönelik düşünceler, intihara girişim ve intihar, vücudunun herhangi bir yerini kesme, yaralama, ihmal gibi davranışların tümü bu şiddetin içerisinde sıralanabilir.

2.3.2. Bireyler Arası Şiddet

Bedensel, cinsel ve psikolojik şiddet davranışlarını barındırabilen bireyler arası şiddet, aile üyeleri ve sosyal çevrede iletişim içinde olunan bireylere ve çoğunlukla aile içinde görülen şiddet ile toplumda başka bir insana, tanıdığı ve ya yabancı olan, bir kişi ya da grup tarafından uygulanan şiddet olarak iki türde kendini gösterebilir. Bireylerarası şiddet kadına, çocuğa, yaşlıya yönelik aile içi şiddet, flörtte şiddet, iş yerinde yaşanan şiddet, okulda, hapisnede ya da yaşlı bakımevleri gibi sayılabilecek pek çok alanda baş gösteren şiddetleri kapsamaktadır.

2.3.3. Kolektif Şiddet

Toplumsal, ekonomik ve politik olmak üzere üç bölüme ayrılan kolektif şiddet, devletler ve siyasi gruplar tarafından gerçekleştirilen, planlı ve bir amaç doğrultusunda planlanan şiddet şekli olarak açıklanmaktadır. Dünyanın her yerinde kendini gösteren nefret suçları, terör saldırıları, çete ve mafya savaşları, kan davaları ve savaşlar bu şiddetin içerisinde sıralanabilir (Özcebe ve ark., 2008; Kapıcıoğlu, 2008; Özgür, Yörükoğlu, Baysan Arabacı, 2011; Güler ve Akın, 2012; Aküzüm ve Oral, 2015).

2.4. Flört Şiddeti

2.4.1. Tanımı ve Görülme Sıklığı

Gençlik dönemi kişilerin yaşam süreci içerisinde deneyimledikleri davranış tutum ve değerlerin gelecek yıllara aktarıldığı ve yetişkinlik dönemindeki deneyimlerinin belirlendiği önemli bir dönemdir. Bireydeki kimlik gelişiminin tamamlanmaya başladığı, kişiliğine uygun bir yaşam felsefesi temellendirdiği ve edindiği değerler yargılarını davranışlarına yansıttığı ergenlik döneminin sonları olan gençlik dönemi birçok şekilde tanımlanabilmektedir (Yavuz ve Özmete, 2012). WHO, 10-19 yaş aralığını kapsayan kişileri ergenlik döneminde, 15-24 yaş arasındaki kişileri de gençlik döneminde kabul etmektedir. Ergenlik ve gençlik dönemlerini barındıran yaş aralıkları birbiriyle örtüştüğü için genel olarak 10-24 yaş aralığındaki kişiler genç bireyler olarak tanımlanmıştır (Aba, 2008; Turhan ve ark., 2011; Yavuz ve Özmete, 2012). Yaşadığımız ülkede üniversite eğitimi alan öğrencilerinin büyük bir bölümü 18-25 yaş aralığında olup, bu dönem WHO'nın gençlik tanımıyla bağdaşmaktadır (Turhan ve ark., 2011). Üniversite eğitimin alındığı zamanlar ergenlik problemlerinin yanı sıra, aileden bağımsızlaşma, yeni bir sosyal çevreye uyum sağlamaya çalışmak, iş bulma süreçleri ile ilgili belirsiz durumlar ve partner seçimi ile ilgili dönemleri içine alan önemli bir zaman dilimidir. Yetişkinliğe geçiş döneminin başladığı, zihinsel, sosyal ve psikolojik değişimlerin olduğu üniversite zamanlarında duygusal ilişkiler ön plana çıkmakta ve kişilerin gelişiminde önemli bir etkiye sahip olmaktadır. Ayrıca duygusal ilişkiler/flört etme, yetişkin bireylerin ilişkilerini sağlıklı bir şekilde yönetmesinde gerekli olan bilgi ve becerilerin kazanılması için de önemlidir (Turhan ve ark., 2011; Haskan Avcı, 2014; Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014).

Flört, “iki bireyin duygusal ilişkilerini, toplumsal etkinliklere ve sosyal ilişkilere bütüncül ve açık bir biçimde birlikte katılım sağlayarak, evlenme kararı alana kadar ve

ya iki tar taraftan biri veya her ikisinin duygusal ilişkiyi sonlandırmak istemesine kadar devam ettirilmesi” şeklinde tanımlanmaktadır (Straus, 2004; Sezer, 2008). Flört dönemi genç bireyler için duygusal anlamda olgunlaşmalarını ve evlilik kararı öncesi birbirlerini daha yakından tanıyarak yaşamlarının devamı için iradeli kararlar almalarını sağlayacak deneyimler bütünü olarak kabul edilir (Aba, 2008). Ergen flört ilişkisi ile beraber, partneriyle işbirliğini, karşılıklı güven ve anlayışı, birlikte bir yaşam sürdürmenin sorumluluğunu, toplumsal kuralları kavrarken, farklı kişiliğe sahip kişilerle nasıl uzlaşabileceğini de öğrenmiş olur (Kaya Sakarya, 2013). İnsanların çevrelerindeki bireyler ile sağladıkları ilişkilerde görüldüğü gibi duygusal ilişki yaşadıkları eşleri ile de aralarında bazı dönemler çatışma yaşanması durumu söz konusudur. Flört ilişki yaşayan kişiler maruz kaldıkları problemlere çözüm üretmek amacıyla bazen partnerlerine yönelik şiddet barındıran davranışlara yönelebilirler (Atakay, 2014). Flört ilişkide görülen şiddet bireylerarası şiddetin bir türünden olmakla birlikte, şiddetin hem kişisel hem de sosyal boyutunu ilgilendiren bir biçimdir (Yumuşak, 2013). Flört ilişkide yaşanan şiddette bir birey ilişki içinde olduğu diğer bir bireye cinsel olarak saldırıda bulunmak, fiziksel taciz ve psikolojik/ duygusal tacizi de içine alan bedensel ve duygusal olarak zedeleme amacını taşır. Birey sergilediği bu şiddeti ve zorlama halini ilişki içinde olduğu kişinin üzerinde egemenlik kurmak ve eldeki gücünü sürdürmek için kullanır (Khubchandani, 2010).

Flört ilişkisi ile ilgili yapılan tanımlar tıpkı şiddet ile ilgili yapılan tanımda olduğu gibi farklı biçimlerde değerlendirilmiştir. Çalışma yapan bazı araştırmacılar flört şiddetinin birden fazla saldırı çeşidini barındırdığını (örneğin bedensel, sözel ve duygusal) söylerken, bazı araştırmacılar ise sadece fiziksel saldırıyı ön planda tutmuşlardır. Başka uzmanlar ise dedikodu ve toplumsal anlamda yapılan engellemeleri de bir tür flört şiddeti olarak görmektedirler (Stephenson, Martsolf, Draucker, 2012). Yapılan çeşitli tanımlara bakıldığında, flört ilişkide yaşana şiddet, “birbiri ile duygusal veya yakın ilişki içinde olan veya olmuş iki kişi arasında ortaya çıkan şiddet durumu” şeklinde tanımlanabilirken, CDC flört şiddetini, “yakın bir ilişki içerisinde olan iki birey arasındaki bedensel, ruhsal ve cinsel şiddet” şeklinde tanımlamıştır (RamisettyMikler ve ark., 2006; Stephenson, Martsolf, Draucker, 2012; Moore ve diğ., 2015).

Sezer (2008) flört ilişkide yaşanan şiddeti “duygusal ilişki yaşanırken partnerlerden birisinin diğerine bilinçli bir şekilde cinsel, fiziksel ve psikolojik olarak saldırması” şeklinde açıklarken, Aba’nın (2008) aktardığına göre Sanders, “flört şiddetini, evli olmayan ve duygusal bir beraberlik içinde olan bireylerin karşılıklı bir

şekilde birbirlerine uygulamakta oldukları şiddet barındıran davranış ya da tehdit etme hali” olarak tanımlamıştır. Diğer bir tanımda ise, “duygusal bir birliktelik yaşayan ve evli olmayan, yaş aralığı genellikle 16 ile 24 arası olan partnerlerin, birbirlerine karşı veya partnerlerden birinin diğerine yönelttiği şiddet barındıran eylemleri ve ya tehditlerin tümünü flört şiddeti” olarak ifade edilmiştir (Kılınçer, 2012). Ayrıca flört ilişkilerde görülen ve partnerlerin birbirlerine karşı uyguladıkları bedensel, cinsel ve psikolojik zararların tümü istismar etme ve ya şiddet uygulama şekli olarak tanımlanmaktadır (Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014). Flört şiddeti sözel şekilde taciz etmekten bir bireyin ölümüne kadar çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilir. Ancak flört ilişkilerinde görülen şiddet ile ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde şiddetin biyolojik, psikolojik ve cinsel olmak üzere üç boyutu daha çok öne çıkmaktadır (Khubchandani, 2010; Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014).

Son dönemlerde yapılan araştırmalar ile flört ilişki esnasında yaşanan şiddet artık genç bireyler arasında görülen ve boyutları gün geçtikçe artış gösteren, önemli bir toplum sağlığı problemi olarak karşımıza çıkmaktadır (Sili, 2012; Martins ve ark., 2014).

Dünyanın pek çok ülkesinde modern yaşamın getirdiği önemli problemlerden biri olarak görülen flört şiddeti, Türkiye’de son zamanlara kadar önemli bir halk sağlığı problemi olarak algılanmadığı halde bu bakış açısı zaman geçtikçe değişmeye başlamıştır (Aba, 2008). Flört ilişkide yaşanan şiddete yönelik yapılan ilk araştırmalar evlilik şiddeti üzerine ele alınmış, flört ilişkiyi kapsayan çalışmalar ise ancak yakın zamanlarda araştırılmaya konmuştur. Ancak, flört ilişkinin yaşandığı dönemde uygulanan şiddet, ileriki zamanlarda görülecek olan bir şiddetin nedeni olabilmektedir (Yumuşak, 2013; Temple ve ark., 2013).

Yaş dilimi 10 ile 24’ü kapsayan çocukluk ve yetişkinlik dönemi arasındaki gelişimsel aralık olarak açıklanan ergenlik dönemi flört ilişkilerinin ilk kez yaşandığı ve flört şiddetinin uygulanmaya başlandığı zaman aralığıdır. CDC’ ye göre flört ilişki yaşadığı birey tarafından tecavüze, bedensel tacize ve isteği dışında her hangi bir kötü muameleye maruz kalmış her beş kadından biri ve her yedi erkekten biri flört şiddetinin bir boyutuna 11 ile 17 yaşları içerisinde maruz bırakılmıştır (Moore ve ark., 2015). Bu dönemde yaşanan şiddet boyutu özellikle duygusal ilişkilerin oluşmaya başladığı ve ikili ilişkilerin pekiştirilip yetişkinlik dönemine aktarıldığı bir zamanda uygulandığından oldukça önemli bir sorundur (Khubchandani, 2010). Flört ilişkide yaşanan şiddet özellikle üniversite eğitimi alan öğrencileri içerisinde yoğun bir şekilde görülen ve

öğrencilerin %21'ne etki eden bir sorundur (Ames, Glenn ve Simons., 2014). CDC 2008 verilerine göre, her yıl genç bireylerin ortalama % 25'i fiziksel, duygusal ve cinsel şekillerde flört şiddetine maruz kalmaktadırlar (Makin Byrd ve ark., 2013).

Flört ilişkide yaşanan şiddet, Amerika Birleşik Devletlerinde her yıl dört adölesandan birini etkilemektedir (GonzalezGuarda ve ark., 2014). Kılınçer ve Tuzgöl Dost'un (2014) aktardığına göre, Aluede, Imhonde ve Eguavoen (2006) araştırmalarında, üniversite bünyesindeki psikolojik danışma merkezine başvuru yapan öğrencilerin %22'sinin ilişkilerinde sorunlar ile karşılaştıklarını ve %7.4'ünün cinsel tacize maruz kaldığını belirtmiştir.

WHO 2013 yılında yayınlamış olduğu kitapçıkta, dünya neredeyse her yerinde kadınların %30'nun flört ilişkisi yaşadıkları bireylerden bedensel ve ya cinsel şiddete maruz kaldıklarına değinilmiştir (WHO, 2013). Mason ve ark. (2014) araştırmalarında, bir üniversite hastanesine başvuruda bulunan 282 adölesanı taramışlar ve yaşadıkları flört ilişkileri içinde %26.1'nin duygusal şiddete, %11.9'unun bedensel şiddete uğradıklarını tespit etmişlerdir. Martins ve ark. (2014) belirttiğine göre, Portekiz'de 18-23 yaşları arasındaki kolej öğrencileri ile gerçekleştirilen çalışmalar pek çok öğrencinin son bir yıllık zaman dilimi içerisinde kadın ya da erkek arkadaşları tarafından en az bir kere tacize uğradıklarını açıklamıştır. Yaşları 13-29 arasında değişen 4.667 genç birey ile flört şiddetinin uygulanma sıklığı ile ilgili yapılan bir çalışmada ise genç bireylerin %25.4'ü en az bir taciz içeren davranış yaşadığını belirtmiş, psikolojik taciz içeren davranışlar başta olmak üzere (%19.5), sırasıyla fiziksel taciz (%13.4) ve bedensel şiddet (%7.6) davranışları görülmüştür. Ohnishi ve ark. (2011), Japon üniversite öğrencileri ile yakın ilişkide yaşanan istismarı tespit etmek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmaya, 274 öğrenci katılım sağlamış ve bu bireylerin yaklaşık olarak yarısı (131 katılımcı) en az bir defa erkek/kadın partneri tarafından fiziksel, sözlü ve cinsel tacize maruz bırakıldığını ifade etmiştir. ABD'de 2011 yılında ergenler ile gerçekleştirilen bir anket çalışmasında ise çalışmada yer alan lise öğrencilerinin bir yıllık süre içerisinde yaklaşık olarak % 9'unun kadın ya da erkek arkadaşı tarafından şiddete uğramış, tokatlanmış veya bilinçli bir şekilde yaralanmış olduğu belirtmiştir (Moore ve ark., 2015).

Türkiye'de yaşanan flört şiddeti ise çok yeni bir konu olup, bu konuyla ilgili çalışma ve literatür oldukça sınırlı bir şekildedir (Aba 2008; Yumuşak, 2013). Ülkemizde flört ilişkisi yaşayan bireylere yönelik yapılan ilk araştırmalardan biri Özcebe ve arkadaşları (2002) tarafından yapılan, Ankara'da bir grup üniversite öğrencisinin

flörtte şiddet konusundaki görüşlerinin araştırıldığı çalışmadır. Bu çalışmaya göre araştırmaya dahil edilen 148 öğrenciden % 59.7'si en az bir flört ilişki deneyimlediğini belirtmiş, grubun %31.6'sı flört ilişkisinin yaşandığı esnada şiddete maruz bırakılmış bir arkadaşının olduğunu söylemiştir. Öğrenciler şiddete maruz bırakılan arkadaşlarının cinsiyet dağılımını da %87.8 oranında kadın olarak belirtmişlerdir. Bununla birlikte grubun tümünde 12 tane öğrenci şiddete maruz kaldığını, 10 öğrenci ise şiddet uyguladığını ifade etmiştir. Aslan ve arkadaşlarının (2008) Ankara'da yaptığı bir başka araştırmaya bakıldığında ise hemşirelik yüksekokulu birinci ve dördüncü sınıfta eğitim gören bireylerin, flört şiddeti yaşama ve şiddet davranışları sergileme durumları ile bu konudaki düşünceleri incelenmiştir. Çalışmaya göre öğrencilerin % 28.6'sı daha önce yaşadıkları flört ilişkilerinde şiddet gördüklerini, % 21.6'sı ise şimdiki flört ilişkilerinde şiddete maruz bırakıldıklarını belirtmişlerdir. Şiddet davranışı gösterme durumlarına göre ise öğrenciler geçmişte deneyimledikleri ilişkilerde % 18.4 oranında, şimdi yaşadıkları ilişkilerde ise %12.4 oranında şiddet içeren davranışlara yöneldiklerini belirtmişlerdir.

Aba'nın (2008) Akdeniz Üniversitesi fakülte ve yüksekokullarında eğitim gören ve flört ilişki yaşayan öğrenciler ile yaptığı çalışmaya göre kadın ve erkeklerin şiddet türleri içerisinde en sık görülen şiddet türü psikolojik şiddettir. Dağlı'nın (2009) meslek yüksekokulunda eğitim gören bireyler arasında flört şiddetine yönelik yaptığı çalışmada, kadın ve erkek öğrencilerin en yoğun psikolojik şiddete (kadınlarda % 62.6, erkeklerde % 41.2), sonrasında fiziksel şiddete (kadınlarda % 34, erkeklerde % 38.8), ve son olarak da cinsel şiddete (kadınlarda % 3.4, erkeklerde % 8.3) maruz bırakıldıkları ifade edilmiştir.

Kabasakal ve Girli (2012) yaptıkları araştırmada erkek bireylerin flört ilişki yaşadıkları dönemde kadınlara yönelik fiziksel şiddetin yanı sıra psikolojik ve sözel şiddet barındıran davranışlar sergilediklerini göstermiştir. Kaya Sakarya'nın (2013) araştırmasında, erkek öğrencilerin flört ilişki döneminde şiddeti kabul durumunun kadın öğrencilere göre anlamlı bir düzeyde daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Üniversite eğitimi alan öğrenciler ile gerçekleştirilen bir başka çalışmada, flört ilişkisinde şiddet barındıran davranışlara yöneldiklerini belirten öğrencilerin kadına ve erkeğe yönelik uygulanan flört şiddetini kabul düzeyleri, duygusal ilişkisinde şiddete başvurmadıklarını belirten öğrencilere göre daha fazladır (Yumuşak, 2013). Demir ve ark., (2014) yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre ise üniversitede eğitim alan bireylerin %73.9'u flört şiddetine maruz bırakıldığını, bunların % 74.7'si psikolojik şiddet, %26.3'ü sözel şiddet,

%15.1'i fiziksel şiddet, %5.4'ü ise cinsel şiddet yaşadığını belirtmiştir. Çalışmanın elde ettiği sonuçlar tüm dünyada ve Türkiye'de, genç bireyler arasındaki flört şiddetinin boyutlarını göstermektedir.

2.4.2. Flört şiddetine özgü şiddet türleri

Flört şiddet türleri; fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik şiddetin yanı sıra sosyal, dijital, ısrarlı takip gibi farklı türlerle kendini göstermektedir.

2.4.2.1. Fiziksel şiddet

Bireyin bir kişiye bilinçli olarak zarar vermek amacıyla güç kullanıp, karşısındakini kontrolü altına almaya çalışmasıdır. Fiziksel şiddetin yaşanması sonucu, kişiler arasında bedensel yaralanma, sakatlanma ya da ölüm gibi ciddi sonuçlar ortaya çıkabilir. Fiziksel şiddetin içerisinde barındırdıkları arasında, tokatlamak, yumruk atmak, saç çekmek, vücudun herhangi bir yerini çimdikleme, ısırma, yaralama amaçlı cisim atmak, tırmalamak, tekme atmak, itmek ve ya sarsmak, bıçakla yaralamak ve ya silahla saldırmak gibi davranışlar sıralanabilir (Aslan ve ark., 2008; Aba, 2008; Khubchandani, 2010; Mason ve ark., 2014; Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014). Genç bireylerin flört ilişkide fiziksel şiddette maruz kalma oranları % 10 ile % 20 arasında yaygınlık göstermektedir (Mason ve ark., 2014).

2.4.2.2. Duygusal Şiddet:

Fiziksel güce gerek duyulmadan, duyguların baskı uygulama yoluyla istismar edilmesi, tehdit ve yaptırım uygulama aracı olarak görülmesi, korkutmak yoluyla kişinin davranışlarının engellenmeye çalışılmasıdır (Aba, 2008; Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014). Bu tanıma göre duygusal şiddet, kişiye bağırarak korkutmak, sosyal alanlarda aşağılamak, dalga geçmek, isim takmak, baskı uygulamak, duygulara yanıtsız kalmak, ilişkiyi sonlandırmakla tehdit etmek, sevgi göstermede yetersiz davranmak, kişiyi sosyal yaşamından yoksun bırakmak, kıskançlık sergilemek, devamlı olarak kontrol etmek, giyim şekline müdahalede bulunmak, partnerinden ayrılmama, yalana başvurma gibi davranışları kapsar (Aslan ve ark., 2008; Aba, 2008; Khubchandani, 2010; Mason ve ark., 2014; Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014). Duygusal ilişkilerde yaşanan şiddet ancak 20. yüzyılın ortalarında sosyal bir sorun olarak ele alınmaya başlamıştır (Aba, 2008; Martins ve ark., 2014).

Üniversite eğitimi alan öğrenciler ile yapılan bir çalışmada, flört ilişkide partnerleriyle ilgili sözel, bedensel ve cinsel şiddete yönelik tecrübeleri sorulmuş “sık sık kıskanmak”, kadınlarda %52.5 oranında çıkarken erkek bireylerde %79.5, oranda “giyeceği kıyafete müdahale etmek” kadınlarda %62.8 erkeklerde %61.4, oranında “başkalarının yanında azar işitmek” kadınlarda %15.4, erkeklerde ise %6.8 oranında elde edilmiştir. Kadınlar, partnerleri tarafından %78 oranında bedensel ve cinsel şiddete uğradıklarını bildirmişlerdir. Bu sonuç da erkeklerin flört ilişki yaşadıkları döneminde kadınlara daha çok psikolojik ve sözel şiddet uyguladıklarını göstermektedir (Kabasakal ve Girli. 2012). Araştırmalar %20 ile %50 arasında değişen şiddet oranları ile psikolojik flört şiddetinin diğer şiddet türlerine oranla daha yaygın olduğunu göstermektedir (Mason ve ark.. 2014).

2.4.2.3. Cinsel şiddet:

Cinsel yaşamın bir tehdit unsuru olarak bireyi korkutmsk ve kontrol altında tutmak amacıyla kullanılmasıdır. Cinsel şiddet bireylerden birinin isteği olmadan ya da bedenine isteği dışında dokunmak ya da cinsel ilişki yaşamasına zorlama durumudur. Çoğunlukla uygulanan cinsel şiddet ile birlikte bedensel ve psikolojik şiddette ortaya çıkar. Cinsel tacize maruz kalma, irade dışı cinsel eylemlere sürüklenme, cinselliğin bir korkutma unsuru olarak kullanılması, rızası dışında dokunma ve öpme, doğum kontrolünün önlenmesi ve tecavüz etmek gibi davranışları barındırır (Köse ve Beşer, 2007; Aslan ve ark., 2008; Aba, 2008; Khubchandani, 2010; Mason ve ark., 2014; Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014).

2.4.2.4. Sosyal şiddet

Bireylerin bilgi almak isterken ve ya görüşlerini ifade ederken kullandıkları araçlardan biri de sosyal medyadır. Sosyal medya uygulamaları ile beraber bireylerin ortak görüşleri birleşerek veya ayrışarak toplumsal bir ifade biçimine bürünüyor. Yapılan paylaşımlar ve yorumlar sanal bir tartışma ortamı oluşturup kamuoyu yoklaması yapılabilmesini sağlıyor. Sosyal medya uygulamaları bireylerin düşüncelerini, nasıl tepki verdiğini, tepkinin boyutunun görülmesinde etkilidir.

Yaşanan durumlara gösterilen öfkeli tepkiler ve argo içerikli cümlelerin kullanılmasıyla şiddet dili sosyal medyada yer oluşturulmaktadır. Sosyal medya araçları belirli zamanlarda bireyin öfkesini kasma aracı olarak kullanılmaktadır. Bu şiddete

maruz kalan bireylerin ve diğerlerinin etkilenme olasılığı görmezden geliniyor veya bilinçli bir şekilde bu yolla bireylere zarar verilmek amaçlanıyor.

2.4.2.5. Dijital şiddet

Dijital iletişim teknolojileri genellikle toplumsal cinsiyete dayalı olarak ortaya çıkan ve teknolojinin yeni şiddet alanı olarak da adlandırılan dijital şiddet türünü doğurmuştur. Sosyal medyadan duygusal, sosyal veya ekonomik olarak zarar vermeyi amaçlayan saldırılar dijital şiddet olarak tanımlanmaktadır.

2.4.2.6. Israrlı takip

Bir bireyin isteği dışında, onu bilinçli ve sürekli bir biçimde istismar etmek amacıyla ortaya çıkan şiddet türüdür. Takıntılı bir şekilde, hayranlık duyarak veya platonik bir aşk besleyerek ısrarla iletişim içine girme çabası olarak tanımlanmaktadır. Mağdur birey rızası olmadığı ve takip eden bireyi reddettiği halde telefonla aramalar, telefon mesajı gönderme, mektup ya da e-postalar ile bireyi iletişim içinde olmaya zorlamak, gizli bir biçimde takip etmek, yolunu kesmek, yaşadığı evi gözetlemek, kişi istememesine rağmen hediye göndermek gibi davranışlar ısrarlı takip ve taciz şiddeti örneklerinden bazılarıdır.

2.4.3. Flört Şiddeti Risk Faktörleri ve Şiddetin Sonuçları

Genel olarak içinde şiddet barındıran davranışlarda görüldüğü gibi flört şiddetinde de risk etmenleri, cinsiyetler arası farklar, yaş kriteri, partnerlerden birinin ve ya ikisinin uyuşturucu madde ve alkol alması, çocukluk dönemlerinde şiddete maruz bırakılma ve ya bir başkasına şiddet uygulanmasına tanık olma, oluşturulan toplumsal cinsiyet rolleri sebebi ile kadına uygulanan şiddeti normalleştirme, depresyon, kişilik bozuklukları, eğitim alanında düşük başarı , ekonomik gelirin yetersizliği şeklinde sıralanabilir (WHO, 2002; Kızmaz, 2006; Aslan ve ark., 2008; Kaya Sakarya, 2013; Kepir Savoly ve ark., 2014).

Genel olarak üniversite eğitimine başlama yıllarına denk gelen, 17-29 yaşları arası flört şiddeti için riskli dönem olarak görülmüş ve bu dönemde şiddet ve istismara yönelik davranışların diğer dönemlere göre daha sık bir biçimde görüldüğü kabul edilirken bu riskin 30 yaşından sonra azalmaya doğru gittiği belirtilmiştir (Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014). Flört şiddeti genel olarak erkek bireyler tarafından kadınlara

yöneltilir ancak kadınlar tarafından da erkeklere uygulanabilmektedir. Flört şiddeti genellikle genç kadınları etkiler ve bütün milletler, etnik gruplar kültürel ve sosyoekonomik veya eğitim seviyeleri içerisinde karşılaşılabılır (Martins ve ark., 2014; Aslan ve ark., 2008). Erkeklerin kadınlara göre daha saldırgan bir yapıda oldukları ve şiddet barındıran eylemleri kabullendikleri yapılan çalışmalarda görülmektedir (Kepir Savoly ve ark., 2014). Alkol ve uyuşturucu madde kullanımı flört eden bireyler için şiddete yönelme bakımından önemli risk etkenlerindendir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile şiddet davranışları arasındaki ilişkinin, karmaşık bir yapıda olmasına rağmen ciddi boyutlarda olduğu tespit edilmiştir (Aba, 2008; Temple ve ark., 2013; Mason ve ark., 2014; Gozalez-Guarda ve ark., 2014).

Rothman ve arkadaşları, yapılan 28 çalışmanın analizi ile alkol kullanımının belirgin bir biçimde flörtte şiddete yönelik davranışların görülme olasılığını arttırdığı sonucuna varmıştır (Temple ve ark., 2013). Altınay ve Arat (2007), çocuk yaşta şiddet içeren davranışlara maruz bırakılma veya başka bir bireye şiddet uygulandığına tanık olmanın kadınlarda şiddete maruz kalma, erkeklerde ise şiddet uygulama olasılığını ciddi bir şekilde arttırdığını belirlemiştir. Bununla birlikte katı, zorlayıcı anne-baba davranışları ve şiddet içeren yöntemlerin sosyal öğrenme yoluyla pekiştirilerek, flört ilişkide şiddet davranışının temelini oluşturduğu varsayılır (Makin Byrd ve ark., 2013). Akran ilişkilerinde şiddete tanıklık eden ve şiddete maruz kalan bireylerin flört ilişkilerinde şiddete yönelik davranışlara yönelmeleri ve ya şiddete maruz kalmaları da olası bir durumdur (Khubchandani, 2010; Stephenson, Martsolf, Draucker, 2012; Yumuşak, 2013). Diğer bir risk faktörü, toplumda belirlenen cinsiyet rolleri ile kadına yönelik uygulanan şiddetin kabullenilmesi, erkeklerin ise her alanda üstün olduğu düşünülerek erkeklerin şiddet içeren davranışlara yönelmesinin kabul edilebilir bir durum olmasıdır (Aslan ve ark., 2008; Kaplan, 2012).

Flört ilişkide yaşanan şiddet benzer şekilde aile içi şiddette de bireylerin kendi aralarında yaşadıkları, genellikle üçüncü bir birey tarafından müdahale edilemeyen ve çoğunlukla gizli tutulan bir şiddet biçimi olmasından dolayı şiddetin yarattığı etkiler ve boyutlar kesin bir şekilde belirlenememektedir (Aslan ve ark., 2008). Bireyler yaşadıkları ilişkilerde şiddeti çoğunlukla diğerini kontrol altına almak için başvururlar, bireye bu şekilde uygulanan şiddet, yaralanmalara, ciddi problemlerin doğmasına hatta ölüm ile sonuçlanabileceği için önemlidir (Okan İbiloğlu, 2012; Kepir Savoly ve ark., 2014). Partnerler arasındaki şiddet içeren deneyimlerin, hem bireyler hem de toplum için olumsuz bir çok sonuca neden olabilmektedir (Moore ve ark., 2015). Bunun için

şiddeti yalnızca bir sağlık problemi şeklinde değil sağlığı olumsuz etkileyen ciddi bir risk etkeni olarak algılamak gerekir (Subaşı ve Akın, 2005; Aba, 2008). Flört ilişkilerde yaşanan şiddetin birey üzerinde bıraktığı bedensel yaralanmaların yanında, kendine olan güveni ve benlik saygısının gelişimini olumsuz bir biçimde etkileyecek bazı sonuçları da doğurabilmektedir (Aslan ve ark., 2008). Flörtte yaşanan şiddet ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, flört şiddetinin ergenlik dönemindeki bireylere uygulanmasında bedensel yaralanmalar, uyuşturucu madde kullanımı, depresyon, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve yakın ilişkilerde çatışmaya, düşük eğitim başarısı gibi olumsuz bedensel, ruhsal ve toplumsal sağlık problemleri yaşamaya daha yatkın oldukları görülmektedir (Moore ve ark., 2015). Makin Byrd ve ark., (2013) aktardığına göre, CDC 2008 verilerinde flört şiddetine maruz kalanların çatlak/kırık kol ve bacaklar ve morarmalar gibi bedensel yaralanmalar, post travmatik stres bozukluğu ve depresyon gibi negatif psikolojik problemler ile karşılaştıkları belirtilmektedir.

Flört ilişkilerde diğer şiddet türlerine göre cinsel şiddetin sağlığa olan zararlarını ölçmek zordur. Bu şiddet türü, riskli cinsel davranışlar, istenmeyen hamilelikler, cinsel işlev bozuklukları, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, sağlığa zararlı uyuşturucu madde kullanımı, uyku bozuklukları, yeme bozuklukları, travma sonrası stres bozukluğu, depresyon ve intihar düşüncelerini barındıran önemli sağlık sorunlarının oluşmasına sebep olabilir (Ames, Glenn ve Simons, 2014). Ayrıca, cinsel şiddete maruz kalan bireylerde kendinden utanma, bedenini sevmeme, korkma, güvensizlik ve nefret gibi duygular sergileyebilirler (Subaşı ve Akın, 2005). Kılınçer ve Tuzgöl Dost'un (2014) aktardığına göre bazı araştırmalarda, erkeklerde bedensel istismar ve kadınlarda cinsel istismar davranışının düşük özgüvenle bağlantılı olduğu, ilişkide bedensel saldırı davranışlarının oranı ya da şiddetin artış göstermesi ile birlikte kadınlarda depresif belirtilerin arttığı ve özsaygılarında düşüş olduğu belirlenmiştir.

Görüldüğü gibi, flört ilişkide şiddete maruz kalan bireylerin oluşan sağlık sorunları zaman geçtikçe çeşitlilik göstermekte, küçük bedensel rahatsızlıklardan, bireyin ölümüne sebep olan ve intihar gibi şiddetli mental sağlık sorunlarına kadar geniş bir alanı içine almaktadır (Khubchandani, 2010). Genç bireylerin flört ilişkilerde deneyimlerinin sınırlı olması, problemleri çözme konusunda yeteri kadar beceriye sahip olmamaları, sosyal yaşamlarında şiddete maruz kalanların olması sebebiyle deneyimledikleri şiddeti normal bir durum gibi algılamaları ve olası bir şiddetle karşılaşma durumlarında yardım isteyebilecekleri bireylerin yetersizliği nedeniyle problemlerin çözümü zorlaşabilmektedir (Aslan ve ark., 2008). Özellikle ergenlik

döneminde deneyimlenen flört şiddeti, bireylerin yaşamları boyunca partner şiddetine maruz kalmaları ve potansiyel şekilde kendisinden sonraki nesilleri etkileyebilmeleri bakımından önemlidir (Aslan ve ark., 2008; Stephenson, Martsolf, Draucker, 2012; Temple ve ark., 2013). Bu nedenlerden dolayı şiddet ile birlikte meydana gelen sağlık problemleri ve riskleri açısından şiddeti önleme çalışmaları önem kazanmaktadır (Makin Byrd ve ark., 2013).

2.5. Şiddetin Nedenleri

İnsanlık var olduğundan beri süregelen ve insanlığın yaşamından eksilmeyen şiddet olgusu, kişisel ve toplumsal nitelikleriyle oldukça karmaşık bir yapı ortaya koymaktadır. Bu sebepten dolayı şiddet kavramını tanımlamak ve şiddeti meydana çıkarmak oldukça zordur. Bundan dolayı şiddet eyleminin temelini anlaşılmaması ve şiddete karşı koruyucu tedbirlerin oluşturulması için şiddetin var oluş nedenlerinin ve risk faktörlerinin analiz edilmesi gereklidir (Aküzüm ve Oral, 2015).

Karmaşık ve birden çok boyuta sahip bir yapı olan şiddeti tek bir nedene bağlamak zordur, şiddetin meydana gelmesinde birçok etken rol oynayabilir (Özmen ve Küçük, 2013). Farklı kaynaklarda, şiddete olan eğilimin kaynağı ile ilgili farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bir yaklaşıma göre şiddetin fizyolojik boyutu önemli bulunurken, diğer bir yaklaşıma göre ise toplumsal faktörlerin şiddete olan eğilimi arttırdığı görüşü savunulmaktadır. Şiddetin fizyolojik boyutunu benimseyenlere göre, genetik faktörler ve sağlıklı olmayan bir psikoloji şiddetin meydana gelmesinde rol oynarken, toplumsal faktörleri benimseyen görüşlere göre ise bireylerin içinde bulunduğu durum ve şartlar şiddete sebep olmaktadır (İnandı ve Yıldız, 2014).

Krug ve ark., (2002), şiddetin sebeplerini, kişiden başlayarak, toplumu da kapsayacak biçimde bir çok yönde ele almakta ve bu faktörlerin, bireylerde şiddet gösteren ya da şiddet mağduru olma hallerini etkilediğini vurgulamaktadır. Şiddet olgusunun nedenlerini de “bireysel ve biyolojik faktörler”, “aile ve arkadaşların dahil olduğu yakın ilişkiler”, “içinde bulunduğu çevre” ve “toplum” biçiminde belirtilmektedir. 1970’lerde şiddet olgusunun daha net anlaşılabilmesi için öne sürülen “Ekolojik Model”e göre şiddet, “birden çok faktörün meydana gelmesi sonucunda kendini gösteren karmaşık bir problemdir”. Şiddet olgusu, kişisel, toplumsal, kültürel ve çevresel faktörlerin birlikte etki etmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Diğer bir deyişle “şiddet, psiko-biyolojik etkenler ile dış çevre arasındaki iletişimin bir sonucudur” (Güler ve Akın 2012;

Aküzüm ve Oral, 2015). Ekolojik Modele göre bu etkenler şiddet eyleminin ortaya çıkması için risk doğurur (Ögel, Tarı, Eke, 2006).

Literatürde şiddetin neden işlendiğine bakıldığında dört ana başlık karşımıza çıkmaktadır (Balkıs, Duru, & Buluş, 2005, s. 83):

1. Ailede içinde uygulanan şiddet, çocukların istismar edilmesi, aile üyelerinin uyuşturucu madde kullanıyor olması, yanlış çocuk yetiştirme biçimleri, evlilikte yaşanan çatışmalar ve aile içi bağların zayıf olmasını içine alan ***ailesel faktörler***;
2. Bireyin anti-sosyal arkadaş ortamı, akademik olarak başarısızlık gösterme, çete grupları, akranları tarafından dışlanma ve zorbalık uygulanmasını içine alan akran grubu ve okul faktörü gibi ***çevresel faktörler***;
3. Güç-otorite, silaha ulaşmada kolaylık, cinsiyet rolünden dolayı ortaya çıkan kalıplar ve kültürel normları kapsayan ***sosyal faktörler***;
4. Şiddetin kişilikte yarattığı bozukluk, psikiyatrik olarak ortaya çıkan rahatsızlıklar, saldırganlık dürtüsü ve uyuşturucu madde kullanımını kapsayan ***bireysel faktörler***;

2.5.1. Ailesel Etkenler

Bireylerin ilk deneyimledikleri sosyal ortamları olan aile, karakterinin oluşumunda ve sosyal yaşamında önemli bir konuma sahiptir (Yakut, 2012; Arıkan, 2014). Kişilerin sosyalleşmeleri ve karakter yapıları aile içerisinde olduğundan ve aile bireyin oluşumunun bir parçası olduğundan kişide bütün bir yaşam iz bırakacaktır (Öztek ve Kubilay, 2011; Arıkan, 2014). Çocuğun aile ortamındaki sosyalleşme durumunun yeterli olmaması, şiddet ya da suçluluk bakımından belirgin bir risk doğurmaktadır (Tezcan, 2009; Aküzüm ve Oral, 2015). Çocuğun sosyalleşme süreci içerisinde problemlerinin nedenleri, ailenin yoksul olması, eğitim seviyesinin düşük olması, çocukları ile yeteri kadar ilgili olmamaları gibi ebeveynlerin sosyoekonomik yetersizliklerinden ve ebeveynler arasındaki iletişimsizlik, aile içinde görülen şiddet, boşanma ile sonuçlanan evlilikler gibi problemlerden doğduğu söylenebilir (Kızmaz, 2006). Aile bireyleri arasındaki iletişimlerin şekli bireyi şiddet kurbanı ve ya şiddete yönelten kişi durumuna sürükleyebilir. Bu sebepten dolayı eş ve aile üyeleri arasındaki iletişimler şiddet olgusunun herhangi bir boyutunun ortaya çıkışında etkili olabilmektedir (Güler ve Akın, 2012; Makin Byrd ve diğ. 2013). Genel olarak toplumsal

şiddetin aileye özgü olan durumu, aile içi şiddet olarak nitelendirilebilir (Kaya ve ark., 2004; Ünalınış ve Şahin, 2012; Aküzüm ve Oral, 2015). Çocuklar, aile içerisindeki problem çözme becerisinden etkilenmekte ve aile üyelerinin karşılaştıkları problemler ile baş etme yöntemlerini nasıl geliştirdiklerini gözlem yoluyla öğrenmektedirler. Çocuklar, anne babaların problemlerini çözerken, öfkelenedikleri zamanlarda, stresle başa çıkarken ve disiplin yöntemi olarak şiddete başvurdıklarını gördüklerinde, şiddet olgusunu problem çözme yöntemi olarak algılayarak, ileriki zamanlarda kendi ilişkilerinde ve sorunlar ile baş etmede anne babaları gibi şiddete yönelebilirler. (Kızmaz, 2006; Okan İbiloğlu, 2012; Güleç ve ark., 2012; Gençoğlu, Kumcağız, Ersanlı, 2014; Arıkan 2014). Bunun yanında ailenin sahip olduğu kültürel değerlere bağlı kalarak, şiddet eylemi gösteren çocuğun davranışlarının kabullenilmesi ergenlik döneminde kendini gösteren şiddet davranışlarının sebeplerinden biri olarak gösterilebilir (Haskan, 2009; Yakut, 2012). Benzer şekilde, antisosyal yönelimleri olan, daha önce suça yönelmiş ve uyuşturucu madde kullanan anne babaların olduğu bir ailede ortamında yetiştirilen bireyin, şiddete yönelme sıklığının daha yüksek oranda görüleceği düşünülmektedir (Kızmaz, 2006).

Özetle şiddete yönelimi olan ailelerin şiddet eğilimli bireyler yetiştirdikleri düşünülebilir. Aile içinde şahit olunan şiddet, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu gibi ruh sağlığı problemlerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Okan İbiloğlu, 2012; Gençoğlu, Kumcağız, Ersanlı, 2014). Yapılan bir çalışmada şiddet davranışı sergileyen bireylerin ailelerinin, sorun ile başa çıkma, aile içi iletişimsizlik, rollerin dağılımı, duygusal olarak tepki gösterebilme, davranışlarını kontrol altına almaya çalıma ve genel işlevler bakımından şiddet içeren davranış sergilemeyen bireylerin aile üyelerine göre daha fazla sorunla karşılaştıkları ve aile içinde ortaya çıkan sorunlar ile başa çıkmada daha çok zorluklarla karşılaştıkları belirlenmiştir (Avcı ve Güçray, 2010). Kişinin sosyal ve psikolojik durumunu etkileyen ve yönlendiren en önemli etken olan ailenin ve ailesel faktörlerin detaylı bir şekilde incelenmesi gerekmektedir (Yakut, 2012).

Çocuk yaşta şiddete maruz kalma ya da yapılan şiddete tanık olma, yetişkin dönemde şiddet uygulama riskini arttırmaktadır. Aynı şekilde ailedeki bireylere şiddet uygulandığını görmek de şiddet kişiye yöneltilmese bile bir çocuğun ilerdeki davranışlarına etki edebilmektedir (İncecik ve ark., 2009; Makin Byrd ve ark., 2013).

2.5.2. Toplumsal ve Çevresel Etkenler

Birey içinde bulunduğu sosyal çevreyle sürekli olarak etkileşim halindedir. Yaşamını sürdürdüğü bu sosyal çevrede şiddet ve şiddet eğilimine ait etkenlerin var olması, bireyi şiddete yöneltmek konusunda daha yatkın bir biçime gelmesine sebep olur. Yaşanan bu durum ise toplumun birey üzerindeki yönlendirici etkisini göstermektedir (Yakut, 2012). Şiddete yönelik davranışlarının sebepleri incelendiğinde, çevresel etkenleri, medya ve sosyal çevrenin şiddet olgusu ile ilgili duyarlılıkları temellendirirken, toplumsal faktörleri ise uyuşturucu madde ve şiddet araçlarına yönelim, düzensizlik, eğitimde yetersizlikler ve eğitimin bırakılması gibi durumlar oluşturmaktadır (Ögel, Tarı, Eke, 2006; Gençoğlu, Kumcağız, Ersanlı, 2014).

Psikolojik, sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik nitelikleri ile kitle iletişim araçlarında yer verilen şiddetin çeşitli boyutları toplum içerisindeki etkisi görülmekte ve toplumu etki altına almaktadır. Bununla birlikte sosyal yaşam ve medya arasında karşılıklı bir iletişim ve etkileşim hali söz konusudur (Can, 2007). Kitle iletişim araçlarında devamlı olarak şiddet içeren görüntülerinin topluma sunulması, çocuklarda şiddet olgusunun normalleşmesi ya da şiddetin pekiştirilmesine neden olan bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Şiddetin etkin bir şekilde sunulması, çocukların bakış açısından şiddete yönelik normal bir davranış biçimi şeklinde algılanmasına neden olacaktır (Yavuz, 2009; Özmen ve Küçük, 2013). Psikoloji’de yer alan sosyal öğrenme kuramına göre saldırganlık/şiddet, gözlem yapma ya da taklit etme yoluyla edinilir ve ne şekilde öğrenilirse o şekilde uygulanır. Bu kurama göre, izletilen filmlerde, televizyonda ya da haberler kanallarında, şiddetin farklı boyutlarına yönelik örneklerle maruz kalmak şiddeti yaşamasa bile model alma şekliyle, problem çözmede şiddeti öğrenmeye ve bu şiddete yönelik davranışların doğurduğu sonuçlara karşı duyarsız kalarak, saldırganlık eylemine ve şiddete yatkın bir hale gelmeye sebep olmaktadır (Kapıcıoğlu, 2008). Yapılan çeşitli incelemeler medyada gösterilen şiddet içerikli görüntülerin izlenmesi ve bu saldırgan modellerin pekiştirilmesi kişilerin daha çok saldırgan davranışlara yönelmesine ve şiddete daha fazla yönelmekte olduklarını göstermektedir (Balkıs, Duru ve Buluş, 2005).

Kişinin aile ortamında ve yaşadığı sosyal çevrede şiddet bir problem çözme şekli olarak algılanıyorsa, kişi de şiddeti bir problem çözme yöntemi olarak rahatça öğrenecektir. Bu sebepten dolayı yaşama yeni katılan kişiler toplumu ve onun davranış şekillerini taklit etme yoluyla öğrenir ve bu davranışları normalleştirirler (Can, 2013).

Ayrıca, düşük maddi durum, göç etmek, dağılmış ailelerin çoğunlukta olduğu düzensiz bir çevre, işsiz olmak gibi sosyoekonomik sebepler ergen şiddetini yönlendirmede etkili risk faktörleri arasında sayılabilir (Ögel, Tarı ve Eke, 2006; Aygen ve Açık, 2014; Arıkan, 2014). Yapılan çalışmalar düzensiz sosyo-ekonomik ve kültürel ilişkiler ile şiddete yönelik davranışlar arasında etkili bir ilişki gözlemlerken, maddi geliri düşük, işsizlik yaşayan, düşük eğitim seviyesine sahip olan bireylerden meydana gelen toplumsal grupların şiddet davranışı göstermeye daha eğilimli oldukları görülmektedir (Can, 2007).

Temel gereksinimlerini karşılarken sosyo-ekonomik fırsatlardan yeteri kadar faydalanamayan, bu fırsatlara erişmede bir takım zorluklarla karşılaşan kişiler, gereksinimlerini bir araç olarak gördükleri şiddet yoluyla kullanabilmektedirler (Can, 2007; Yakut, 2012). Şiddet olgusu genellikle düşük sosyo-ekonomik seviyede yer alan bireyler arasında kullanılan bir problem çözme şekli olarak görünüyorsa da yaşanan toplumun her kesiminde var olan yaygın bir olgudur (Can, 2007). Bunun yanı sıra, kentleşme süreci ile beraber toplumsal denetim azalması, kişilerarası iletişimlerin yüzeysel bir durum alması da şiddet ve suça yönelten davranışlar üzerinde etkili olabilmektedir. Kentlerde yaşanan çevre kirliliği, kalabalık insan topluluğu, yoğun trafiğin yaşanması, ulaşım sorunları, geçim problemi, işsizlik hali, yüksek hizmet maliyetleri, ekonomik sorunlar gibi problemlerin varlığı, bireyin psikolojisi üzerinde olumsuz etkiler doğurmakta, bu durum şiddete yönelme halini ve suç işleme oranlarını da artırmaktadır (Karasu, 2008; Haskan Avcı, 2014). Ayrıca, rahatsızlık doğuracak boyutta olan ortam sıcaklığı da saldırganlık davranışını artırmada etkili olabilmektedir (İncecik ve ark., 2009; Güler ve Akın, 2012).

Şiddetin kökeninde var olan genel olarak toplumsal değerler sistemi ve kültürel bakış açılarıdır. Örneğin, bir disiplin oluşturma biçimi olarak şiddet mağduru kişiler, hayatlarının ileriki zamanlarında dünyaya getirdikleri çocukları benzer şekiller ile eğitebileceklerini pekiştirirler (Haskan Avcı, 2014). Bütün toplumların kendilerine ait bir kültürü benimsediği düşünüldüğünde, şiddet olgusunun sebeplerinin de toplumların kültürlerine bağlı olarak farklılık göstermesi olası bir durumdur. İçinde olduğumuz toplumda, kaba kuvvete başvuru olarak problemlerin çözülmeye çalışıldığı ve bu şiddet temelli davranışların da kültürel bir geçmişe dayandığı bir gerçektir. Bu durum özellikle, ataerkil düzenin yoğun görüldüğü bölgelerde, cesur olmaya çalışma, olası her durum karşısında cesaret gösterme ve intikam alma isteği gibi unsurları görmek daha kolaydır (Yavuz 2009; Göktaş, 2010).

Toplumda sosyo-demografik yapıda meydana gelen değişiklikler, kadın erkek arasındaki sosyo-ekonomik eşitsizlikler, maddi sorunlar, rüşvet problemi, çocuk ve aile ile ilgili yapılan politikalar, yasalardaki düzensizlikler, adalet sisteminin işleyiş şekli ve ateşli silahlara erişimde kolaylık yaşanması gibi başlıca konular şiddetin görülme olasılığını etkilemektedir (Kapıcıoğlu, 2008; Özkan ve Akın, 2012). Toplumlarda şiddete dayalı sorunların yaygın bir şekilde görülmesi, şiddet davranışını normalleştirmekte ve kişilerin zaman geçtikçe şiddet içeren davranışlara alışmasına sebep olmaktadır. Yaşanan bu durum, şiddetin normalleştirilmesine ve meşru bir eylem şekli olarak algılanmasına neden olabilmektedir (Yavuz, 2009; Göktaş, 2010). Ortaya çıkış sebebi nasıl olursa olsun, insanlar üzerinde olumsuz etkiye sahip ve bütün toplumlarda farklı boyutlarda yaşana şiddet, bireylerin fiziksel ve psikolojik açıdan zedelenmesine sebep olan sosyal bir olgudur (Özkan, 2008). Şiddet, güçlü bir bireyin kendisinden güçsüz başka bir bireye yönelik üstünlük kurmak ve istediği durumları kabul ettirmek adına var olan dengeleri bozan, hayatını tehdit eden ve bunun sonucunda yok eden bir eylem şekli olarak, toplum sağlığını olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Altun, 2006).

2.5.3. Bireysel Etkenler

Şiddet, boyutu ya da türü bakımından kişiden kişiye değişiklik göstermektedir. Benzer koşullarda bir kişinin şiddet eylemi sergilerken, başka bir kişinin şiddete yönelmemesi şiddet eğiliminde kişisel farklılıkların büyük bir etken olduğunu düşündürmektedir (Haskan, 2009; Yakut, 2012). Saldırganlık ve şiddet eğiliminin oluşmasındaki bireysel faktörler; bireylerin biyolojik, ruhsal ve davranışsal nitelikleri şeklinde sıralanır. Biyolojik faktörlerde cinsiyet ve hormon değişiklikleri önde gelir. Neredeyse bütün toplumlarda erkekler kadınlara oranla daha fazla saldırganlık eğilimi gösterirler. Kadınlık hormonları saldırganlık durumu ortaya çıktığında bunu bastırabiliyorken, erkeklik hormonları ile saldırganlık arasındaki ilişki henüz anne karnındayken oluşmaya başlar. (Kapıcıoğlu, 2008). Bununla birlikte sebebi tam olarak belirlenmemekle beraber premenstrual sendrom kadınlarda saldırgan davranışları arttırma eğilimindedir. Ayrıca nörotransmitterler, endokrin bozukluklar ve genetik faktörler şiddetin diğer fizyolojik sebepleri arasında yer alırken, limbik sistem ile beynin temporal ve frontal lobları şiddet davranışlarından sorumludurlar (Kaya Sakarya, 2013). Bunun yanında norepinefrin ve L-dopa seviyesindeki artışın da saldırgan davranışları

arttırdığına yönelik tespitler elde edilmiştir. Alkol de dürtü kontrolünün sağlanamamasına ve bilişsel sürecinde azalmaya sebep olmaktadır. Alkol kullanımı ve şiddet davranışı arasında görünür bir ilişki olduğu da gözlemlenmiştir (İncecik ve ark., 2009; Kaya Sakarya, 2013). Bunu yanında iç salgı bezlerinin fonksiyonel bozukluğunda bireylerde suç oranlarının anlamlı şekilde arttığı gözlemlenmiştir. Buna örnek olarak hipoglisemi olan bir bireyde belirgin bir şekilde saldırganlık davranışına rastlanılmıştır (Eyüboğlu, 2014). Ayrıca kişilerdeki psikopatolojilerin de şiddetle ilişkisi de bulunmaktadır (Kapıcıoğlu, 2008).

Saldırganlığa olan eğiliminin türünü belirleyen önemli kişisel farklılıkları bireyin çocukluk döneminden itibaren bilişsel, duygusal, sosyal ve psikoseksüel gelişimleri, kavramaları, rol modelleri, edindiği tecrübeleri, durumlara yüklediği anlamlar oluşturur (Kapıcıoğlu, 2008; Yakut, 2012). Hiperaktivite, dürtüsellik, davranış kontrolünün sağlanamaması ve dikkat sorunları şiddete neden olan kişilik ve davranış özellikleri arasında yer alabilir. Ayrıca zeka düzeylerinin düşük olması ile şiddete eğilim davranışı sergileme arasındaki ilişki çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur (Kızmaz, 2006). Diğer bireysel risk etkenleri içinde, zorbalık uygulayan akran grubu içinde bulunmak, akademik anlamda başarısızlık, sosyal olarak yalnızlık hissi ve reddedilme korkusu gibi durumlar da sayılabilir (Haskan Avcı, 2014). Tüm bunlara ek olarak bireylerin yaşamlarında karşı karşıya kaldıkları bir takım krizleri yönetememeleri de şiddetin başka sebepleri olarak gösterilmektedir. Yeni bir kardeşin doğması, hastalık hali, işsizlik durumu, boşanma ile sonuçlanan evlilik, yalnız hissetme, sevdiği bireylerden ayrılma, evliliklerde karşılaşılan diğer sorunlar, ölüm gibi durumlar krizlerin ortaya çıkma nedenleri arasında gösterilebilir. Bireylerin karşılaştıkları kişisel ve sosyal kısıtlamalar, bu sorunlar ile baş edememek ve sonrasında meydana gelen yoksunluk ve engellenmişlik hissi de şiddetin önemli sebepleri arasında sayılmaktadır (Haskan, 2009; Yakut 2012).

2.6. Kimlik, Kişilik ve Şiddet ilişkisi

Genel olarak incelendiğinde kişilik özelliklerinin iki temel varsayıma dayanmakta olduğu görülmektedir. İlki, kişilik özelliklerinin zaman içinde istikrarlı olduğudur. Çoğunlukla kişinin davranışlarının doğal olarak olaydan olaya değişeceği fakat kişinin ‘gerçek doğasını’ açıklayan temel bir tutarlılık olduğu kabul edilmektedir. İkincisi ise kişilik özelliklerinin genel olarak davranışı etkilediğine inanılmaktadır.

Günümüze kadar araştırmacılar tarafından kişiliği açıklayabilmek için literatürde psikanalitik, biyolojik, ayırıcı özellik, çevresel, hümanist, davranışsal, bilişsel, genetik vb. farklı yaklaşımlar ortaya çıksa ve 21. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren tipolojik tanımlardan vazgeçilerek boyutsal özelliklerin temel alınmasıyla gelişimsel olarak incelenmeye çalışan araştırmaların sayısı artsa da bu alanlarda yürütülen çalışmalardan elde edilen bulguların ortak noktası özellikler arasında bir faktörleşmenin meydana geldiğinin belirlenmiş olmasıdır.

Saldırganlık ve şiddet, kişilik kadar kimlik ile de ilişkili olduğu bilinmektedir. Ancak kimlik ve kişilik iç içe geçmiş durumlardır. Bireyin kendi hakkında sahip olduğu görüşleri, bilgileri ve imgeleri içeren kimlik, kişinin kendini kavrayışının bir ifadesidir. Bir anda ortaya çıkan ya da genetik olarak miras alınan değişmez bir kavrayış değildir. Aksine kimlik oluşumu ve buna bağlı olarak benlik duygusu gelişimi, kişinin gelişimi süresince ailesi ve yakın çevresiyle etkileşimleri sonucu öğrenilen ve sürekli gelişen bir yapıdır. Buna göre kimlik, ilk çocukluk yaşlarından başlayarak diğer bilişsel ve entelektüel gelişim alanlarıyla ilişki içinde ve aşamalı olarak gelişir ve farklı alanları kapsar. Adorno, Frunkel-Brunswik, Levinson ve Stanford (1950) baskı gören, kötüye kullanılan ve az sevgi gören çocukların ileriki yıllarda güç yönelimli, kötüye kullanıcı, hoşgörüsüz ve yetkeye boyun eğici bir kişilikle, dar görüşlü toplumsal ve siyasal bir bakış açısı geliştireceklerine işaret etmektedir (Güldü ve Dönmez, 2002). Bu görüş, Adorno ve arkadaşlarının “*Yetkeci Kişilik Kuramı*” olarak adlandırdıkları kuramlarının temelini oluşturmaktadır. Başlangıçta yalnızca Yahudilere yönelik önyargılı tutumların ve yıkıcı davranışların nedenlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan, ancak daha sonra bu ilgileri önyargı ve etnosentrizm kavramlarını da içeren bir kuram geliştirmeye dönüşen Adorno ve arkadaşlarına göre Yahudi karşıtlığı, sadece bir tutumlar ya da inançlar örüntüsü değildir. Aksine insan varlığına ve topluma ilişkin örgütlenmiş bir düşünce biçimi yani bir kişilik tipi ya da kişilik özelliğidir. Bu özelliğe sahip olan kişiler, kalıplaşmış düşünürler, yetkeye itaat ederler, dünyayı siyah ya da beyaz olarak algırlar. Toplumsal kurallara ve hiyerarşilere körü körüne bağlıdırlar ve düşük konumlu kişi ve gruplara karşı önyargılı olma eğilimindedirler (Plous, 2003).

“*Yetkeci Kişilik Özelliği*” dokuz alt boyut içermektedir. Yetkeci kişi, geleneksel değerlere sahiptir. Bilişsel olarak katı ve hayal gücünden yoksundur, zayıf bir vicdana sahiptir. Cinsellik içeren şeylere aşırı ilgi ile yaklaşır. Bununla beraber cinsel ahlak kurallarını çiğnediklerini düşündüğü kişilere karşı saldırgan, cezalandırıcı tutum sergiler. Güç figürleri ile oldukça ilgilidir ve genel anlamda insani anlayışa düşmanca

yaklaşmasına karşılık bu olumsuz duyguları açıkça ifade etmez, düşmanlığını, öfkesini bastırır. Bu bastırılan bu öfkeyi daha sonra azınlıklara, kendinden ve ait olduğu gruptan farklı gördüklerine yöneltir. (Funke, 2005; Gray ve Durrheim, 2006). Kuram, toplumsal dünyayı hiyerarşik olarak algılayan ve kategorik düşünen bireylerin, kendilerinden daha alt konumda gördükleri, gruplara karşı önyargılı olma olasılıklarının yüksek olduğunu, kendi gruplarının diğer gruplar üzerinde egemenlik kurmasını istediklerini ve cinsiyet ayrımcılığını desteklediklerini ortaya koyması nedeniyle desteklenmiştir (Plous, 2003). F Ölçeği'nin kullanıldığı çalışmalarda da ölçek ile ırksal önyargı, siyasal-ekonomik muhafazakarlık ve aşırı milliyetçilik ölçümleri arasında ilişki bulunmuştur. Duckitt (1991), F Ölçeğinin muhafazakar ve milliyetçi ideolojilere yönelik temel eğilimi, genellenmiş etnosentrismi ve dış gruplar ile azınlıklara yönelik önyargıyı içeren kişilik boyutunu doğru olarak ölçtüğünü ileri sürmüştür. Mynhardt (1980), Güney Afrika'da beyaz öğrenciler üzerinde yaptığı bir çalışmada, F Ölçeği ile Yahudi karşıtlığı, siyah ırk karşıtlığı ve vatanseverlik ölçümleri arasında anlamlı korelasyonlar bulmuştur. Adorno ve arkadaşlarının Yetkeci Kişilik Kuramı önyargıdaki kültürel farklılıkları göz ardı etmesi, psikoanalitik varsayımların araştırmalarla desteklenmemesi ve yetkeciliğin temelinin çocukluktaki olumsuz yaşantılara dayandırması nedenleriyle eleştirilirken, F Ölçeği de sadece sağ kanat yetkeciliğini ölçmesi genel ya da sol kanat yetkeciliğini ölçmemesi nedeniyle eleştirilmiştir (Plous, 2003; Gray ve Durrheim, 2006). Kanadalı araştırmacı Robert Altemeyer (1981, 1988) de Adorno ve arkadaşlarından etkilenmekle birlikte, onları Freudcu bakış açısına sahip olmakla eleştirmiş ve F Ölçeği'nden daha iyi psikometrik özelliklere sahip bir ölçek geliştirmek için çalışmıştır. Geliştirdiği “*Sağ Kanat Yetkeciliği Ölçeği'nin*” (SKYÖ) yetkeci olan ve olmayan kişileri F Ölçeğinden daha iyi ayırt ettiğini ileri sürmüştür (Rottazzi, Bobbio ve Canova, 2007). Altemeyer'e (1996) göre, “*sağ kanat yetkeciliği*” (SKY) bireyin yaşamında yetke olarak kabul ettiği kişilere karşı göstermiş olduğu psikolojik boyun eğmedir ve birbiriyle ilişkili üç tutum ögesi içerir: *Yetkeci boyun eğcilik, yetkeci saldırganlık ve geleneksellik*.

Sosyal bilim kavramları 20. yüzyılın başında yeniden şekillendirilmiş ve 20. yüzyılın seçkin konularından biri olarak ele alınan otoriteryen kişilik çeşitli yaklaşımlarla incelenmiştir. Öncesinde sadece sosyal ve ekonomik düşüncelerin ele alındığı sosyal bilimler kuramlarında Sigmund Freud ile birlikte değişim yaşanmıştır. Freud ile sosyal bilimler içerisinde psikolojik etkinin de önemi fark edilmiştir. Freud'un çeşitli tanımlarından sonra, bazı sosyal bilimciler de kendi uygulama alanlarına bunu araştırmaya başlamıştır. Psikolojinin değişen bu düşünceleri, otoriterlik tartışmaları

üzerinde de etkili olmaya başlamıştır. Erich Fromm, Abraham Maslow ve Wilhelm Reich otoriteriyenliğin psikolojik tabanda bir rahatsızlıktan kaynaklandığını varsaymaya başlamışlardır. Otoriter kişilik üzerine yapılan pek çok araştırma, durumun sosyal, politik ve ekonomik boyutunun yanı sıra psikolojik bir boyutu da olduğunu kanıtlamaya başlamıştır.

2.7. Otoriter Kişilik Özellikleri

Otoriter kişilik sosyal psikoloji’de “önyargı kuramları” içerisinde araştırılmıştır. Otoriter kişilik ile ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Otoriteriyenizm üzerine yapılan ilk çalışmalar, Adorno, Frenkel-Brunswik ve arkadaşları (1950) tarafından ele alınmıştır. Onlara göre otoriteriyen kişiliğe sahip bireylerde; aşırı uyumcu, sert, sosyal yaşamlarında duygularını bastıran, otoriter kişiliğe itaat eden, kendisi gibi düşünmeyen ve ya benzer bir yaşam sürdürmeyen bireylere karşı önyargılı özelliklerden oluşmaktadır. Bu kişilik, toplumsal hiyerarşide güvenlik arayışının bir sonucu olarak ortaya çıkmakta ve güçlü bir grup bağlılığı oluşturmaktadır. Kişilerde korku oluşturan ve güvenli olmayan ortamlardan kaçış, güvenlik doğuracak faktörlere doğru bir yönelimi ortaya çıkarmakta ve sonuç olarak otoriter bazı özellikler ortaya çıkmaktadır. Bu özelliklerden bazıları şu şekilde belirtilmektedir: Tutucu davranma, otoriteriyen kişiliğe itaat etme, saldırganlık davranışı sergileme, hoşgörüsüz davranma, boş inanç ve kalıplaşmış değerlere inanma, güçlü ve katı duruşa eğilim gösterme, yıkımcılık ve şüphecilik. Her ne kadar kavramsal bir biçimde ortaya çıksa da otoriteriyenizm, çocukluk çağında temelleri oluşturulan bir kişilik şekli olarak ifade edilir. Aynı zamanda araştırmacılar otoriter kişiliğe olan eğilimlerin geç ergenlik yıllarında tam olarak olgunlaşan toplumsal inanış ve düşünce yapılarını ifade ettiğini de öne sürmektedir (Duriez ve ark., 2007).

Otoriter birey; kapsadığı grubu bir adım önde tutan, bu gruba mensup olmayanlara olumsuz düşünceler ve duygular barındıran anlayışsız kişilik olarak açıklanmaktadır. Söz konusu grubun bireyleri kendisinden üstün gördüğü bireylere karşı kesin itaat gösterme eğilimindedir.

Otoriter kişilik psikanalitik kuram çerçevesinde süperego, ego, id üçlüsü içerisinde sert süperego, güçsüz ego ve güçlü id’den bir bağlantı şeklindedir. Söz konusu sistemlerin bağlantısını genel olarak otoriter kişilik nitelikleri bağlamında incelemek daha doğru olacaktır. Otoriteriyen kişinin en genel özelliklerinden bir tanesi

kendi toplumunun değer ve yargılarını büyük ölçüde içinde barındırır. Bu değerleri özümsemelere karşı gelenleri reddetme ve orantısız şekilde şiddetli cezalar verme eğilimindedirler. Bu özellik agresyon olarak tanımlanmaktadır. Otoriter birey için bir başka özellik de kendisinden daha üst bir otoriter temsilcinin kararlarını koşulsuz ve şartsız benimsemesidir.

2.7.1. Otoriteryen Kişinin Egosu

Otoriteryen kişinin egosunun, güçsüzlüğü kişinin emasyonlarıinkarında, batıl itikatında ve tek boyutlu düşünüp farklı alternatifler geliştirmesinde, bir başka deyişle rijiditi özelliklerinde kendini kabul eder. Emasyonlarıinkar eden otoriteryen kişi içgörü sahibi değildir ve kendisi fark ettiği anda uyumu bozulabilir. Bazı davranışların anlamsız tarzda tekrarlanması, aşırı basit kategoriler çerçevesinde düşünebilen otoriter kişilik özelliği taşıyan kişi temelde psikolojik ve sosyal boyutlarda farklı seçenekler üretmez. Bu özelliği kendisinde barındıran otoriter birey yeryüzünde tehlikeli ve riskli olayların varolduğuna inanıp, bilinçli egosunun yönlendirmesiyle impulslarını daha küçük gruplara ve kendisinin kolaylıkla başarıp yenebileceği objelere yönlendirmektedir. Otoriter birey sert ve tutumlu olmayı benimser. Boyun eğen otoriter bireyin bu özelliğinin temelinde kendi kişisel zayıflığı yatmaktadır.

2.7.2. Otoriteryen Kişinin İd'i

Otoriter bireyin id özelliğine bakıldığında güçlü, kuvvetli ve bu kuvveti ortada olan id'in kendini yapıcı olamayan, alaycılık ve cinselliğe daha çok ilgi göstermekle birlikte toplumun cinsel kurallarından sapma eylemi gösteren kişilere (eşcinseller vb.) sert cezalar verme eğiliminde olduğu gözlenmektedir.

2.7.3. Otoriter Kişi ve Kognitif Fonksiyonlar

Yapılan araştırmaların sonuçlarına göre, otoriteryen kişiliği tanımlamanın en iyi yolunun kognitif fonksiyondaki dar görüşlülük olduğu ileri sürülmektedir. Gerçek anlamda otoriter birey yeni bilişsel materyal ile baş edebilme gücünden yoksundur. Yeni olaylarla karşılaştığı zaman daha önce sahip olduğu kavramları değiştirmeye dirençli olup hızlı bir kapanma gösterir. Kendi inanç sistemine destek olması ve kendini var edebilmesi için dış otoriteye çok fazla ihtiyaç duyar ve dıştan gelen uyarıcılara çok bağımlılık gösterir. Özel inançlar ve davranışlar zamanla değişebilir, dönüşebilir fakat

kognitif tarz kalıcıdır, değişmez. Dogmatizm ve anksiyete, araştırılan özellikler içinde yer almaktadır. Dogmatize bir inançlar sistemine bağlı olmaktadır ve otoriteriyenizmin alternatif bir formülasyonudur. Dogmatizm skalası incelendiği zaman dogmatizmin anksiyeteye yakından ilişkili olduğu görülmüş ve bu skalada yüksek puan alanların daha aksiyöz ve huzursuz oldukları belirlenmiştir. Dogmatizm ve anksiyetenin tek bir psikolojik faktörün parçası olduğu ifade edilmiştir. Teorik olarak, otoriteriyenizm anksiyeteye karşı bir tepki olduğu ve kişiyi tehdit eden psikolojik eğilimlerle başa çıkabilmek için bir yol olduğu ortaya konmuştur. Buna göre, otoriteriyenizm anksiyeteye başa çıkmada sistematik ve yaygın bir model oluşturur. Otoriteriyen kişinin kendisini anksiyeteden korumak için otoriyete dayandığı ve kendisinin sahip olduğu değerlere uyuşmayan değerleri kategorik olarak ve kesin bir tarzda reddettiği belirlenmiştir.

2.7.4. Otoriteriyen Kişi ve Psikopatoloji

Otoriter bireyde incelenen bir başka özellik ise psikopatolojidir. Freud'un psikanalitik teorisinden etkilenen Adorno, daha çok orta sınıfa ait kişiler üzerinde yaptığı çalışmalarda, otoriter eğilimleri belirlemek amacıyla F ölçeğini geliştirmiştir. Yapılan çeşitli araştırmalarda otoriter kişilik yönelimlerini saptamak için geliştirilen F ölçeği dokuz boyuttan oluşmaktadır:

1. Gelenekçilik (konvansiyonalizm): toplum normlarına ve geleneklere, orta sınıf değer ve yargılarına sınırsız bağlılık gösterme.
2. Otoriteye itaat etme: mensup olduğu grubu yüceltip, ahlaki otoriteler değerler doğrultusunda koşulsuz şartsız benimseme.
3. Otoriter kişide saldırganlık eğilimi: Geleneksel normları reddedenleri veya önemsemeyenleri tespit etmek için hali hazırda olma, onları eleştirme, inkar etme ve cezalandırma eğilimi gösterme.
4. Bireyci bakış karşıtlığı: Bireysel, üretici, esnek düşünceye karşı bir tutum sergiliyor olması.
5. Değer yargısı barındırmayan inançlar ve önyargılı olma: Kişinin geleceğinin gizemli olarak oluşturulduğuna olan inanç şeklini benimseyen ve sert alternatifleri gösterme eğiliminde olması.

6. Güç ve katılık hali: Devamlı otorite ve kurallara boyun eğme haliyle düşünmek ve kaygılanmak, güçlü kişilerle bir olma, dayanma gücü gösterme ve katılık boyutlarında uç fikirleri benimseme.
7. Yıkıcı tavırlar ve olumsuz düşünme şekli: Geneli kapsayan bir düşmanlık hali, kişileri eleştirmek veya onları başka düşünceler ile yargılamak.
8. Yansıtma ve yöneltme eğilimi gösterme: Yeryüzünde belirginleşen tehlikeli durumların var olduğuna inanmaya eğilim; bilinçdışı kaosları dışarı yöneltme.
9. Cinsellik: Cinsellik ile ilişkili eylemlere yönelik abartılı bir şekilde ilgi gösterme hali.
10. Bu kapsamda bakıldığında özellikle ilk üç boyutun (gelenekçilik, otoriteriyen boyun eğme ve otoriteriyen saldırganlık) söz konusu boyutlara oranla daha önemli olduğu vurgulanmaktadır.

2.7.4.1. Adorno'ya Göre Otoriteriyen Birey

Adorno, toplumlarda kişilerin demokratik olmayan davranışlara eğilim göstermelerinin sosyal-psikolojik sebeplerini incelemiş ve bunu otoriter birey olarak nitelendirmiştir. Adorno'ya göre, otoriter birey çocuklukta baş gösteren Oedipus kompleksinin bir devamı niteliğinde kendini göstermektedir. Çocukluk çağında, bir yandan anneye karşı baş gösteren cinsel ilginin bilinçaltına atılması diğer taraftan ebeveynlere duyulan kızgınlık ve öfkenin ortadan kaldırılması ile aile otoritesine karşı boyun eğme ortaya çıkmaktadır. Daha sonraki yaşlarda ailesinde artık gerçek bir otorite bulamayan kişi, kendisini ait hissedebileceği dışsal bir güce yönlendirmektedir. Otoriter kişilik egonun güçsüzlüğü üzerinde yükselme gösterir. Bununla birlikte gelişen saldırganlık ve otorite karşısında boyun eğme eğilimi, güvenli bir alan arayan ve sorumluluk almaktan yoksun bir kişiliğin özelliklerini oluşturmaktadır. Böyle şekillenen birey, itaat etme şekliyle ve kendisinde kabullenmediği özellikleri temsil ettiğine inandığı kendisinden daha güçsüz bireyleri yok etmeye düşüncesiyle haz alır, doyum sağlar ve rahatlar. Adorno aynı zamanda otoriter kişilik gelişiminde ve yaygınlaşmasında Avrupa'daki alt-orta sınıfların belirli niteliklerinden kaynaklandığı görüşündedir.

Aynı zamanda Adorno ve arkadaşları otoriteriyen kişiliği oluşturan temelin problemleri geçen çocukluk yaşantılarından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Psikanalitik biçimde değinilecek olursa, bu bireyler, çocuk yaşlarda, bir yönden ileri düzeyde

idealleştirilmiş ve diğer yönden ise birçok olumsuzlukla pekiştirilmiş ikili bir yaşam sürdürmüşlerdir. Bu yaklaşıma göre, sert ve aynı zamanda tutarsız aile düzeni, otoriteyi daha kolay kabullenen, ancak kendi gereksinimlerini ve duygularını belirtmekte zorlanan bireyler üretir. Bu yönde gelişen ve sürdürülen ebeveyn-çocuk iletişimlerinin sonucu olarak, çocukların bir kısmı kendilerinin kötü birer birey oldukları düşüncesine inanarak ve babalarının dayattığı normlara ve beklentilere ulaşabilmek amacıyla çaba harcayarak mazoşist bir hale bürünebilirler. Bununla birlikte otoriteye karşı boyun eğmenin önemini de öğrenmiş olurlar. Psikanalitik şekilde, bu tür deneyimleri pekiştiren bireyler ebeveynlerinin, özellikle de babanın oluşturduğu normları benimser böylelikle de katı ve cezalandırıcı bir süperegö ve ya düşünce geliştirirler. Bu durum gündelik yaşamda, bireyin kendini devamlı bir şekilde acımasızca toplumsal kuralları baz alarak yargılamasına neden olur. İtaate olan önem ve otoriteye kayıtsız bir şekilde saygı göstermek bireyin yaşamında sürekli olarak devam eder. Diğer bir otorite figürleri (öğretmenler, grup liderleri, politik figürler) anne ve babanın yerini alır ve onlar gibi katı ve disiplinli bir şekilde görülen bireylere de aşırı derece saygı duyulur. Ancak katı normlara sahip ebeveynlerin davranışları ve otoriteye aşırı saygı göstermek zorunda bırakılmak, ebeveynlere ve ya başka otorite figürlerine yöneltilemeyecek aksine kızgınlık da doğurabilmektedir.

Adorno ve arkadaşları psikolojik olarak yaşanan olumsuz süreci azaltabilmek için, bilinçdışı bir şekilde savunma mekanizmalarına başvurulduğunu belirtirler. Böylelikle, kızgınlıklarını kendilerinden daha zayıf ve ya korumasız bir biçimde gördükleri bireylere yöneltirler. Frosh'a göre bu yöneltme hali nefret objeleri ile dolu bir yaşam oluşturur ve böylece otoriter kişinin tehlikeli bir halde olduğu ve yaşamını sürdürebilmesi amacıyla diğerlerini yok etmek gerektiğine yönelik düşüncesini onaylar (Gough ve McFadden, 2001: 195).

2.7.4.2. Altemeyer'in Sağ kanat otoriteriyenizm kuramı

Altemeyer tarafından geliştirilmiş olan bu kuram otoriteriyenizmi sosyal öğrenme kuramına dayandırır. Çocukların doğuştan ön yargılı olduklarını savunur. Adorno Altemeyer'den önce otoriteriyen kişilik kuramını geliştirmiştir. Aralarındaki en büyük fark Adorno'nun otoriteriyen kişiliği kötü çocukluk yaşantılarına bağlaması, Altemeyer'in bunu sosyal öğrenme ile açıklamasıdır. Altemeyer, otoriteriyenizmle sol kanatta politika yapanlar arasında bir korelasyon bulamamıştır, bu yüzden, geliştirdiği

ölçeği, sağ kanat otoriteriyenizm-yetkecilik ölçeği-SKYÖ ve kuramı da, sağ kanat otoriteriyenizm kuramı olarak bilinir.

Altemeyer'in otoriteriyenizminin boyutları şu şekildedir:

1. Otoriteriyen boyun eğme: bireyin yaşadığı toplumdaki yerleşik ve meşru olarak algılanan otoritelere yüksek düzeyde boyun eğme.
2. Otoriteriyen saldırganlık: çeşitli kişilere yöneltilmiş genel bir saldırganlık. Bu saldırganlık, yerleşik otoriteler tarafından “izin verilmiş (onaylanmış)” bir saldırganlık olarak algılanır.
3. Konvansiyonalizm (gelenekçilik): toplumsal konvansiyonlara (geleneklere, kabul edilmiş kurallara) yüksek derecede bağlılık. Bağlı olunan konvansiyonlar, toplum ve onun yerleşik otoriteleri tarafından kabul edilen (uygun görülen) konvansiyonlar olarak algılanır.

Bu kavramlardan yola çıkarak, flört şiddeti ve yetkeci kişilik arasındaki ilişki açıklanabilir. Özellikle muhafazakar toplumlarda gelenekçi otoritenin flört ilişkisine olumlu bakmadığı, onay vermemesinin yanı sıra cezalandırılması gerektiğine dair tutum içinde olduğu bilinmektedir. Bu yapı içinde yetkeci-otoriteye boyun eğen bireylerin flört şiddetini normalize edeceği, şiddeti onaylayacağı, hatta şiddet olarak dahi algılamayacağı öngörülebilir. Otoritenin aykırı bulduğu bir yaşantı olduğu için kendi flört ilişkisinin cezalandırılmasına da onay verecektir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde flört şiddeti ile otoriter kişilik arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Otoriter kimliğin flört şiddeti üzerine etkisinin incelendiği bu araştırmada, kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Kesitsel tarama modeli, katılımcılardan verilerin tek seferde toplanarak durum belirlemesinin yapıldığı betimsel bir tarama araştırması türüdür (Büyüköztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2018).

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi ilk 2 sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Dönem 1 öğrencilerinin toplam sayısı 400, dönem 2'lerin ise 344'tür. Her 3 öğrenciden biri tesadüfi olarak belirlenerek çalışmaya alınmıştır. Çalışmanın örneklemi 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Tıp Fakültesinde eğitim alan preklinik dönemdeki 1 ve 2 sınıf öğrencisi toplam 251 kişi oluşturmaktadır.

3.4. Araştırmanın Yapılışı (Prosedür)

Veri toplama araçlarının uygulanmasında Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi 1 ve 2 sınıflarda her bir sınıfa ayrı ayrı gidilerek, sınıflarında araştırma ve ölçekle ilgili gerekli açıklamalar yapılmış, tüm sorulara gerçekçi olarak yanıt vermeleri gerektiği ve çalışmaya tesadüfi olarak seçilenlerin isterlerse ayrılacakları-katılımın gönüllü olduğu vurgulanmıştır. Anket formunu cevaplandırmayı kabul eden öğrencilerden hiçbir soruyu boş bırakmadan, yönergeler doğrultusunda soruları cevaplandırmaları istenmiştir. Yanıtların kesinlikle gizli tutulacağı ve sadece araştırma amacıyla kullanılacağı belirtilmiştir. Numara listesinden her 3 öğrenciden birinin ardışık olarak belirlendiği öğrencilere bilgi formları dağıtılarak evde yalnız başlarına doldurmaları ve ertesi gün belirlenen yerdeki kutuya atmaları istenmiştir.

3.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Flört şiddeti türlerine maruz kalma durumunda geliştireceği davranış, bu şiddet türlerine maruz kalma durumunu ve flört ilişkilerine karşı tutumlarını belirlemek amacıyla ilgili literatür ışığında sorular ve ifadeler hazırlanmıştır. Öğrencilerin otoriter-yetkeci kişilik seviyesini ölçmek amacıyla Sağ Kanat Yetkeçiliği (SKYÖ) ve şiddet eğilimini tespit edebilmek için Şiddet Eğilim Ölçeği (ŞEÖ) kullanılmıştır.

3.5.1. Kişisel Bilgi Formu

İlgili literatür ışığında hazırlanmıştır ve toplam 14 sorudan oluşmaktadır. Katılımcıların cinsiyeti, okudukları sınıf, akademik başarı durumları, aile yapıları, ailenin ekonomik durumu, anne ve babanın eğitim durumu, aile içi şiddete tanık olma durumu, daha önce psikolojik destek alıp almadıklarını, tespit etmeye yönelik sorular sorulmuştur. (Ek 1).

3.5.2. Flört Şiddeti Bilgi Formu

Flört şiddeti türlerine yönelik tutum ve bu türlere maruz kalma durumunu sorgulayan 20 başlıklı bir madde havuzu oluşturulmuştur. Bu maddeler ile flört şiddeti türlerine maruz kalma durumunda geliştireceği davranış, bu şiddet türlerine maruz kalma durumu sorgulanmıştır.

3.5.3. Flört Tutum İndeksi

İlgili literatür ışığında Flört ilişkisine karşı tutumu belirlemeye yönelik 2 si ters yönde kodlanan 8 maddeden oluşmuş bir indeks oluşturulmuştur. 7 li Likert ile oluşturulmuş olan bu indeksten toplam puan elde edilmiş, Flört tutum puanı adı verilmiştir. Puan arttıkça flört ilişkilerine karşı olumsuz tutum artmaktadır. (Ek 2).

3.5.4. Şiddet Eğilim Ölçeği (ŞEÖ)

Çalışmada Göka, Bayat ve Türkçapar (1995) tarafından geliştirilen “Şiddet Eğilim Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek dörtlü likert türü bir cevaplama formatındadır ve 20 madde'den oluşmaktadır. “Hiç uygun değil”, “Biraz uygun”, “uygun” ve “çok uygun” maddeleri sırasıyla bir ile dört arasında puanlanan ölçekten en az 20 ve en fazla 80 puan

alınmaktadır. Alınan puanların artması şiddet eğilimin yükseldiğini gösterir. Toplam puanı; 1-20 arasındaki olan öğrencinin şiddet eğilimi “çok az”, 21-40 arasında ise “az”; 41-60 arasında ise “fazla”, 61-80 arasında “çok fazla” şiddet eğiliminde olduğu şeklinde yorumlanmıştır. (Ek 3).

3.5.5. Sağ Kanat Yetkeciliği Ölçeği (SKYÖ)

Altemeyer (1996) tarafından geliştirilen Sağ Kanat Yetkeciliği (SKY) kavramı, Adorno, Frenkel-Brunswik, Levinson ve Sanford’un (1950) geleneksel yetkecilik çalışmalarının kuramsal ve deneysel sınırlılıklarını gidererek, bu kavrama yeni bir bakış açısı getirmeyi amaçlamıştır. Sağ kanat yetkeciliğini ölçme amacıyla Altemeyer (1996), Sağ Kanat Yetkeciliği Ölçeği’ni (SKYÖ) geliştirmiştir. Ölçek, hali hazırda dünyanın birçok yerindeki araştırmalarda kullanılmaktadır. Yetkeci Kişilik Ölçeği (YKÖ). YKÖ, Amerika’da 1958’de siyasal inanç ve eğilimlerin belirlenmesi için gerçekleştirilen taramada kullanılan (McClosky ve Chong, 1985) bir ölçektir. Altemeyer’in, bireyin yaşamında yetke olarak kabul ettiklerine karşı göstermiş olduğu psikolojik boyun eğme düzeyini ölçme amacıyla geliştirdiği SKYÖ’nin 2006 sürümü 22 maddeden oluşmaktadır. Ölçek üç temel tutum ögesini içermektedir: “Yetkeci boyun eğme”, “yetkeci saldırganlık” ve “geleneksellik”.

Ölçeğin Türkiye’de geçerlik güvenirlik çalışması Hasta (2002) tarafından yapılmıştır. SKYÖ’nin Türkçe formunu geliştirerek, güvenirlik ve geçerliğinin belirlenmesi Güldü tarafından gerçekleştirilmiştir. (Güldü Ö., 2012). Güldü’nün çalışmasında özgün halinden 14. ve 20. maddelerin çıkarılmasıyla 18 maddelik ölçeğin çözümlene sonuçlarına göre iki faktörlü hale gelen SKYÖ’nde *yüksek düzey SKY’ni (Y-SKY)* ifade eden birinci faktörde 3, 5, 7, 10, 12, 16, 17, 19 ve 22. maddeler, *düşük düzey SKY’ni (D- SKY)* ifade eden ikinci faktörde ise 4, 6, 8, 9, 11, 13, 15, 18 ve 21. maddeler yer almıştır. Ölçek Likert tipi ve dokuz bölümlüdür. Bir uça yer alan “kesinlikle katılmıyorum” değerlendirmesine 1 puan, diğer uça yer alan “kesinlikle katılıyorum” değerlendirmesine 9 puan verilmektedir. 1. ve 2. maddeler yanıtlayıcıları bu dokuz bölümlü puanlama sistemine alıştırmak için konulmuştur ve puanlama dışı tutulmaktadır. Puanlama 3. maddeden başlayarak yapılmaktadır. 4, 6, 8, 9, 11, 13, 15, 18 ve 21. maddeler ters puanlanmakta, ölçekten alınan puanlar arttıkça yetkecilik düzeyi de artmaktadır. (Ek 4).

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin normal dağılıma uygunluğu test edilmiştir. Normal dağılım gösteren sürekli değişkenlerin analizinde t testi, tek yönlü varyans analizi, Pearson korelasyon testleri, normal dağılım göstermeyen sürekli değişkenlerin analizinde ise Mann Whitney U, Kruskall Wallis test ve Spearman korelasyon testleri kullanılmıştır. Kategorik değişkenlerin analizinde ise ki-kare testi kullanılmıştır. Korelasyon katsayısı (r); <0.2 ise çok zayıf ilişki ya da uyum-korelasyon yok, $0.2-0.4$ arasında ise zayıf korelasyon, $0.4-0.6$ arasında ise orta derecede korelasyon, $0.6-0.8$ arasında ise iyi derecede korelasyon, $0.8>$ ise mükemmel uyum- korelasyon olarak yorumlanmıştır. Sonuçlar ortalama $\pm$ standart sapma, medyan (min-max), n ve yüzde olarak ifade edilmiştir. p değerinin <0.05 olduğu durumlar istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde araştırmadan elde edilen bulgular sunulmuştur. Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerinin analizine ilişkin bulgular, çalışmaya katılan öğrencilerin toplam Sağ Kanat Yetkeci, düşük ve yüksek SKY puanlarının ve Flört Tutum puanlarının dağılımı, korelasyon analizi, puanların gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular yer almaktadır.

4.1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin %51'i kadındır. Bu öğrencilerin mezun oldukları okul incelendiğinde sadece 100 öğrenciden 9'u düz liseden Tıp Fakültesi'ne gelmektedir ve çalışmaya katılan öğrencilerin %52,6'sı 1. sınıfta okumaktadır. Öğrencilerin yarısı akademik başarı durumunu orta olarak tanımlamıştır (%50,6). Çalışmaya katılan öğrencilerin %16,7'si psikolojik destek almakta %15,5'i se alması gerektiğini düşünmektedir. (Tablo 1).

Tablo 1.

Katılımcıların Genel Tanımlayıcı Özellikleri

		n	%
Cinsiyet	Erkek	123	49,0
	Kadın	128	51,0
Mezun Olunan Okul	Düz Lise	24	9,6
	Anadolu Lisesi	118	47,0
	Fen Lisesi	109	43,4
Sınıf	1	132	52,6
	2	119	47,4
Akademik Başarı	Düşük	34	13,5
	Orta	127	50,6
	İyi	74	29,5
	Çok iyi	16	6,4
Psikolojik Destek Alma	Evet	42	16,7
	Hayır	170	67,7
	Hayır ama almalıyım	39	15,5

Öğrencilerin %33,1'i aile yapısını otoriter, %36,3'ü ise koruyucu olarak belirtirken, %86,9'u sosyoekonomik durumunu orta olarak belirtmiştir. Ebeveyn eğitim durumu incelendiğinde annede en yüksek oran lise iken babada üniversitedir ve oranlar sırasıyla %29,9 ile %36,3'tür. Aile içi şiddete hiç tanık olmama oranı %62,9, kısmen %26,7 ve sık sık tanık olma oranı ise %10,4'tür. (Tablo 2).

Tablo 2.

Katılımcıların Ailelerine Ait Tanımlayıcı Özellikler

		n	%
Aile Yapısı	Demokrat	24	9,6
	Otoriter	83	33,1
	Müdahaleci	24	9,6
	Koruyucu	91	36,3
	Diğer	29	11,6
Ekonomik Durum	Yoksul	13	5,2
	Orta	218	86,9
	Zengin	20	8,0
	Eğitimsiz	24	9,6
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	56	22,3
	Ortaokul	40	15,9
	Lise	75	29,9
	Üniversite	46	18,3
	Yüksek Lisans	10	4,0
Baba Eğitim Durumu	Eğitimsiz	14	5,6
	İlkokul	35	13,9
	Ortaokul	34	13,5
	Lise	62	24,7
	Üniversite	91	36,3
Aile İçi Şiddete Tanık Olma	Yüksek Lisans	15	6,0
	Hiç	158	62,9
	Kısmen	67	26,7
	Sık sık	26	10,4

Çalışmaya katılan öğrencilerin sadece %27,5'inin şuanda romantik ilişki-flörtü varken %42,6'sının ilişkisi bitmiştir. İlişkileri biten veya devam eden öğrencilerin ilişkilerini tanımlamaları istendiğinde öğrencilerin yarısı ilişkilerini tanımlayamamışken (ad koyamamışken), %41,5'i yaşadığı ilişkiye flört demektedir. Katılımcıların ilişki süreleri incelendiğinde %47,4'ünün ilişkisi orta vadelidir (Tablo 3).

Tablo 3.

Katılımcıların yaşadığı Flört-Romantik İlişkiye ait Özellikleri

		n	%
Romantik İlişki-Flört Yaşama Durumu	Hiç olmadı	75	29,9
	Vardı bitti	107	42,6
	Şu anda devam eden bir ilişki var	69	27,5
Yaşadığı ilişkiyi Tanımlama	Flört	73	41,5
	Söz-Nişan	6	3,4
	Tanımsız	97	55,1
İlişki Süresi	Kısa (1-6 ay)	46	30,3
	Orta (6-24 ay)	72	47,4
	Uzun (25 ay ve üstü)	34	22,4

Katılımcıların %71'i kız/erkek arkadaşları tarafından şiddet-tacize uğramadığını belirtmişken, %29'u maruz kaldığını (51 kişi) beyan etmiştir. Bu kişilerden 36'ı maruz kaldığı şiddet-tacizi duygusal şiddet (aşağılama, hor görme, sürekli eleştirme, kıskandırma vb.) olarak tanımlamıştır. Toplamda 3 birey fiziksel, 5 birey ise cinsel şiddete maruz kaldığını beyan etmiştir. (Tablo 4).

Tablo 4.

Flört Şiddeti ile İlgili Özellikler

		n	%
Kız/Erkek Arkadaş Tarafından Şiddete-Tacize Maruz Kalma	Yok	125	71,0
	Var	51	29,0
Şiddet yaşadığını belirtenlerde yaşanan şiddet türü*			
		(n=51)	
Fiziksel Şiddet	Tartaklanma	2	
	Dayak	1	
Cinsel	İstemediği davranışlara zorlama	2	
	Tecavüz	3	
Duygusal Şiddet	Tehdit	9	
	İlişkiyi onay olmadan deşifre etme	8	
	Kıskandırma, aşağılama	12	
	Diğer	15	
Ekonomik Şiddet	Parasını kullanma	1	
	Harcamayı kısıtlama	3	

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Şiddete maruz kalma durumunu etkileyen faktörler incelendiğinde, kadınların maruz kalma oranı erkeklere oranla daha yüksektir fakat aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p=0,081$). Otoriter aile yapısı olanlarda diğer aile yapılarına göre daha yüksek oranda şiddete maruz kalındığı saptanmıştır. Aile içi şiddete tanık olanlarda ve ilişkisini sonlandıranlarda maruz kalma oranı daha yüksektir. (Tablo 5).

Tablo 5.

Şiddete Maruz Kalma Durumunu Etkileyen Faktörler

		Şiddete Maruziyet				P
		Yok		Var		
		n	%	n	%	
Cinsiyet	Erkek	72	76,6	22	23,4	0,081
	Kadın	53	64,6	29	35,4	
Mezun Olunan Okul	Düz Lise	12	75,0	4	25,0	0,904
	Anadolu Lisesi	60	69,8	26	30,2	
	Fen Lisesi	53	71,6	21	28,4	
Sınıf	1	59	71,1	24	28,9	0,986
	2	66	71,0	27	29,0	
Akademik Başarı	Düşük	20	74,1	7	25,9	0,973
	Orta	67	71,3	27	28,7	
	İyi	31	68,9	14	31,1	
	Çok iyi	7	70,0	3	30,0	
Psikolojik Destek Alma	Evet	23	65,7	12	34,3	0,578
	Hayır	78	70,9	32	29,1	
	Hayır ama almalıyım	24	77,4	7	22,6	
Aile Yapısı	Demokrat	16	76,2	5	23,8	0,008
	Otoriter	34	59,6	23	40,4	
	Müdahaleci	11	61,1	7	38,9	
	Koruyucu	53	86,9	8	13,1	
	Diğer	11	57,9	8	42,1	
Ekonomik Durum	Yoksul	8	72,7	3	27,3	0,797
	Orta	106	70,2	45	29,8	
	Zengin	11	78,6	3	21,4	
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	36	67,9	17	32,1	0,287
	Orta-Lise	67	76,1	21	23,9	
	Üniversite+YL	22	62,9	13	37,1	
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	29	82,9	6	17,1	0,219
	Orta-Lise	47	67,1	23	32,9	
	Üniversite+YL	49	69,0	22	31,0	
Aile İçi Şiddete Tanık Olma	Hiç	83	77,6	24	22,4	0,028
	Kısmen	29	65,9	15	34,1	
	Sık sık	13	52,0	12	48,0	
Romantik İlişki-Flört Durumu	Vardı bitti	65	60,7	42	39,3	0,0001
	Şu anda devam ediyor	60	87,0	9	13,0	
İlişki Tanımı	Flört	60	82,2	13	17,8	0,022
	Söz-Nişan	4	66,7	2	33,3	
	Tanımsız	61	62,9	36	37,1	

Katılımcılara flört şiddeti olarak tanımlanacak bazı ifadeler verilerek bu davranışlara maruz kalmaları durumunda nasıl tepki gösterecekleri sorulmuştur. Sonrasında böyle bir davranışa maruz kalıp kalmadıkları sorgulanmıştır. Bu ifadelere verilen yanıtların oranı şiddet türlerine göre sınıflandırılarak analiz edilmiştir. (Tablo 6). Bu taciz ve şiddet türlerinden en sık yaşanan ilk 3 durum “Sürekli nerde olduğumu bilmek istemesi” (%55,1), “Başka erkeklerle/kızlarla konuşmama bozulması” (%47,7), “Sırf sesimi duyabilmek bahanesiyle çok sık telefonla araması” (%43,8) durumlarıdır. Katılımcıların yaklaşık üçte ikisi bu durumları kabul edilebilir, geçici sorun-konuşularak halledilebilir bir olay olarak veya partnerinin kendisini aşırı sevmesine yorumlamaktadır ve bu yönde tepki vereceğini beyan etmektedir. İlişkiyi bitirmeyi düşünme oranı en yüksek “Kışkırtmak için başka biri ile yakınlaşma” (%62,2), “Bir kez de olsa istenmeyen cinsel şiddet veya taciz uygulaması” (%51), “Yanlış bir şey yaptığımda bir kez de olsa tartaklaması, vurması” (%44,2) durumları için söz konusudur. Bu durumlarda bile oranlar %50 civarındadır. (Tablo 6).

Şimdiye kadar hiç şiddete-tacize uğramadığını bildiren katılımcıların (n=125) flört şiddeti olarak nitelendirilecek durumları yaşama oranı çaprazlandığında şiddet olarak tanımlanacak bu olgulardan birine mutlaka maruz kaldığı saptanmıştır. Bu duruma maruz kaldığını beyan etmekle birlikte daha farklı bir soruda sorgulanmış olan şimdiye kadar hiç şiddete maruz kaldınız mı sorusuna hayır yanıtı vermişlerdir. Şiddete maruz kalmadığını beyan edenlerde yine en yüksek yaşanmış olduğu bildirilen şiddet durumu “Sürekli nerde olduğumu bilmek istemesi”, “Başka erkeklerle/kızlarla konuşmama bozulması”, “Sırf sesimi duyabilmek bahanesiyle çok sık telefonla araması” durumlarıdır. Bu da yaşanan durumları şiddet olarak tanımlamadıklarını göstermektedir. (Tablo 7).

Tablo 6.

Flört Şiddeti Türlerine Göre Maruz Kalma Oranları ve Flört Şiddeti Yaşama Türüne Göre Göstereceği Tepkinin Dağılımı (%)

Şiddet Türü		Böyle bir durumda ne yaparsınız					Böyle durum yaşama %
		İlişkiyi bitirmeyi düşünürüm	Kabul etmem	Geçici olarak düşünürüm	İlişkiyi bozmamak adına uyum sağlarım	Beni çok sevmesin e yorarım	Evet Diyenler
Duygusal	İşim olmasına rağmen beraber olacağımız süreyi bin bir bahaneyle uzatması	8,0	28,7	38,2	7,6	17,5	34,7
	Başka işlerimi bırakıp zamanımın büyük bir bölümünü onunla geçirmemi istemesi	8,0	29,5	35,1	9,2	18,3	37,5
	Annemin, kardeşlerin, akrabalarımın beni olumsuz yönde etkilediklerini düşünerek az görüşmemi istemesi	39,0	31,9	22,7	4,0	2,4	13,1
	Yakınlarıma, bu ilişkimle ilgili yaşadığım sorunları anlatmamı istememesi	7,6	30,7	37,5	17,9	6,4	25,0
	Giyeceğim kıyafete görünümüme müdahale etmesi, zorlaması (sakalını kes, kısa-açık giyme, başını aç, vs)	20,7	37,8	32,3	6,8	2,4	26,1
	Hemcinslerimle olan arkadaşılığımı bile kıskanması	19,1	41,4	25,9	5,2	8,4	29,5
	Başka erkeklerle/kızlarla konuşmama bozulması	11,6	31,9	42,2	8,4	6,0	47,7
	Kışkırtmak için başka biri ile yakınlaşma	62,2	22,3	11,6	4,0	0,0	13,1
	Kendi başıma akşam sokağa –eğlenceye gitmemi engellemesi	12,4	34,3	37,1	10,8	5,6	34,7

Tablo 6. Devamı

Duygusal	Planlarımı-hayallerimi sürekli eleştirmesi, küçümsemesi	36,7	35,9	21,5	3,6	2,4	18,2
	Hareketlerimi sıklıkla eleştirmesi ve kısıtlaması	27,9	38,6	25,1	6,0	2,4	27,3
Israrlı Takip	Sürekli nerde olduğumu bilmek istemesi	6,8	25,9	34,7	15,9	16,7	55,1
	Sırf sesimi duyabilmek bahanesiyle çok sık telefonla araması	2,4	13,1	44,6	10,0	29,9	43,8
	Mesajlarımı okuması, telefonu karıştırması	17,9	42,2	26,7	10,0	3,2	25,0
	Sosyal medya hesabımı takip etmesi	12,0	38,6	29,5	11,2	8,8	35,2
Sanal Şiddet	Birlikte çektiğimiz görüntüleri sormadan paylaşması	10,0	31,1	37,8	12,7	8,4	17,0
Ekonomik Şiddet	Dışarı çıktığımızda hesabı sürekli bana ödetmesi, ya da kendisinin ödemek istemesi	10,8	37,8	39,4	10,0	2,0	26,7
Sözel Şiddet	Sinirlendiği zaman, onu tahrik ettiğimi söyleyerek bağırması sonra özür dilemesi	13,1	31,5	44,2	8,8	2,4	38,1
Fiziksel Şiddet	Yanlış bir şey yaptığımda bir kez de olsa tartaklaması, vurması	44,2	27,5	19,5	6,4	2,4	16,5
Cinsel Şiddet	Bir kez de olsa istenmeyen cinsel şiddet veya taciz uygulaması	51,0	25,9	16,3	4,4	2,4	10,8

Tablo 7.

Şimdiye Kadar Hiç Şiddete-Tacize Uğramadığını Bildiren Katılımcıların (n=125) Flört Şiddeti Olarak Nitelendirilecek Durumları Yaşama Oranı

		<i>Daha önce hiç şiddete uğramadığını beyan edenler</i>	
Kız/erkek Arkadaşını ile aşağıdaki durumları yaşadınız mı?		n	%
• İsim olmasına rağmen beraber olacağımız süreyi bin bir bahaneyle uzatması	Hayır	94	75,2
	Evet	31	24,8
• Başka işlerimi bırakıp zamanımın büyük bir bölümünü onunla geçirmemi istemesi	Hayır	92	73,6
	Evet	33	26,4
• Annemin, kardeşlerin, akrabalarımın beni olumsuz yönde etkilediklerini düşünerek az görüşmemi istemesi	Hayır	117	93,6
	Evet	8	6,4
• Yakınlarıma, bu ilişkimle ilgili yaşadığım sorunları anlatmamı istememesi	Hayır	102	81,6
	Evet	23	18,4
• Giyeceğim kıyafete görünümüme müdahale etmesi	Hayır	102	81,6
	Evet	23	18,4
• Hemcinslerimle olan arkadaşlığımı bile kıskanması	Hayır	96	76,8
	Evet	29	23,2
• Başka erkeklerle/kızlarla konuşmama bozulması	Hayır	69	55,2
	Evet	56	44,8
• Kıskandırmak için başka biri ile yakınlaşma	Hayır	114	91,2
	Evet	11	8,8
• Kendi başıma akşam sokağa –eğlenceye gitmemi engellemesi	Hayır	86	68,8
	Evet	39	31,2
• Planlarımı-hayallerimi sürekli eleştirmesi, küçümsemesi	Hayır	112	89,6
	Evet	13	10,4
• Hareketlerimi sıklıkla eleştirmesi ve kısıtlaması	Hayır	102	81,6
	Evet	23	18,4
• Sürekli nerde olduğumu bilmek istemesi	Hayır	60	48,0
	Evet	65	52,0
• Sırf sesimi duyabilmek bahanesiyle çok sık telefonla araması	Hayır	75	60,0
	Evet	50	40,0
• Mesajlarımı okuması, telefonu karıştırması	Hayır	97	77,6
	Evet	28	22,4
• Sosyal medya hesabımı takip etmesi	Hayır	86	68,8
	Evet	39	31,2
• Birlikte çektiğimiz görüntüleri sormadan paylaşması	Hayır	104	83,2
	Evet	21	16,8
• Dışarı çıktığımızda hesabı sürekli bana ödetmesi, ya da kendisinin ödemek istemesi	Hayır	94	75,2
	Evet	31	24,8
• Sinirlendiği zaman, onu tahrik ettiğimi söyleyerek bağırması sonra özür dilemesi	Hayır	79	63,2
	Evet	46	36,8
• Bir kez de olsa istenmeyen cinsel şiddet veya taciz uygulaması	Hayır	108	86,4
	Evet	17	13,6
• Bir kez de olsa istenmeyen cinsel şiddet veya taciz uygulaması	Hayır	120	96,0
	Evet	5	4,0

4.2. Katılımcıların Yetkeci Kişilik, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutumları

Katılımcıların Sağ Kanat Yetkeci Kişilik Ölçek Maddelerinin Puan Dağılımı Tablo 8, Şiddet Eğilimi Ölçeği Maddelerinin Puan Dağılımı Tablo 9 ve Flört Tutumları Endeksi Maddelerinin Puan Dağılımı Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 8.

Sağ Kanat Yetkeci Kişilik Ölçek Maddelerinin Puan Dağılımı

	Ortalama
1. Ülkemizin, bütünlüğümüze kasteden radikal yönelimleri ve kötülükleri ortadan kaldırmak için ne gerekiyorsa yapabilecek güçlü bir lidere ihtiyacı var.	3,65
2. Eşcinseller ve lezbiyenler, herhangi biri kadar sağlıklı ve ahlaklıdır.	3,43
3. Yönetimdeki saygın otoritelere ve dini yargılara güvenmek, toplumumuzda zihin karıştırmaya uğraşan “gürültücü ayak takımını” dinlemekten daima daha iyidir.	3,37
4. Hiç kuşkusuz, mevcut dinsel öğretilere isyan edenler ve ateistler düzenli olarak camiye gidenler kadar iyi ve erdemlidirler.	3,74
5. Ülkemizi krizlerden kurtarmak için, geleneksel değerlerimize dönmek, sert liderleri işbaşına getirmek ve kötü fikirleri yayanları susturmak gereklidir.	3,92
6. Çıplaklar kampının olmasında yanlış bir şey yoktur.	4,20
7. Birçok kişiyi tedirgin etse bile ülkemizin, geleneksel uygulamalara karşı çıkma cesareti gösterebilen özgür düşünceli bireylere ihtiyacı var.	3,38
8. İnançlarımızı ve ahlaki yapımızı yiyip bitiren geleneksel olmayan değerleri	4,27
9. Kendilerini herkesten farklı kılacak olsa bile bireyler, yaşam tarzlarını, dini inançlarını ve cinsel tercihlerini kendileri belirlemelidir.	3,22
10. Eski moda adetler ve değerler hala en iyi yaşama biçimini gösteriyor.	3,93
11. Kadınların siyasi, toplumsal ve ekonomi alanlarda daha aktif bir konumda yer alması, okullarda din derslerinin isteğe bağlı olması ve hayvan hakları için yeni düzenlemeler yapılmasını talep ederek mevcut yasalara ve çoğunluğun görüşlerine karşı çıkarlar.	3,47
12. Ülkemizin en iyi bireyleri hükümete karşı çıkan, dini eleştiren ve doğal kabul edilen şeyleri göz ardı edebilenlerdir.	3,68
13. Kürtaj, pornografi ve evlilik konusunda Allah’ın koyduğu yasalar çok geç olmadan titizlikle uygulanmalı ve bu yasaları ihlal edenler şiddetle cezalandırılmalıdır.	3,97
14. Bugün ülkemizde dini değerlerden yoksun, kendi amaçları için ülkeyi yıkmaya çalışan ve otorite tarafından mutlaka etkisizleştirilmeleri gereken radikal ve ahlaksız birçok kişi var.	3,86
15. Kadının yeri, nerede olmak istiyorsa orasıdır. Kadının kocasına ve toplumsal geleneklere itaat etmek zorunda kaldığı günler artık geçmişte kalmıştır.	3,98
16. Atalarımızın yaptıklarıyla onur duyarsak, otoritenin yapmamızı istediklerini yaparsak ve her şeyi berbat eden çürük elmaları ayıklarsak, ülkemiz müthiş olur.	4,01
17. Feministler ve homoseksüeller, geleneksel aile değerlerine karşı koyabilecek kadar cesur oldukları için takdir edilmelidirler.	4,25
18. Bu ülkede işler sorun çıkaran gruplar seslerini keser ve kendi gruplarının toplumdaki geleneksel yerini kabullenirlerse, biraz daha iyiye gidecektir.	3,46

Tablo 9.

Şiddet Eğilimi Ölçeği Maddelerinin Puan Dağılımı

	Ortalama
1. Hoşuma gitmeyen bir olayla karşılaştığımda hemen sinirlenirim	2,49
2. Doğru olduğuna inandığım konularda eleştirilmek beni sinirlendirir	2,68
3. Rahatsız olduğum durumlar karşısında sinirlendiğimde kendimi kontrol edemiyorum	2,31
4. Duygusal ya da fiziksel olarak rahatsız edildiğimde fiziksel olarak karşılık verme isteği duyarım	2,22
5. Sinirli olduğumda bir şeyleri kırma isteği duyarım	2,23
6. Arkadaşlarım, annem babam vb. insanlarla çok sık tartışmaya girerim	2,07
7. Hak etmiş olanlara layık oldukları ceza verilmelidir	3,00
8. Eğer beğenmediğim bir şey olursa en yakınım ile bile tartışırım	2,57
9. Bence hayvanların av maksadı ile vurulmasında sakınca yoktur	1,84
10. Diğerlerinin saldırılarına karşı güçlü bir arkadaş grubu mutlaka olmalıdır	2,33
11. Eğer saldırıya uğramışsam aradan geçen zamana bakmaksızın aynı şekilde karşılık veririm	2,27
12. İnsan çevreden gelen tehditlere daima hazır olmalıdır	2,84
13. Bu dünyada en önemli şey diğerlerinden güçlü olmaktır.	2,12
14. Sık sık kavga ederim	1,62
15. Bazı insanlara karşı zor kullanılabileceğine inanırım	2,13
16. Bazı hallerde insanlara karşı zor kullanılabileceğine inanırım	2,19
17. Kavgaları seyretmek beni rahatsız etmez	2,06
18. İnsanların benden korkması hoşuma gider	1,88
19. Bazen başkalarına zarar verme isteği duyarım	1,83
20. Sokakta başıboş dolaşan hayvanlar ortadan kaldırılmalıdır	1,89

Tablo 10.

Flört Tutum Endeksi Maddelerinin Puan Dağılımı

	Ortalama
1. Flört ilişkisi sırasında istemersen de davranışlarını partnerinin isteği doğrultusunda kısıtlamak gerekir	2,49
2. Flört eden kızlara hoş gözle bakmam	2,68
3. Flört eden erkeklere hoş gözle bakmam	2,31
4. Flört, suistimale yol açar	2,22
5. Flört, cinsel taciz, istismar oranını artırır	2,23
6. Flört zinadır	2,07
7. Flört sürecinde işin içine cinsellik girdiği için aslında insanların gerçek yüzünü tanıma amacına ulaşılmaz	3,00
8. Flört uygun bulmama rağmen flört edenlere hoşgörü ile bakarım	2,57
9. Flört gençlerin ciddi bir ilişkiye girmeden önce birbirini tanınması için yaşanması gereken bir süreçtir	1,84

Çalışmaya katılan öğrencilerin T-SKY puanları ile flört tutum puanları arasında pozitif yönde iyi derecede korelasyon $r=0,71$ mevcutken, saldırganlık ile flört tutum puanları arasında pozitif yönde zayıf korelasyon $r=0,39$ mevcuttur. T-SKY puanı arttıkça flörte karşı negatif tutum puanı artmaktadır (aralarında pozitif yönde iyi derecede korelasyon saptanmıştır;) (Tablo 11).

Tablo 11.

Katılımcıların, Yetkeci Kişilik, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutumları Puanları Arasındaki Korelasyon Analizi

	D-SKY	T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Y-SKY	,73**	,93**	,52**	,630**
D-SKY		,93**	,54**	,69**
T-SKY			,57**	,71**
Şiddet Eğilimi				,39**

$p<0,01$ **

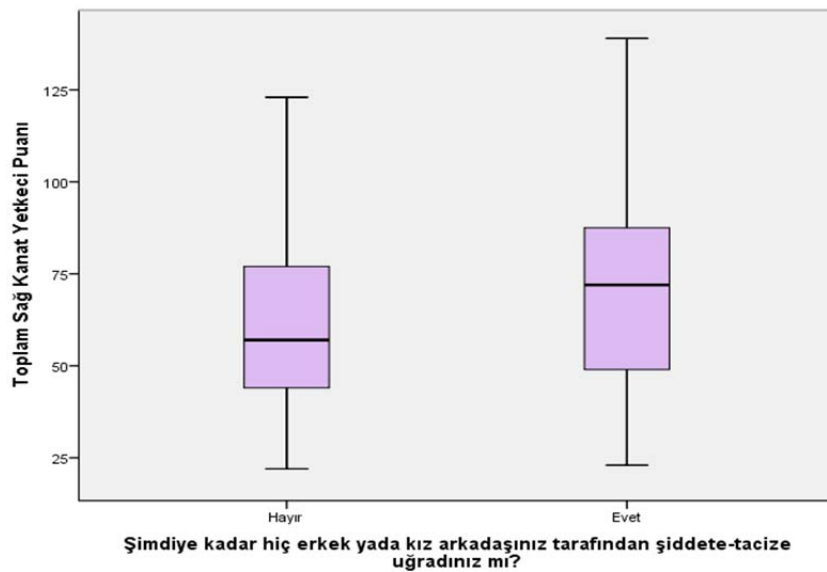
4.3. Katılımcıların Yetkeci Kişilik, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının İlgili Faktörlere Göre Karşılaştırılması

Şiddet-tacize maruz kaldığını beyan eden bireylerde Düşük SKY, Yüksek SKY, Toplam SKY ve Flört Tutum puanları maruz kalmayanlara göre daha yüksektir ve aralarındaki fark anlamlı bulunmuştur. Şiddet Eğilimi Ölçek puanı da daha yüksek olmasına karşılık gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. (Tablo 12). Katılımcıların şiddete maruziyet durumuna göre Düşük SKY (Şekil 1), Yüksek SKY (Şekil 2), Toplam SKY (Şekil 3), Şiddet Eğilimi Ölçek puanı (Şekil 4) Flört Tutum puanı dağılımları (Şekil 5) te gösterilmiştir.

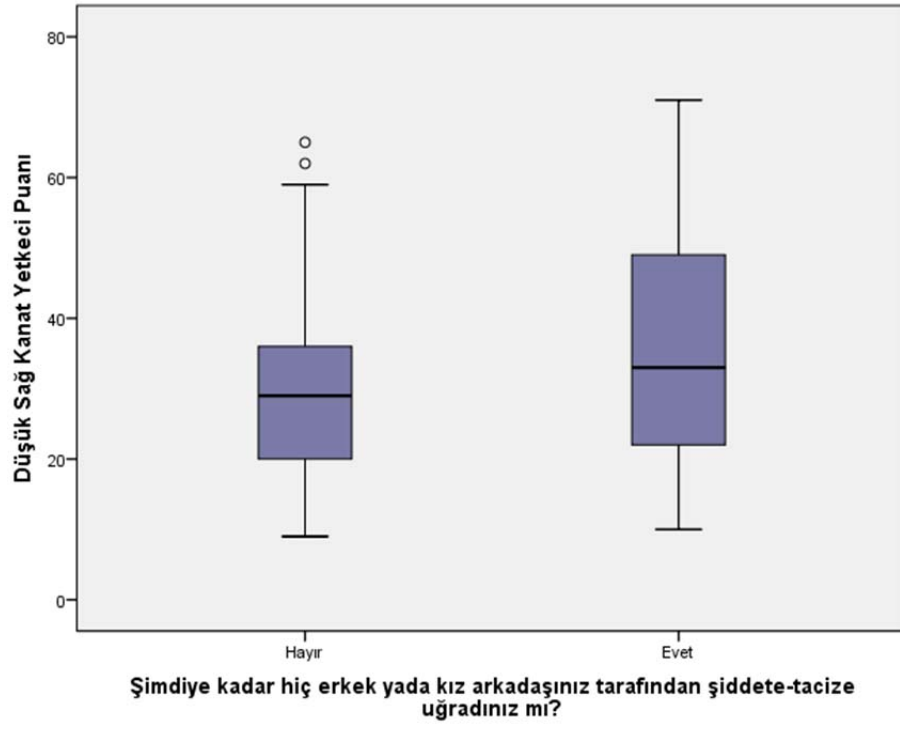
Tablo 12.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı

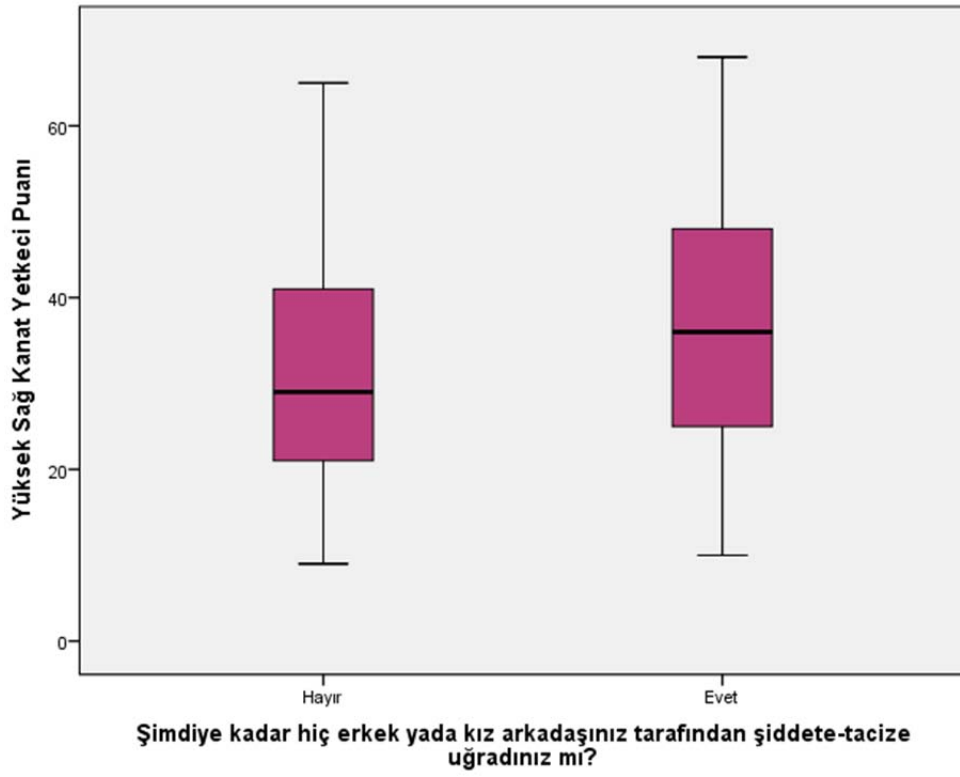
			D-SKY	Y-SKY	T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Şiddet-Tacize Uğrama	Hayır	Ort±SS	29,8±12,7	31,3±12,9	61,18±23,6	42,9±10,1	25,3±10,3
	Evet	Ort±SS	35,5±15,0	36,3±15,3	71,86±28,3	45,2±11,1	30,4±13,0
		P	0,031	0,011	0,011	0,184	0,007
Toplam		Ort±SS	31,4±13,6	32,8±13,8	64,2±25,5	43,5±10,4	26,8±11,4

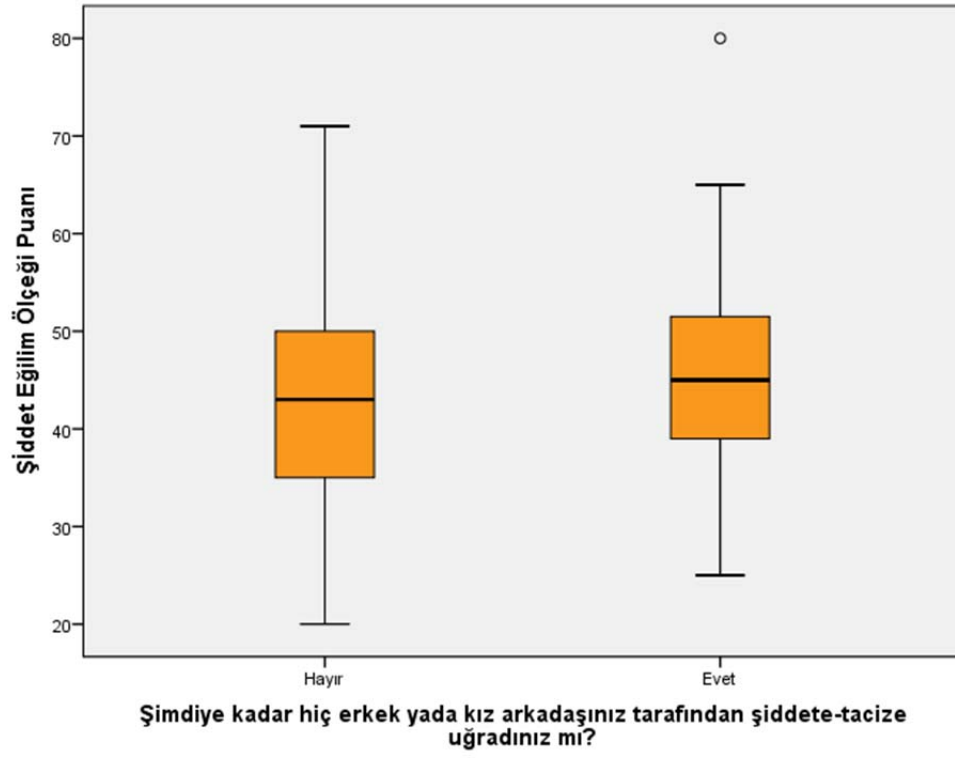
Şekil 1. Katılımcıların T-SKY Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı

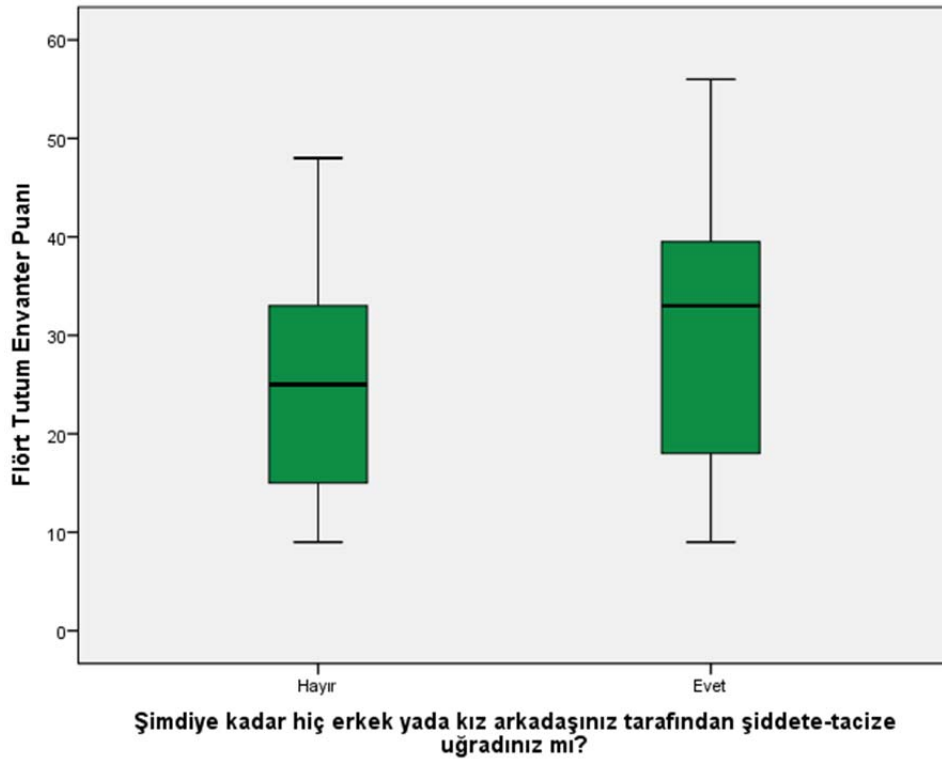
Şekil 2. Katılımcıların D-SKY Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı

Şekil 3. Katılımcıların Y-SKY Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı

Şekil 4. Katılımcıların Şiddet Eğilimi Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı

Şekil 5. Katılımcıların Flört Tutum Puanlarının Şiddet-Tacize Uğrama Durumuna Göre Dağılımı

Toplam SKY ve FTE puanı ile romantik ilişki-flört grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,003$, $p=0,005$). En yüksek T-SKY puanının hiç romantik ilişki-flörtü olmayan grupta olduğu görülmektedir. Hiç flört ilişkisi olmayan grupta Flört Tutum puanı yüksektir. (Tablo 13).

Tablo 13.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Romantik İlişki-Flört Yaşama Durumlarına Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Romantik İlişki-Flört	Hiç Olmadı	Ort±SS	75,2±25,4	44,9±8,9	30,8±12,9
	Vardı Bitti	Ort±SS	66,4±24,5	44,4±10,0	26,7±10,6
	Devam Eden İlişkim Var	Ort±SS	60,8±26,7	42,2±10,9	26,9±12,6
P			0,003	0,235	0,005

Toplam SKY, ŞEÖ ve flört tutumu puanları ile ilişki süresi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 14).

Tablo 14.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Yaşadıkları İlişki Süresine Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
İlişki Süresi	Kısa (1-6 ay)	Ort±SS	63,07±23,72	43,67±10,57	26,74±10,83
	Orta (6-24 ay)	Ort±SS	64,67±25,37	43,42±11,07	25,65±11,39
	Uzun(25 ay ve üstü)	Ort±SS	61,41±27,66	42,65±9,96	27,88±12,62
P			0,821	0,909	0,639

Toplam SKY, ŞE ve flört tutum puan ortalamalarının kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğu görülmektedir. ŞEÖ puanı ile cinsiyet grupları (erkek-kadın) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,011$). (Tablo 15).

Tablo 15.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Cinsiyet Grubuna Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Cinsiyet	E	Ort±SS	68,6±26,6	45,6±9,7	28,2±12,5
	K	Ort±SS	66,4±25,3	42,42±10,1	27,8±11,5
P			0,928	0,283	0,377

Toplam SKY, ŞE ve flört tutum puanları ile öğrencilerin mezun olunan okul grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 16).

Tablo 16.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Mezun Olunan Okul Durumuna Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Mezuniyet	Düz Lise	Ort±SS	65,1±26,5	46,0±10,7	28,9±12,1
	Anadolu Lisesi	Ort±SS	66,0±25,0	43,1±9,3	28,1±13,0
	Fen Lisesi	Ort±SS	69,6±26,7	44,4±10,5	27,6±10,8
P			0,521	0,366	0,892

Toplam SKY, ŞE ve flört tutum puanları ile öğrencilerin okudukları sınıf grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 17).

Tablo 17.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Okudukları Sınıf Durumuna Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Sınıf	1	Ort±SS	67,4±25,1	44,65±10,4	27,3±12,1
	2	Ort±SS	67,7±26,9	43,29±9,5	28,7±11,8
P			0,928	0,283	0,377

Toplam SKY, Şiddet Eğilimi ve flört tutumu puanları ile akademik başarı grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 18).

Tablo 18.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Akademik Başarı Durumlarına Göre Dağılımı

Akademik Başarı Durumu			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
	Düşük	Ort±SS	59,0±22,5	41,6±9,3	24,9±11,1
Orta	Orta	Ort±SS	67,6±26,2	44,9±9,7	27,8±12,1
	İyi	Ort±SS	70,6±25,5	43,9±10,9	30,0±12,3
	Çok İyi	Ort±SS	70,6±30,0	41,8±8,9	26,6±10,1
P			0,175	0,306	0,196

Toplam SKY ve flört tutumu puanları ile psikolojik destek alma durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktayken ($p>0,05$) ŞE puanı ile psikolojik destek alan grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,045$). En yüksek T-SKY ve flört tutumu puanlarının psikolojik destek almayan grupta olduğu görülmektedir en yüksek şiddet eğilimi puanı psikolojik destek almalıyım diyen grupta olduğu görülmektedir (Tablo 19).

Tablo 19.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Psikolojik Destek Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Psikolojik Destek Alma Durumu			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
	Evet	Ort±SS	60,8±23,0	40,6±9,8	27,6±12,4
Hayır	Hayır	Ort±SS	70,2±26,3	44,4±9,7	28,7±12,1
	Almalıyım	Ort±SS	63,0±25,8	45,5±10,8	25,3±10,9
P			0,053	0,045	0,285

Toplam SKY puanı ile aile yapısı grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,032$) (Tablo 20).

Tablo 20.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Aile Yapısı Durumuna Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Aile Yapısı	Demokrat	Ort±SS	53,0±23,0	39,7±11,0	25,7±12,7
	Otoriter	Ort±SS	68,2±24,5	45,0±8,8	26,4±10,7
	Müdahaleci	Ort±SS	76,2±27,0	43,3±9,7	29,2±9,8
	Koruyucu	Ort±SS	68,4±27,0	44,4±10,7	29,7±13,6
	Diğer	Ort±SS	67,6±24,4	43,5±9,9	27,7±10,6
P			0,032	0,224	0,356

Toplam SKY, ŞE ve flört tutum puanları ile ekonomik durum grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamakta ($p>0,05$) olup en yüksek T-SKY puanının ekonomik durumu yoksul olan grupta olduğu görülmektedir (Tablo 21).

Tablo 21.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Sosyo-Ekonomik Durumuna Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Ekonomik Durum	Yoksul	Ort±SS	69,6±33,1	44,3±13,0	33,0±15,6
	Orta	Ort±SS	67,3±25,2	43,9±9,8	27,5±11,6
	Zengin	Ort±SS	67,9±28,9	44,4±10,6	29,5±13,4
P			0,951	0,968	0,246

Flört tutum puanı anne eğitimi arttıkça azalmaktadır ve eğitim grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,018$) Yüksek SKY puanı da anne eğitimi arttıkça azalmaktadır fakat gruplar arasında anlamlı fark saptanamamıştır. (Tablo 22).

Tablo 22.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Anne Eğitim Durumu	Eğitimsiz	Ort±SS	74,5±32,9	43,7±11,8	33,7±16,2
	İlkokul	Ort±SS	70,8±21,9	44,7±8,7	29,1±10,7
	Ortaokul	Ort±SS	69,5±28,2	44,2±11,7	30,7±11,7
	Lise	Ort±SS	64,6±26,1	45,0±10,0	26,0±11,0
	Üniversite	Ort±SS	65,0±24,5	42,8±8,4	24,7±10,4
	Yüksek Lisans	Ort±SS	57,8±21,3	36,9±11,2	26,5±16,0
P			0,341	0,247	0,018

Toplam SKY, ŞE ve flört tutumu puanları ile baba eğitim durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$) En yüksek T-SKY puanının eğitimsiz olan grupta olduğu görülmektedir (Tablo 23).

Tablo 23.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Baba Eğitim Durumu	Eğitimsiz	Ort±SS	74,5±33,4	45,4±14,3	31,8±16,2
	İlkokul	Ort±SS	69,8±21,7	44,1±8,0	30,6±12,4
	Ortaokul	Ort±SS	72,9±30,6	45,5±11,7	31,5±13,0
	Lise	Ort±SS	66,3±26,9	43,1±10,0	25,6±10,6
	Üniversite	Ort±SS	65,7±24,2	44,1±9,1	27,2±11,3
	Yüksek Lisans	Ort±SS	59,3±20,8	41,5±11,7	25,0±11,9
P			0,443	0,788	0,083

Toplam SKY ile aile içi şiddet durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktayken ($p>0,05$) şiddet eğilimi puanı ve flört tutumu puanları ile aile içi şiddet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,029$ ve $p=0,050$). En yüksek T-SKY ve Şiddet Eğilimi puanlarının aile içi şiddete sık sık maruz kalan grupta olduğu görülmekteyken en yüksek flört tutumu puanının aile içi şiddete sık sık ve kısmen maruz kalanlarda olduğu görülmektedir. (Tablo 24).

Tablo 24.

Katılımcıların T-SKY, Şiddet Eğilimi ve Flört Tutum Puanlarının Aile İçi Şiddet Yaşama Durumlarına Göre Dağılımı

			T-SKY	Şiddet Eğilimi	Flört Tutum
Aile İçi Şiddet	Hiç	Ort±SS	65,2±25,9	42,9±9,3	26,6±11,7
	Kısmen	Ort±SS	70,8±23,3	44,7±10,7	30,4±11,4
	Sık Sık	Ort±SS	73,2±30,8	48,4±11,0	30,2±13,8
P			0,161	0,029	0,050

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA VE YORUM

Bu bölümde, üniversite öğrencilerinin tanıtıcı özellikleri, öğrenim gördükleri okula ilişkin bilgiler, aile yapıları, psikolojik destek alma durumları, ilişki tanımı, flört şiddetine yönelik farkındalık düzeyleri, aile içi şiddet ve flört ilişkilerinde şiddet durumları ile flört şiddetine yönelik tutum ve davranışlarına ilişkin elde edilen bulguların tartışma ve yorumuna yer verilmiştir.

5.1. Araştırmanın Şiddete Maruziyet ve Farkındalık Seviyelerinin Dağılım Bulgularına İlişkin Yorum Ve Tartışma

Flört şiddetinin adolesan dönemin erken evrelerinden başlayarak görülmekte olduğunu yapılan çalışmaların sonuçları vurgulamaktadır. Yapılan bir çalışmada da Çamur ve ark. (2007) araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin %11.1'nin son bir yıl içinde kız/erkek arkadaşına duygusal, fiziksel ya da cinsel şiddet uyguladığını, öğrencilerin %12.8'inin ise son bir yıl içinde kız/erkek arkadaşı tarafından şiddete uğradığını tespit etmiştir. Ayrıca, Aslan ve ark., (2008) çalışmalarında 24 yaş ve üzeri gruptaki öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre geçmişteki ve şimdiki flört ilişkilerinde daha fazla şiddete maruz kaldıklarını ve şiddet uyguladıklarını bulmuştur. Bu çalışmaları destekleyen bir diğer araştırmada da yaştan ilerlemesi ile birlikte yakın ilişki istismarının azaldığı bulunmuştur (Burazeri ve ark., 2005).

Adolesan ve gençlik, kimliğin oturmaya başladığı dinamik bir değişim süreci olarak adlandırabilecek dönemlerdir. Bu dönemlerde fiziksel değişimin yanında bilişsel farklılaşmalar da yaşanır. Bu farklılaşma süre kaçınılmaz olarak sosyal ilişkilere de yansır. Bağımsızlık duygusunun baskın olması, bağımsızlığa tehdit olarak görülen her tür ilişkide çatışmaya neden olabilir. Bu dönemde duygusal romantik ilişkiler de başat olarak yaşamlarında yer almaktadır. Dolaylı olarak çatışma dönemindeki adolesan ve gençlerin, duygusal ilişki kurduğu kişi ile de çatışması beklenen bir durumdur. Kişiler arası ilişkilerde şiddet hem teorik olarak hem de amprik olarak birçok kere araştırılmıştır. Ancak flört ilişkilerinde yaşanan şiddet bilimsel çalışmalarda yeni yeni gündeme alınmaktadır. Yapılan son araştırmalar göstermektedir ki flört ilişkilerinde şiddet prevalansı adolesanlar arasında %9 ile %40 arasında değişmektedir. Batı ülkelerinde yapılmış olan bazı çalışmalara göre, flörtlerin yaklaşık %20,0'ında herhangi

bir tipte şiddet meydana gelmektedir. Bu şiddet tiplerinden cinsel olmayan flört şiddetine uğrama sıklığının; lise öğrencileri arasında %22, üniversite öğrencilerinde ise %32 olduğu belirlenmiştir (12, 14). Çalışmadan elde edilen verilere göre şimdiye kadar şiddete maruz kaldığını beyan edenlerin oranının bu aralıkta olduğunu göstermektedir (%29,0).

Bununla birlikte Öğrenciler flört ilişkisi sırasında maruz kaldıkları ve aslında literatürde şiddet olarak açıklanan belirli kavramları ve durumları şiddet yaşamış olarak beyan etmedikleri ve şiddet olarak tanımlamadığı saptanmıştır (örneğin; sesini duyabilmek bahanesiyle çok sık telefonla arması gibi). Bütüne bakıldığında flört ilişkisi yaşamış olduğunu söyleyen hemen hemen tüm çocuklarda farklı düzeylerde de olsa bir şekilde şiddet, taciz, istismara maruz kalındığı izlenmektedir. Adana'da bulunan Tıp Fakültesi birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin otoriter kimliğin flört şiddetine etkisi ile ilgili görüşlerinin alınması, şiddete maruz bırakılma ve şiddete yönelme durumlarının incelenmesi amacıyla yapılmış olan bu çalışmanın bulguları flört şiddeti konusunda öğrencilerin algılarında farklılıkların bulunduğunu göstermekte, yaşadıkları durumu şiddet olarak tanımlamadıklarını ortaya koymaktadır.

Çalışmamızda toplam SKY ve flört tutum puanları ile şiddet-tacize uğrama grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. Şiddete maruz kalan grupların otoriteye daha fazla eğilimli olduğu ve diğer yandan da flörte karşı negatif tutum içinde olduğu görülmektedir. Bu veriler, gençlerin partnerini bir otorite olarak algıladığı için şiddete maruz kaldığını düşündürmektedir. Bu bireylerin aynı zamanda şiddet eğiliminin yüksek olması ve flörte karşı negatif tutum içinde olması kendilerinin de yeri geldiğinde şiddeti uygulayan konumunda olacaklarına işaret etmektedir.

5.2. Araştırmanın Flört Şiddetini Etkileyen Faktörlere İlişkin Bulguların Yorum ve Tartışması

Literatürde flört ilişkisine sahip olma ile flört şiddetine yönelik tutum ve davranışların araştırıldığı çalışma sayısı yok denecek kadar azdır. Sayılı çalışmalardan, Yumuşak'ın (2013) çalışmasında, flört ilişkisi ile erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet, kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve duygusal şiddet tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamış ancak flört ilişkisi olanların, erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik daha olumlu bir tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Kaya

Sakarya'nın (2013) çalışmasında ise karşı cinsten arkadaşı olup olmama açısından çiftler arası şiddeti kabul durumuna ilişkin anlamlı fark bulunmamıştır. Ayrıca Haskan'ın (2009) farklı öğrenim kademesinden şiddet eğiliminin görülme sıklığının incelendiği çalışmasında, yüksek şiddet eğilimi olan ergenlerin karşı cinsten arkadaşı (sevgilisi) olanlar arasında daha sık görüldüğü, ancak gruplar arası farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Flört ilişkisi olan öğrencilerin flört şiddetine daha fazla başvuruyor olmaları, ilişki içinde oldukları kız ya da erkeklere yönelik sahiplenme duygusu ile bir diğerine karşı gösterdiği davranışlarla gücünü ve kontrolünü devam ettirmeye çalışması ile açıklanabilir.

5.3. Araştırmada Otoriter Kimliğe ve Flört Şiddetine Eğilim Seviyelerini Etkileyen Diğer Değişkenlere İlişkin Bulguların Tartışma ve Yorumları

5.3.1. Cinsiyet

Yapılan araştırmalar, adolesanların 15 yaşından itibaren flört şiddetine maruz kaldıklarını ve bu adolesanların oranının da ciddi bir sosyal sorun teşkil ettiğini göstermektedir. Adolesanlardaki flört şiddeti ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda, kadınların erkeklerden daha fazla şiddete maruz kaldığı bulunmuştur (14, 22). Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yapılan bazı çalışmalar, kadınların şiddete daha çok maruz kaldığını gösterirken (Yanık ve ark., 2014; Forke ve ark., 2008; Kalkan, 2010; Ames, Glenn ve Simons, 2014), bir araştırmada ise erkeklerin kadınlara göre daha fazla şiddete maruz kaldıkları sonucuna varılmıştır (Hoff, 2012). Kadınların fiziksel ve cinsel şiddete erkeklerden daha fazla maruz kalabildikleri, duygusal şiddetin ise eşler/flörtler arasında benzer oranlarda veya kadınlar tarafından daha fazla oranda uygulanıyor olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada kadınların daha yüksek oranda maruz kaldığı beyan edilse de erkeklerle aralarında anlamlı fark bulunmamıştır. Bu durum adolesan dönemde erkelerin de kadınlara yakın oranda şiddete maruz kaldığını göstermektedir. Yaşanılan şiddetin yüksek oranda duygusal şiddet olarak tanımlanması bu veriyi desteklemektedir.

Şiddet eğilimi ile cinsiyet grupları (erkek-kadın) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. Toplam SKY, şiddet eğilimi ve flört tutum puanının kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğu görülmektedir. Gerek ülkemizde gerekse yurtdışında yapılan belirli çalışmalar, erkeklerin flörtte şiddeti kabul etme düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğunu göstermiştir (Sezer, 2008; Yumuşak, 2013; Kaya Sakarya, 2013;

Campbell, 2006; Martins ve ark., 2014). Üniversite öğrencileri arasında yapılan ve çiftler arası şiddeti kabul düzeylerini etkileyen etmenlerin incelendiği bir çalışmada, erkek öğrencilerin şiddeti kabul etme düzeyleri kız üniversite öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur (Kepir Savoly ve ark., 2014). Ayrıca, Bilir'in (2014) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin şiddete yönelik tutumlarını incelediği çalışmada, şiddet tutumları arasında erkekler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Benzer şekilde gerek ilköğretim (Balkıs, Duru ve Buluş, 2005; Çeliksa, 2013), gerekse lise öğrencileri arasında yapılan çalışmalarda (Çetin, 2004; Avcı, 2010) da erkek öğrencilerin şiddeti daha fazla onayladıkları ve daha fazla şiddet eylemlerinde bulundukları ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada ve konu ile ilgili diğer çalışmalarda ortaya çıkan bu sonuç, toplumumuzdaki erkek çocuklar ile kız çocukların kültürel yetiştirme tarzlarındaki farklılıklardan kaynaklanabilir. Kız çocukların toplumla daha uyumlu ve uysal rolde yetişmesi desteklenirken, özellikle erkek çocukların çocukluktan itibaren kızlardan daha saldırgan olmaları için desteklenmeleri, şiddet-saldırganlığın hoş görülmesi ve erkeklerin şiddeti destekleyen rollerle toplumsallaşmalarına bağlanabilir.

5.3.2. Psikolojik Destek Alma

Çalışmamızda toplam SKY ve flört tutumu puanları ile psikolojik destek alma durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktayken şiddet eğilim puanı ile psikolojik destek alan grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. En yüksek T-SKY ve flört tutumu puanlarının psikolojik destek almayan grupta olduğu görülmekteyken en yüksek şiddet eğilim puanının psikolojik destek almalıyım diyen grupta olduğu görülmektedir. Flört ilişkilerinde yaşanan şiddete bağlı olarak gelişen depresyon, kaygı, öfke problemlerinin üstesinden gelebilmek için destek almak, farkındalık ve sağlıklı iletişimin anahtar kelimeler olduğu ifade edilebilir. Bu nedenle bu beklenen ve umulan ilişki bağlamında tıp fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin otoriter kimlik düzeyleri ile flört ilişkide şiddete eğilim düzeyleri arasındaki ilişkiyi etkileyen faktörleri belirlemek bu çalışmanın odağını oluşturmuştur.

5.3.3. Akademik Başarı

Toplam SKY, saldırganlık ve flört tutumu puanları ile akademik başarı durum grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Çeşitli

eğitim kademelerindeki araştırmalar incelendiğinde, Kaplan (2012) akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin düşük olduklarını söylemiş, Haskan Avcı ve Yıldırım ise (2015) şiddetin akademik başarısı düşük olan öğrencilerin içerisinde daha sık denk geldiğini saptamıştır. Bebiş, Coşkun, Açikel (2014) araştırmalarında yüksek şekilde şiddet eğilimi olan öğrencilerin akademik başarısı düşük olan öğrencilerden oluştuğunu saptamıştır.

Akademik başarıda görülen düşüş birçok değişkenle meydana gelerek kişileri olumsuz bir şekilde etkileyebilir. Akademik başarıda problem yaşayan bireyler bu alanda yaşadıkları eksikliği ve akranları arasında onaylanmayı şiddet içeren davranışlara yönelmek gibi değişik şekillerde sağlamaya çalışabilirler. Ayrıca, şiddet ve suça yönelme göstererek kendilerini kanıtlama çabası gösterebilirler. Bununla birlikte akademik başarısı düşük olmayan bireylerde şiddet tutum puanlarının görece daha düşük çıkması, akademik başarılarının yükselmesi ile birlikte sorunlar karşısında daha mantıklı çözümler geliştirmeyi sağlayan becerilere sahip olmalarıyla açıklanabilir.

5.3.4. Tanım

Flört tutum puanı ile ilişki tanımı grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. En yüksek flört tutum puanının ilişkilerini söz-nişan olarak tanımlayan grupta olduğu görülmektedir. Flörte karşı negatif tutum puanın bu grupta görülüyor olması bu grubun gelenekselci- muhafazakar grup olması ve toplumsal ve kültürel normların etkisiyle ilişkilerini söz ve nişan olarak tanımlıyor olabileceğini düşündürmektedir.

5.3.5. Sınıf-Yaş

Genç (2007), yaptığı araştırmada 17-18 yaş grubundaki öğrencilerin, 16 yaş grubu ile 14-15 yaş grubunda yer alan öğrencilere göre daha fazla fiziksel zorbalığa başvurdukları ve maruz kaldıklarını saptamıştır. Ergen ve çocuklarda görülen şiddet 15-16 yaşları arasında en yüksek seviyeye ulaşmakta ve risk faktörü olmaktadır (Ögel, Tarı, Eke, 2006).

5.3.6. Aileye Dair Etkenler

Ergenlik ve genç erişkinlik döneminde şiddete yönelik eylemi çoğaltan etmenler arasında sosyal izolasyon, anne-baba yetersizliği, sorun çözme becerisi, akranların

yarattığı olumsuz etki, çocukluk yaşta şiddete mağduru olma, ekonomik sorunlar ve bölünmüş aile yer almaktadır (Dahlberg,1998). Literatürde, gelişmiş batı ülkelerinde şiddet içeren eylemlere neden olan aileye ilişkin değişkenler arasında özellikle, anne-baba ayrılıklarının önemli bir rolü bulunmaktadır (Kızmaz, 2006). Aynı zamanda, dağılmış aileden geliyor olmak bedensel şiddetin mağduru olmaya da etkindir (İnci ve Duman, 2014). Ayan (2007a), bitmiş evlilikten ya da parçalanmış aileden gelmiş olmasının yanında, olumsuz anne tutum ve davranışlarının da çocukların aile içinde şiddete maruz kalma ve daha fazla saldırgan olma eğilimini yükselttiğini ifade etmektedir. Bu tür ailelerde yaşayan çocukların psikolojik ve sosyal eksiklikleri sebebiyle, normal ailelerde yaşayan çocuklara göre daha saldırgan olduklarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Parçalanmış ya da geniş ailede, çocuğa yönelik şiddet olaylarının yaşanması tek başına şiddet davranışı için belirleyici olmadığı; anne ve babanın eğitimi, sosyal ve ekonomik statüsü, ait olduğu sosyal sınıf, eşlerin ilişkilerinin niteliği, kişilik özellikleri gibi birçok durumun birbirini etkileyerek şiddet olaylarının ortaya çıkma olasılığını artırdığı düşünülebilir.

Literatürde çeşitli çalışmalara rastlanmıştır. Duran ve Ünsal'ın (2014) çalışmasında, anne-babanın şiddetine maruz kaldığını belirten öğrencilerin daha yüksek oranda saldırganlık eğilimi gösterdikleri ve daha yüksek oranda başkalarına karşı şiddet uyguladığı saptanmıştır. Yine aynı çalışmada, Duran ve Ünsal (2014) babanın anneye uyguladığı şiddet ile kişinin başkasına uyguladığı şiddet arasında pozitif ilişki bulmuştur. Haskan'ın (2009) çalışmasında da aile bireyleri birbirine şiddet uygulayan ve ailesinde kendisine şiddet uygulanan öğrenciler arasında şiddet eğiliminin görülme sıklığı daha yüksek çıkmıştır.

Çeşitli araştırmalar, ebeveynlerinden şiddet gören ergenlerin şiddet eğilim düzeylerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğunu göstermiştir (Gençoğlu, Kumcağız, Eranlı, 2014; Karabulutlu, 2015; Haskan Avcı ve Yıldırım, 2015; Kaplan, 2012; Kodan Çetinkaya, 2013). Yapılan bir çalışmada, ebeveynlerinden fiziksel şiddet gören erkeklerin, ebeveynlerinden fiziksel şiddet görmeyenlere göre eşlerine daha fazla şiddet uyguladıkları tespit edilmiştir (Altun, 2006). Ayrıca, çocuklukta kötü davranışlara maruz kalan ve maruz kalmayanların karşılaştırıldığı çalışmalarda kötü muameleye maruz kalanların yetişkinlikte şiddet davranışı gösterme, eşine şiddet uygulama ya da şiddete maruz kalma olasılıkları da daha yüksek bulunmuştur (Gomez 2011). Gök'ün (2009) belirttiğine göre; Ehrensaft, Cohen, Brown, Smailes, Chen ve Johnson'ın (2003)

çalışmasında anne babaları arasında şiddet olduğunu gören çocukların kendi partnerlerine şiddet uygulama oranı artmaktadır.

Ailedeki fiziksel veya duygusal şiddet gençte kin ve öfke gibi olumsuz duyguların oluşmasına, bunun sonucunda da şiddete başvurmasına neden olurken, aile bireylerinin birbirlerine şiddet uygulamasının normal kabul edilmesi, gençlerde şiddetin bazı durumlarda haklı olabileceği inancını artırarak şiddet eğiliminin artmasına ve şiddeti kabul ederek mağdur olmasına sebep olabilir. Ayrıca aile içi şiddet ile büyüyen çocukların ilerleyen dönemlerde istismar edilen ya da erkeklerin şiddet uyguladığı, kadınların da şiddet kurbanı olduğu yetişkinler olacağı düşünülebilir. Sonuç olarak, yetişkinlik döneminde şiddet uygulama açısından en önemli risk faktörü, çocukluk çağında fiziksel şiddete maruz kalınmasıdır (Okan İbiloğlu, 2012).

Çalışmada toplam SKY, saldırganlık ve flört tutum puanları ile ekonomik durum grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamakta olup en yüksek T-SKY puanının beklenildiği gibi ekonomik durum yoksul olan grupta olduğu görülmektedir. Literatürde gelir durumu ile şiddet tutum ve davranışları arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit eden çalışmalar bulunmaktadır (Besni, 2011; Göktaş, 2010; Kodan Çetinkaya, 2013; Yıldırım, 2007; Çelikleş, 2013). Buna karşılık gelir düzeyinin düşük olması ile şiddet tutumları ve davranışları arasında ilişki olduğunu belirten çalışmalarda mevcuttur, Yavuz (2009) çalışmasında ailelerinin ekonomik durumunu kötü olarak nitelendiren öğrencilerin şiddet puanlarını daha yüksek bulurken, Gönültaş (2013) ailesinin maddi durumu zayıf olan öğrencilerin saldırganlık puanlarını daha yüksek bulmuştur. Buna karşılık literatürde gelir durumları iyileştikçe, şiddet eğilim puan ortalamaları yükselmekte olduğunu tespit eden çalışmalara da rastlanmıştır (Özgür, Yörükoğlu, Baysan Arabacı, 2011). Ekonomik düzeyi düşük aileden gelen gençlerde saldırganlık ve şiddet içeren tutum ve davranışların gelişmesi, gençlerin maddi imkansızlıklarından dolayı fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanamaması ve bunlara bağlı olarak ümitsizlik ve baş etme mekanizmalarının sağlıklı kullanılamaması ile şiddete daha fazla başvurdukları şeklinde açıklanabilir.

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, Özgür, Yörükoğlu, Baysan Arabacı'nın (2011) lise öğrencilerinin şiddet tutumları, şiddet eğilim durumları ve algı biçimlerini etkileyen faktörleri ele aldığı çalışmasında, annenin çalışma durumuna göre öğrencilerin şiddete yönelim puan aralıklarında anlamlı bir fark tespit edilmediğini söylemiştir. Bulut'un (2015) yaptığı çalışmada ise annesi emekli olan öğrencilerin aile içinde yaşanan şiddete yönelik tutum puanlarını daha yüksek bulunurken, çalışmada elde ettiği

bulgularından farklı olarak, Yakut'un (2012) çalışmasında annesi doktor, avukat, mühendis olan öğrencilerin şiddet davranışlarına olan yönelimlerin daha yüksek bir şekilde çıktığını saptamıştır. Genel olarak bakıldığında anneleri çalışmayan, emekli olmuş, işçi ve serbest meslekte çalışan öğrencilerin şiddet tutum puanlarının ve şiddet içeren davranışlarının yüksek çıkmasının nedeni, annelerin eğitim düzeylerinin sahip oldukları iş gereği düşük çıkabileceği ve kendileri de çocuklarına karşı şiddet içeren davranışlar sergileyerek problemlerin çözüme ulaşmasında etkili olabilecekleri şeklinde açıklanabilir. Literatüre incelendiğinde, annelerin eğitim düzeyi azaldıkça çocuklarına fiziksel istismar/ihmal davranışlarına daha çok yöneldikleri yönünde bulgular elde edilmiştir (Güler ve ark., 2002). Ayrıca annelerin işlerinden dolayı sürekli çalıştıkları zamanda hem çalışma biçimleri hem de çalışma saatleri sebebiyle, özellikle çocuklarının kişilik gelişim evrelerinde onlara yeteri kadar zaman ayıramamalarına bağlı olarak çocukların olumsuz tutum ve davranışlar pekiştirmeleri olarak açıklanabilir. Diğer yandan günümüzde şiddetin farklı eğitim düzeylerinden, farklı ekonomik ve sosyal statüden birçok bireyi etkileyebilen yaygın bir sorun olduğu varsayılırsa çalışmadan elde edilen sonuçların da bunu desteklediği düşünülebilir.

Literatürde anne ve babaların eğitim düzeyi ile şiddet tutumları arasında farklılık meydana geldiğini belirten çalışmalar vardır (Gençoğlu, Kumcağız, Ersanlı, 2014; Kaya Sakarya, 2013). Benzer biçimde Birimoğlu da (2012), üniversite öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada şiddet içeren davranışlarda bulunan öğrencilerin babalarının eğitim düzeyinin, şiddet eğilimi göstermeyen öğrencilerden daha düşük olduğunu saptamıştır.

Çalışmamıza anne eğitimi arttıkça flörte karşı negatif tutum geliştirmenin ve şiddete eğilim düzeyinin ve otoriteye eğilimin azaldığı görülmektedir. Ağlamaz'ın (2006) yaptığı araştırmada anne öğrenim düzeyi ortaokul mezunu olan öğrencilerin saldırgan davranışlarda bulunma eğiliminin diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu açıklamaktadır. Ancak baba eğitim durumuna göre şiddet tutum puanları incelendiğinde, babası üniversite mezunu olan öğrencilerin şiddet tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgu, Bütün ve arkadaşlarının (2013) çalışmasında, anne ve babanın eğitim düzeyleri arttıkça çocukların şiddete yönelik puan ortalamalarının arttığı araştırması ile paralel bir bulgudur. Buna karşılık çalışmada, şiddet mağduru olma ve şiddete yönelme davranışları incelendiğinde, genel olarak eğitim düzeyi düşük olan babaların çocuklarında şiddete maruz kalma ve şiddet uygulama davranışlarının oranı daha fazla görülmektedir. Bu bulgu da Yıldırım'ın

(2007) çalışmasındaki, şiddete başvuran ergenlerin baba eğitim düzeylerinin, şiddete başvurmamış ergenlere göre daha düşük olduğu bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Çalışmamızda toplam SKY, saldırganlık ve flört tutumu puanları ile baba eğitim durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte en yüksek T-SKY, şiddete eğilim puanlarının ve flörte karşı negatif tutum geliştirme puanının babası eğitimsiz olan grupta olduğu görülmektedir.

Eğitim düzeyi düşük gruplarda otoriteye eğilim, gelenekselcilik ve kendi gibi düşünmeyen-davranmayan grupların cezalandırılma eğiliminin yüksek olması beklenmektedir. Bu nedenle anne ve babası bu grupta olan bireylerin kendilerinin de otoriteye eğilimli, şiddeti benimseyen grupta olması öğrenilmiş tutum, rol play varsayımını destekler durumdadır.

5.3.7. Aile İçi Şiddet

Araştırmalara göre, flört şiddeti uygulamanın temel nedenlerinden biri ailenin çocuğa kötü muamelede bulunmasıdır. Aile içi şiddete maruz kalan çocuklar ise ileride davranış problemleri, saldırganlık, sosyal ilişkilerin azalması, kişilerarası ilişkilerin ve problem çözme yeteneklerinin yetersiz olması gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. En önemlisi de bu çocuklar gelecekte kendileri de şiddet uygulamaktadırlar (15-21).

Konu ile ilgili bulunan sınırlı çalışmalardan, Yüksel, Engin, Turgut'un (2015) hemşirelik öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin incelendiği araştırmasında, şiddet yaşayan öğrencilerin şiddet eğilimleri, şiddet yaşamayan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Bu çalışma sonuçları da bu bulguyu desteklemektedir. Bu da daha önce belirtilen sosyal öğrenme ile şiddetin öğrenilmesi ve şiddet davranışlarının flört ilişkisi içinde olağan ve kabul edilebilir olarak görülüyor olmasıyla açıklanabilir. Literatürde ise Yüksel, Engin, Turgut (2015) şiddet içerikli davranışta bulunanların, bulunmayanlara göre şiddet eğilimlerini daha yüksek bulmuştur.

Toplam SKY ve flört tutumu puanları ile aile içi şiddet durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktayken şiddete eğilim puanı ile aile içi şiddet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. En yüksek T-SKY ve saldırganlık puanlarının aile içi şiddete sık sık maruz kalan grupta olduğu görülmekteyken en yüksek flört tutumu puanının aile içi şiddete sık sık ve kısmen maruz kalanlarda olduğu görülmektedir. Bir çalışmada, ailedeki üye sayısının az olduğu

(iki kişilik) ve anneleri kendilerine olumsuz davranışlarda buluna öğrencilerin daha saldırgan bir yapıya sahip oldukları sonucu elde edilmiştir. Araştırmada ailedeki üye sayısının az (iki) olduğu aileler genel olarak anne-babası boşanmış (parçalanmış) ya da anne-babasından biri hayatta olmayan öğrenci aileleridir ve bu durumun aile içerisinde şiddete sebebiyet verdiği öngörülen risk etmenlerinden biri olarak görüldüğü bilinmektedir (Ayan,2007a).

5.3.8. Aile Yapısı

Çalışmada en yüksek T-SKY puanının hiç romantik ilişki-flörtü olmayan grupta olduğu görülmektedir. Otoriteryan, gelenekselci olduğu varsayılabilecek bu grubun flört ilişkisine karşı negatif bir tutum içinde olması (flört tutum puanın yüksek olması) bu grubun flört ilişkisi yaşamıyor olabileceğini düşündürmektedir.

Altemeyer'in otoriteryenizminin 3 alt boyutu; (bireyin yaşadığı toplumdaki yerleşik ve meşru olarak algılanan otoritelere yüksek düzeyde boyun eğme, çeşitli kişilere yöneltilmiş yerleşik otoriteler tarafından “izin verilmiş-onaylanmış” saldırganlık ve toplumsal normlara, kabul edilmiş kurallara yüksek derecede bağlılık) göz önünde bulundurulduğunda, şiddete maruz kalan bireylerin yetkeci kişilik puanlarının yüksek olması doğrultusunda flört şiddeti ve yetkeci kişilik arasındaki ilişki şöyle açıklanabilir. Özellikle muhafazakar toplumlarda gelenekçi otoritenin flört ilişkisine olumlu bakmadığı, onay vermemesinin yanı sıra cezalandırılması gerektiğine dair tutum içinde olduğu bilinmektedir. Bu yapı içinde yetkeci-otoriteye boyun eğen bireylerin flört şiddetini normalize edeceği, şiddeti onaylayacağı, hatta şiddet olarak dahi algılamayacağı öngörülebilir. Otoritenin aykırı bulduğu bir yaşantı olduğu için kendi flört ilişkisinin cezalandırılmasına da onay verecektir.

BÖLÜM VI

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu bölümde Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde otoriter kimlik ile flört şiddeti eğilimi arasındaki ilişkiyi ve etkileyen faktörleri incelemek üzere yapılmış olan araştırmadan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

1. Tıp fakültesi öğrencilerinde yapılmış olan bu çalışmada, katılan öğrencilerin %51'i kadındır. Bu öğrencilerin mezun oldukları okul incelendiğinde sadece 100 öğrenciden 9'u düz liseden Tıp Fakültesi'ne gelmektedir ve çalışmaya katılan öğrencilerin %52,6'sı 1. sınıfta okumaktadır.
2. Çalışmaya katılan öğrencilerin %16,7'si psikolojik destek almakta %15,5'i ise alması gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin yarısı akademik başarı durumunu orta olarak tanımlamıştır (%50,6). Aile içi şiddete hiç tanık olmama oranı %62,9, kısmen %26,7 ve sık sık tanık olma oranı ise %10,4'tür.
3. Öğrencilerin %33,1'i aile yapısını otoriter, %36,3'ü ise koruyucu olarak belirtirken, %86,9'u sosyoekonomik durumunu orta olarak belirtmiştir. Ebeveyn eğitim durumu incelendiğinde annede en yüksek oran lise iken babada üniversitedir ve oranlar sırasıyla %29,9 ile %36,3'tür.
4. Çalışmaya katılan öğrencilerin sadece %27,5'inin şuanda romantik ilişki-flörtü varken %42,6'sının ilişkisi bitmiştir ve %29,9'u hiç ilişki yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. İlişkileri biten veya devam eden öğrencilerin ilişkilerini tanımlamaları istendiğinde öğrencilerin yarısı ilişkilerini tanımlayamamışken (ad koyamamışken), %41,5'i yaşadığı ilişkiye flört demektedir.
5. Katılımcıların ilişki süreleri incelendiğinde %47,4'ünün ilişkisi orta vadelidir ve %34,0'ü bir yıldan daha az süreli flört ilişkilerinin olduğunu belirtmişlerdir.
6. Şimdiye kadar erkek veya kız arkadaşı (partneri) tarafından şiddete maruz kaldığını beyan edenlerin oranı %29,0'dır. %71'i kız/erkek arkadaşları tarafından şiddet-tacize uğramadığını belirtmişken, %29'u (51 kişi) maruz kaldığını bildirmiştir Yaşanan ağırlıklı olarak duygusal şiddet (aşağılama, hor görme, sürekli eleştirme vb.) olarak tanımlamıştır.

7. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, öğrencilerin literatürde şiddet olarak tanımlanan yaşantıları-durumları flört şiddeti olarak yorumlamadığını, farkındalığın olmadığına işaret etmektedir.
8. Çalışmada T-SKY puanları ile flört tutum puanları arasında pozitif yönde iyi derecede korelasyon mevcutken $r = 0,71$, ŞE ile flört tutum puanları arasında pozitif yönde zayıf korelasyon $r = 0,39$ mevcuttur. T-SKY puanı arttıkça flörte karşı negatif tutum puanı artmaktadır. (aralarında pozitif yönde iyi derecede korelasyon saptanmıştır; $r = 0,71$).
9. Şiddete maruz kalan bireylerin yetkeci kişilik puanları anlamlı olarak yüksektir. Şiddet-tacize maruz kaldığını beyan eden bireylerde Düşük SKY, Yüksek SKY, Toplam SKY ve Flört Tutum puanları maruz kalmayanlara göre daha yüksektir ve aralarındaki fark anlamlı bulunmuştur. r Şiddet Eğilimi Ölçek puanı da daha yüksek olmasına karşılık gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.
10. Toplam SKY puanı ile romantik ilişki-flört grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p = 0,003$). En yüksek T-SKY puanının hiç romantik ilişki-flörtü olmayan grupta olduğu görülmektedir.
11. Flört tutum puanı ile ilişki tanımı grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p = 0,013$) En yüksek flört tutum puanının ilişkilerini söznişan olarak tanımlayan grupta olduğu görülmektedir.
12. Toplam SKY, ŞE ve flört tutumu puanları ile ilişki süresi grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > 0,05$).
13. Toplam SKY, ŞE ve flört tutum puanları kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğu görülmektedir. Şiddete eğilim puanı ile cinsiyet grupları (erkek-kadın) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p = 0,011$).
14. Toplam SKY, ŞE ve flört tutum puanları ile öğrencilerin mezun olunan okul grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > 0,05$).
15. Toplam SKY, ŞE ve flört tutum puanları ile öğrencilerin okudukları sınıf grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > 0,05$).
16. Toplam SKY ve flört tutumu puanları ile psikolojik destek alma durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktayken ($p > 0,05$) ŞE puanı ile psikolojik destek alan grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p = 0,045$). En yüksek T-SKY ve flört tutumu puanlarının

psikolojik destek almayan grupta olduğu görülmekteyken en yüksek ŞE puanı psikolojik destek almalıyım diyen grupta olduğu görülmektedir.

17. Toplam SKY, ŞE ve flört tutumu puanları ile akademik başarı durum grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).
18. Toplam SKY puanı ile aile yapısı grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,032$).
19. Toplam SKY, ŞE ve flört tutum puanları ile ekonomik durum grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).
20. Flört tutum puanı ile anne eğitim durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,018$).
21. Toplam SKY, ŞE ve flört tutumu puanları ile baba eğitim durumu grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$) En yüksek T-SKY, ŞE ve flört tutumu puanlarının eğitimsiz olan grupta olduğu görülmektedir.
22. Toplam SKY ve flört tutumu puanları ile ailede yaşana şiddet durumu grupları içerisinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktayken ($p>0,05$) ŞE puanı ile aile içi şiddet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0,029$). En yüksek T-SKY ve ŞE puanlarının aile içi şiddete sık sık maruz kalan grupta olduğu görülmekteyken en yüksek flört tutumu puanının aile içi şiddete sık sık ve kısmen maruz kalanlarda olduğu görülmektedir.
23. Nihai sonuç olarak elde edilen bulgular, şiddete maruz kalan bireylerin yetkeci kişilik puanlarının yüksek olduğuna, öğrencilerin literatürde şiddet olarak tanımlanan yaşantıları-durumları flört şiddeti olarak yorumlamadığını, farkındalığının olmadığına işaret etmektedir. Muhafazakar toplumlarda gelenekçi otoritenin flört ilişkisine olumlu bakmaması, onay vermemesi ve hatta cezalandırılması gerektiğine dair tutum içinde olması nedeniyle bu yapı içindeki yetkeci-otoriteye boyun eğen bireylerin flört şiddetini normalize ettiği, şiddeti onayladığı, hatta şiddet olarak dahi algılamadığı öngörülebilmektedir.

6.2. Öneriler

Bu bölümde yapılan araştırmanın sonuçları doğrultusunda ileride yapılabilecek ve olası araştırmalara ve uygulamalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

1. Adölesanlar ve genç bireyler arasında görölen flört şiddeti, nedenleri, yaşanma sıklığı ve sonuçları bağlamında incelendiğinde diğör şiddet türlerinden farklılık göstermektedir. Bunun bir nedeni olarak, bu grubun yaşamsal fonksiyonlarının yeni oluşuyor olması nedeni ile yaşadıkları şiddetin farkında olmayabilmeleridir. Bir diğeri, yaşadıkları şiddetle nasıl başa çıkacaklarının bilincinde olmayabilmeleri, ilişki içinde oldukları kişiye olan sevgilerinden ötürü yaşadıkları şiddeti göremiyor olabilmeleridir. Ve bu çalışmanın gösterdiği en önemli boyut göz önüne alındığında otoriteryan kimlik nedeniyle şiddeti normalleştiriyor olmalıdır.
2. Toplumsal cinsiyet rollerinin şiddet uygulamada ve şiddeti kabullenmede rol oynadığı gerçeği unutulmadan, özellikle kadına yönelik şiddet olarak görölen flört şiddetinde bu noktaya özen gösterilmeli, olaylar toplumsal cinsiyet bakış açısı ile irdelenmelidir.
3. Flört şiddetinin bedensel, duygusal ve çevresel sonuçları, bu dönemde yaşanan şiddetin daha sonraki ilişkilere de etki edecek olduğu düşünöldüğünde bu konunun çok daha derinlemesine ele alınması gerektiği, flört şiddetinin önlenmesi ve ortadan kaldırılması için çaba sarf edilmesi gerektiği sonucu açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu da ancak bilinç yükseltme ile olanaklı olacaktır.
4. Şiddete maruz kalma ve şiddete yönelme durumları bireylerin algı biçimlerine göre değişiklik göstermektedir. Bir davranış bireylerden birine göre şiddet olarak algılanırken diğör bir bireye göre şiddet olarak algılanmayabilir. Çalışmalardan elde edilen sonuçlar değerlendirilirken bu faktör dikkate alınmalıdır.
5. Şiddet olgusu çoğunlukla gizlenen ve paylaşılmaktan çekinilen bir konu olduğu için veri toplamada zorluklar ile karşılaşılır. Şiddete maruz kalan bireylerin bu konuda herhangi bir farkındalıklarının bulunmaması ve bunu dile getirmemesi önemli bir sorundur. Şiddet davranışına yönelen bireyden çok şiddet mağduru birey bunu paylaşmaktan çekinir. Genç bireyler bu konuda

yeteri düzeyde bilinçlendirilmeli, farkındalık düzeylerinin artırılması sağlanmalı, okullarda flört yaşayan bireyler arasında oluşan şiddetin bütün türlerinin önlenmesi ve azaltılması için programlar belirlenerek sosyal yaşama geçirilmelidir. Adolesanlar kadar onların ebeveynleri ve yetkili kişilere de bu konuda farkındalık kazandırılması büyük önem taşımaktadır.

6. Bu dönem içerisinde şiddete maruz kalan genç bireylerin kendilerine destekte bulunacak kişilere veya destek mekanizmalarına ihtiyaçları vardır. Bu konularda bireylere danışmanlık ve tedavi olanakları sunan merkezlerin olması büyük önem taşımaktadır. Bahsedilen merkezlerde gizlilik ve mahremiyet konularına özellikle dikkat edilmelidir. Türkiye'de ciddi bir biçimde ihtiyaç duyulan böylesi kurumların eksikliğine ek olarak, söz konusu kurumlarda aile bireylerinin iznine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durum hizmet almak isteyen genç bireylerin bu hizmete erişememesine de neden olmaktadır.
7. Şiddete maruz kalan bireylere yönelik araştırmalar kadar şiddet davranışı gösteren bireyler için de araştırmaların yapılması büyük önem taşımaktadır.
8. Aile içinde yaşanan şiddet, genetik döngünün bir biçimi şeklindedir. Eğer şiddet içeren davranışların ortadan kaldırılması amaçlanırsa bu çocukluk döneminde yapılmalıdır. Flört ilişkisinde şiddet uygulayan bireylerin sonraki zamanlarda benzer davranışı partnerlerine dayatmaları beklenen bir durum iken, flört ilişki esnasında şiddete maruz kalmış olan bireylerin sonraki zamanlarda benzer şiddet davranışlarını tolere edecek olmaları olası bir durumdur.
9. Bireylere verilecek olan danışmanlık hizmetinde, şiddete yönelik farkındalığın geliştirilmesinin, flört ilişkilerde şiddet içeren davranışlardan uzaklaşmalarının ve şiddeti önlemek için belirli yollarının öğretilmesinin yanı sıra, şiddetin herhangi bir türüne maruz kalmaları halinde neler yapmaları gerektiği konusunda bireylere rol model olunmalı, karşılaştıkları şiddeti bütün gerçekliği ile anlatmaları gerektiğinin önemi vurgulanmalı, şiddet davranışları gösteren partnerden ayrılma halinde kendilerine gerekli olan psikolojik destek verilerek sağlıklı bir benlik imajı oluşturmaları konusunda kendilerine yardımda bulunulması amaçlanmalıdır. Aile bireylerinin flört şiddetiyle mücadeledeki yeri ve önemi dikkate alınmalı, aile üyeleri de sürece dahil olmalıdır.

10. Bundan sonra yapılacak olan araştırmalarda şiddete maruz kalan ve/veya şiddete eğilimli bireylerin aile içerisinde şiddete tanık olup olmadıklarının öğrenilmeli, aile içinde yaşanan şiddetin flört ilişkilerine olan etkisini anlamak açısından önerilebilir. Yine flört ilişkide yaşanan şiddeti etkilediğı düşünölen ilişkinin devam süresi üzerinde durulması gereken bir noktadır.
11. Eğitim kurumlarında bireylerin şiddet konusunda bilinçlendirilmesi, farkındalıklarının oluşturulması ve şiddeti gösteren ilk belirtilerinin anlaşılabilmesi konusunda bilgilendirme çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Flört ilişkide yaşanan şiddetinin azaltılması sonraki zamanlarda oluşturulan ilişkilerde şiddetin önlenmesi bakımından büyük öneme sahiptir. Eğitim kurumlarında risk altındaki bireyleri fark etmek amacıyla stratejik bir plan oluşturulmalı ve düzenli bir şekilde uygulanmalıdır. Yerinde ve zamanında tespitlerde bulunulması sonraki zamanlarda flört şiddetinin sağlıklı olmayan ve yıkıcı biçimde zarar veren ilişkiler biçiminde olmamasını engellemek konusunda büyük öneme sahiptir.
12. Bireylere maruz kaldıkları olumsuz durumlar ile başa çıkabilmek amacıyla şiddet barındırmayan beceriler ve çözüm önerilerinin aktarılması gerekmektedir.
13. Araştırma yalnızca Tıp Faköltesi'nde yapılmıştır. Araştırma popölasyonu daha çok büyütölüp, diğör faköltelerin de katılımı sağlanabilir. Böylece, elde edilen veriler geleceğın meslek elemanları açısından da karşılaştırılıp irdelenebilir.
14. Çalışma çeşitli sınırlılıklarına karşı, bu konudaki sınırlı çalışmalardan birisi olması ve az işlenen bir konuya ışık tutması açısından önem taşımaktadır.
15. Bu yapı içinde yetkeci-otoriteye boyun eğen bireylerin flört şiddetini normalize edeceğı, şiddeti onaylayacağı, hatta şiddet olarak dahi algılamayacağı öngörölülebilir. Otoritenin aykırı bulduğı bir yaşantı olduğı için flört ilişkisinin cezalandırılmasına da onay verecektir. Gençlerin yaşamakta olduğı romantik ilişkilere dair daha töleranslı yaklaşımlar geliştirilmesi, rol model olunması bu şiddetin onaylanmasını ve normalize edilmesini azaltacaktır.
16. Algılamaya dönük bu değışiklikler öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma ve şiddet uygulamaya yönelme durumlarını da etkilemiş olabilir. Şiddet olgusu bağlamında araştırılan, ancak öğrenciler tarafından farkındalığı bulunmayan bu kavramlar konusunda doğıru algıların öğrenilmesi gerekmektedir. Bu kavramlarda yetersizlikler bireylerin şiddet biçimi

şeklinde tanımlanan olayları "normalleştirmesine", dolayısıyla da mağdur olma ve bu şiddeti gerçekleştirmelerinde devamlılık halinde olmalarına sebep olabilir. Araştırmanın yapıldığı öğrenciler gelecek neslin sağlık çalışanlarıdır. Bu nedenden dolayı, yaşanan toplumda diğer kişilere de rol modeli olabilme sıfatları bulunmaktadır. Şiddet konusundaki algılarının değiştirilmesi ve güçlendirilmesi bu bireylerden hizmet alacak olan bireylerin de şiddet olgusu karşısında takınacakları tavır ve davranışları olumlu yönde bir değişim oluşturacaktır.

17. Araştırmanın yapıldığı adolesan dönem, gelişimsel bakımdan önemli bir dönemdir. Dolayısıyla bu dönemde maruz kalınan olumsuzlukların öğrencilerin gelecek yaşamlarında kalıcı etkiler oluşturabilmektedir.
18. Bireylerin yetkeci kişilik özelliklerinin küçük yaştan beri izlenmesi, önlem alınması, daha özgür, bağımsız, eleştirel düşünceye sahip bireyler olarak geliştirilmesi yönünde programlar oluşturulması önemlidir. Böylece yaşadığı toplumdaki yerleşik ve meşru olarak algılanan otoritelere yüksek düzeyde boyun eğme davranışı nedeniyle yerleşik otoriteler tarafından “izin verilmiş (onaylanmış)” saldırganlık içinde şiddet uygulayan birey sayısı azaltılmış olacaktır.

7. KAYNAKÇA

- Adana, F., Arslantaş, H. (2011). Ergenlikte Öfke ve Öfkenin Yönetiminde Okul Hemşiresinin Rolü. *Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 12(1): 57-62.
- Adorno, Theodor W., Otoritaryen Kişilik Üstüne/Niteliksel İdeoloji İncelemeleri, (Çev.: Doğan Şahinner), Say Yayınları, İstanbul 2011.
- Adorno, TW, Frenkel-Brunswik, E., Levinson, DJ ve Sanford, RN (1950). Otoriter kişilik . New York: Harper ve Row (s. 228).
- Ağlamaz, T. (2006). Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Puanlarının Kendini Açma Davranışı, Okul Türü, Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Anne-Baba Öğrenim Düzeyi ve Ailenin Aylık Gelir Düzeyi Açısından İncelenmesi. On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Samsun
- Aküzüm, C., Oral B. (2015). Yönetici ve Öğretmen Görüşleri Açısından Okullarda Görülen En Yaygın Şiddet Olayları, Nedenleri ve Çözüm Önerileri. *EKEV Akademi Dergisi*, 19 (61), 1-30.
- Altemeyer, B. (1981). Sağ Kanat Otoriterliği . Winnipeg: Manitoba Üniversitesi Üniversitesi, s. 28.
- Altemeyer, B. (1996). The Authoritarianism Specter. Harvard University Press: Cambridge, MA.
- Altınay, A.G., Arat, Y. (2007). Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet. Punto Basım. İstanbul, 104-112.
- Altun, M. (2006). Denizli İli Kırsalında Bir Sağlık Ocağı Bölgesinde 15-49 Yaş Evli Kadınların, Fiziksel Şiddet Görme Durumları ve Kadınların Şiddete İlişkin Tutumları. Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- Ames, T., Glenn, L., Simons, L. (2014). Dating Violence: Promoting Awareness and Mitigating Risk Through Nursing Innovations. *Journal of the American Association of Nurse Practitioners*, 26: 143-147.
- Arıkan, A. (2014). Ergenlerde Aile İçi Şiddet ile Benlik İmgesi ve Umutsuzluk Düzeyi Arasındaki İlişki. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., & Temel, F. (2008). Ankara'da iki hemşirelik yüksekokulunun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Atakay, C. (2014). Romantik Yakın İlişkilerde Şiddetin Öncülleri. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 2(3): 1-9.
- Atman, Ü.C. (2003). Kadına Yönelik Şiddet; Cinsel Taciz/İrza Geçme. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 12 (9): 333-335.
- Avcı, A. (2010). Eğitimde Şiddet Olgusu Lise Öğrencilerinde Şiddet, Saldırganlık ve Ahlaki Tutum İlişkisi Küçükçekmece İlçesi Örneği. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Avcı, D., Mercan, Y.(2018). Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddetine Maruziyet: Flört Şiddetine Yönelik Tutumların ve Toplumsal Cinsiyet Algısının Şiddete Maruziyet ile İlişkisi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 302-308.
- Avcı, R., Güçray, S. (2010). Şiddet Davranışı Gösteren Göstermeyen Ergenlerin Ailelerinin Aile İşlevleri, Aile Bireylerine İlişkin Problemler, Öfke ve Öfke İfade Tarzları Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice* 10 (1),45-76.
- Ayan, S. (2007a). Aile İçinde Şiddete Uğrayan Çocukların Saldırganlık Eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8 (3),206-214.
- Ayan, S. (2007b). Aile İçinde Çocuğa Yönelik Şiddet (Sivas İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Sivas.
- Aygen M., Açık Y. (2014). Elazığ İlinde Gençlerde Şiddete Başvurma ya da Maruz Kalma Sıklığı, Etkileyen Faktörler Ve Öfke İle İlişkisi. *Kocaeli Tıp Dergisi*, 3,8-17.
- Baldan, G. A., Akış, N. (2017). Flört şiddeti. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 43(1), 41-44
- Balkıs, M., Duru. E., Buluş, M. (2005). Şiddete Yönelik Tutumların, Özyeterlik, Medya, Şiddete Yönelik İnanç, Arkadaş Grubu ve Okula Bağlılık Duygusu ile İlişkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 6 (2), 81-97.

- Başar F, Demirci N. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddet. KASHED 2015;2: 41-52
- Başar, F., Demirci, N. (2015).Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Ve Şiddet.*Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 2(1), 41-52*
- Batmaz, Veysel, “Sanford, Milgram, Şerif ve Asch’in Otoriteryen Kişilik ve Uyma Deneyleri ve Adorno’nun Sarkacı”,Otoriteryen Kişilik, İstanbul, 2006, ss.9-59.
- Bebiş, H., Coşkun, S., Açikel, C. (2014). Bir Ortaöğretim Okulundaki Öğrencilerin Şiddet Eğilim Düzeyi ve İlişkili Faktörlerin İncelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 30(1),1-17*
- Besni, İ. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Aile İçi Şiddete Yönelik Tutumlarının Cinsiyet, Politik Görüş ve Şiddete Maruz Kalma Açısından İncelenmesi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Tokat.
- Bilir, P. (2014). Beden Eğitim ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Şiddet Eğilim Tutumlarının İncelenmesi: Çukurova Üniversitesi Örneği. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 8 (1), 73-82.*
- Birimoğlu, C. (2012). Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Şiddete Yönelik Bakışları. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.
- Bocheński, Joseph Maria Innocentius, Otorite Nedir? Otorite Mantiğına Giriş, çev. Hilal Görgün, İstanbul, 2015
- Boz, B., Acar, K., Kurtuluş, E. (2008). Mayıs 2003- Temmuz 2004 Tarihleri Arasında Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı’na Başvuran Aile İçi Şiddet Olguları. *Pamukkale Tıp Dergisi, 1,13-16.*
- Bremond, T., Ahn, B., Boykin, L., (2014). Risk Factors Of Physical Violence in Dating Relationships Among African American College Students. *Undergraduate Research Journal Fort the Human Sciences, 13 (1).*
- Bulut, M. B., (2015). Üniversite Öğrencilerinin Aile İçi Şiddete Yönelik Tutumları. *Akademik Araştırmalar Dergisi, 3 (17),403-415.*
- Burazeri, G., Roshi, E., Jewkes, R., Jordan, S., Bjegovic, V., Laaser, U. (2005). Factors Associated With Spousal Physical Violence in Albania: Cross Sectional Study. *British Medical Journal, 331, 197-201.*
- Bütün C., Yücel Beyaztaş F., Dokgöz, H., Özdemir, L., Beyaztaş, A., Polat, O., Şahin, F. (2013). Sivas’ta Akranlar Arası Şiddet. *Medicine Science.International Medical Journal 2 (4), 885-95.*

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Ç. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (23. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Campbell, A. (2006). Sex Differences in Direct Aggression: What Are the Psychological Mediators? *Aggression and Violent Behavior Journal*, 11(3), 237-264.
- Can, Y. (2013). Kadına Yönelik Şiddetin Toplumsal Cinsiyet Temelleri: Niğde Örneği. *Journal of World of Turks*. 5(1), 203-216.
- Christie, Richard; Cook, Peggy (1958-04-01). "1956 Yılında Otoriter Kişiliğe İlişkin Yayınlanmış Edebiyat Rehberi." *Psikoloji Dergisi* . 45 (2): 171-199
- Christie, Richard; Jahoda, Marie, eds. (1954). "Otoriter Kişilik" kapsamı ve yöntemi . Glencoe, Ill .: Serbest Bas.
- Coker, A.L., Mckeown, R. E., Sanderson, M., Davis, K. E., Valois, R. F. ve Huebner, E. S. (2000). Severe Dating Violence and Quality of Life Among South Carolina High School Students. *American Journal of Preventive Medicine*, 19, 220-227
- Coşkun, S., Bebiş, H. (2014). Şiddetin Okul Sağlığına Etkisi ve Hemşirelik. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*; 3(1): 15-23.
- Council on School Health. (2008) Role of the School Nurse in Providing School Health Services. *American Academy of Pediatrics* 121 (5), 1052-1056.
- Cüceloğlu, Doğan, İnsan ve Davranış, 22. Basım, İstanbul, 2011.
- Çamur, D., Üner, S., Çilingiroğlu, N., Özcebe, H. (2007). Bir Üniversitenin Bazı Fakülte ve Yüksekokullarında Okuyan Gençlerde Bazı Risk Alma Davranışları. *Toplum Hekimliği Bülteni*. 26(3), 32-38.
- Çeliktaş, M. G. (2013). Okuldaki Şiddet Olayları ile Aile İçi Şiddet İlişkisi. Gazi üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Çetin, H. (2004). Öğrenci Ergenlerin Şiddete Yönelik Tutumları: Yaş ve Cinsiyete Göre Bir İnceleme. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Dağlı S. (2009).Düzce Üniversitesi Düzce Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinde Şiddet Sıklığının ve Kısa Semptom Envanteri'nin Değerlendirilmesi. Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Tıpta Uzmanlık Tezi, Düzce.
- Dahlberg, L. L. (1998). Youth Violence in the United States: Major Trends, Risk Factors and Prevention Approaches. *American Journal of Preventive Medicine*, 14, 259-272.

- Demir, G., Biçer, S., Şahin, F., Bulucu, G. D., Aymelek Çakıl, N., Cerit, B. (2014). Bir Üniversitenin Birinci ve Dördüncü Sınıflarında Okuyan Öğrencilerin Flört Şiddetine Maruz Kalma Durumları ve Flört Şiddeti Konusunda Verilen Eğitimin Bilgi Düzeylerine Etkisi. *17. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Kitapçığı: 14181419*.
- Demir, N. Ü., Irmak, M. Y., Murat, D., & Fiş, N. P. (2016). Cinsel istismara uğrayan ergen adli olgularda flört ilişkisinde şiddet varlığı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(3), 240-247.
- Don Stewart ve Thomas Hoult (1959). "Otoriter Kişiliğin Sosyal Psikolojik Teorisi". *Amerikan Sosyoloji Dergisi* Vol. 65, No. 3 (Kasım 1959), sayfa 274-279.
- Duran, S., Ünsal, G. (2014). Öğrencilerin Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Oranı ile Başkalarına Karşı Şiddet Kullanımı ve Saldırganlık Eğilimleri Arasındaki İlişki. *Literatür Sempozyum Dergisi*, 1(1), 2-8.
- Durmuş, E., Gürcan, U. (2003). Lise Öğrencilerinin Şiddet ve Saldırganlık Eğilimleri.VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, İnönü Üniversitesi, Malatya
- Dursun S., Aytaç, S., Sokullu Akıncı, F. (2011). Mesleğe İlişkin Şiddet Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi*; 59-69.
- Eyüboğlu, J. (2014). Ortaokul ve Lise Yöneticilerinin Şiddeti Değerlendirme ve Önlemedeki Görüşleri (Ordu İli Örneği). Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Fidan, F. (2018). Nedenleri ve Sonuçları itibariyle Flört Şiddeti. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 1-4.
- Forke, C. M., Myers, R. K., Catallozzi, M., Schwarz, D. F. (2008). Relationship Violence Among Female and Male College Undergraduate Students. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 162 (7), 634-641.
- Genç, G. (2007). Genel Liselerde Akran Zorbalığı ve Yönetimi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Malatya.
- Gençoğlu, C., Kumcağız, H., Ersanlı, K. (2014). Ergenlerin Şiddet Eğilimine Etki Eden Ailevi Faktörler. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature And History of Turkish or Turkic*, 9(2),639-652.
- Glazer, Nathan. (1954). "Otoriter Kişilik Üzerine Yeni Bir Işık: Son araştırma ve eleştiri üzerine bir araştırma." *Açıklama* 17 (Mart), s. 289-297.

- Gomez, A. M. (2011). Testing the Cycle of Violence Hypothesis: Child Abuse and Adolescent Dating Violence as Predictors of İntimate Partner Violence in Young Adulthood. *Youth and Society* 43(1),171-192.
- Gonzalez-Guarda R., Williams, J, Merisier, M., Cummings, A., Prado, G. (2014). Acultudation, Risk Behaviors and Physical Dating Violence Victimization Among Cuban-American Adolescents. *Journal of Pediatric Nursing* 29 (6), 633-640.
- Gök, M. (2009).Aile İçi Şiddet ve Öfke İfade Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Göktaş, E. (2010). Özel ve Devlet Liselerinde Şiddete Eğilim Nedenleri ve Şiddet Etkenlerinin Karşılaştırılması: Üsküdar Örneği. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Gönültaş, O. (2013). Ortaokul Son Sınıf Öğrencilerinin Öfke ve Saldırganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Adana.
- Güldü, Ö. *Sağ Kanat Yetkeçiliği Ölçeği: Uyarlama Çalışması Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2011, 2(2)*
- Güldü, Ö. (2011). Sağ Kanat Yetkeçiliği Ölçeği: Uyarlama Çalışması. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- Güleç, H., Topaloğlu, M., Ünsal, D., Altıntaş, M. (2012). Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet.*Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry; 4(1), 112-137*
- Güler, Ç., Akın, L. (2012). Şiddet Nedenleri ve Sonuçları. *Halk Sağlığı Temel Bilgiler, Cilt:3,1838-1851, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.*
- Güler, N., Uzun, S., Boztaş, Z., Aydoğan, S. (2002). Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı ve Bunu Etkileyen Faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 24(3),128–134.
- Güler, Y. E. (2014). Ergen Futbolcularda Şiddet Eğilimi ile Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Ankara İli Örneği). Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Haskan Avcı Ö., Yıldırım İ. (2015). Ergenlerde Şiddet Eğiliminin Görülme Sıklığı. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi - Journal of Theoretical Educational Science, 8(19), 106-124*

- Haskan Avcı, Ö., Yıldırım İ. (2014). Ergenlerde Şiddet Eğilim, Yalnızlık ve Sosyal Destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U Journal of Education)* 29(1), 157-168.
- Haskan Avcı., Ö. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi İlişkilerde Problem Yaşadıkları ve Eğitim Almak İstedikleri Konular. *Ege Eğitim Dergisi*. 15 (1), 279-299.
- Haskan, Ö. (2009). Ergenlerde Şiddet Eğilimi, Yalnızlık ve Sosyal Destek.. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans tezi, Ankara.
- Hasta, D. (2002). Yetkeci Kişilik ve Siyasal Düşünce Karmaşıklığı ile Siyasal İdeoloji Arasındaki İlişki. Ankara: Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Hasta, D. ve Dönmez, A. (2009). Yetkecilik, bilişsel karmaşıklık düzeyi ile siyasal ideoloji arasındaki ilişki. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (64), 19-29.
- Hoff, B. H. (2012). US National Survey: More Men Than Women Victims of İntimate Partner Violence. *Journal of Aggression, Conflict and Peace Research*, 4(3), 155-163.
- Horkheimer, Max; Flowerman, Samuel H (1950). "Otoriter Kişilik" deki Önyargı Çalışmaları'nın Önsözü . Norton Kütüphanesi. pp. v-vi.
- İçli, G.,T. (1994). Aile İçi Şiddet: Ankara-İstanbul ve İzmir Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 11 (1-2): 7-20.
- İftar, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutum ve Davranışları. Muğla.
- İnandı, Y., Yıldız, S. (2014). Lise Okul Yöneticilerinin Okullarda Şiddeti Önleme Yeterlikleri: Mersin İli Örneği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2): 137-147.
- İncecik Y, Kurdak H, Özcan S, Akpınar E, Saatçi E, Bozdemir N. (2009). Eş Şiddeti ve Aile Hekimliği. *Turkish Journal of Medicine and Primary Care*, 3(1), 1-8.
- İnci Y., Duman, A. (2014). Çocuğa Yönelik Şiddetin Sosyo-kültürel ve Ekonomik Boyutları: Erzurum Örneği. *Journal of International Social Research* 7 (31), 524536.
- Kabasakal, Z., Girli, A. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddet Hakkındaki Görüşlerinin, Deneyimlerinin Bazı Değişkenler ve Yaşam Doyumu ile İlişkisi (DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Örneği). *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 105-123.

- Kabasakal, Z., Girli, A. (2012). Üniversitelerin Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddet Hakkındaki Görüşlerinin, Deneyimlerinin Bazı Değişkenler ve Yaşam Doyumu İle İlişkisi (DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Örneği), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(2): 105-123.
- Kalkan, M. (2010). Ergen Romantik İlişkilerinde Duygusal İstismar, Fiziksel İstismar ve Soruna Yönelmeye Adlerian Bir Bakış: Sosyal İlgi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11 (3), 242-247.
- Kapıcıoğlu, İ. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Algısı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Kaplan, B. (2012). Ergenlerde Bağlanma ve Saldırganlık Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Kaplan, S., Akalın, A. (2014). Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Aile İçi Şiddette Mesleki Rollerine İlişkin Tutumları. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik E-Dergisi*, 2(1), 26-35.
- Karabacak, A., Çetinkaya Kodan, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Kabul Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 1(1): 13-21.
- Karabulutlu, Ö. (2015). Hemşirelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Deneyimleri ve Tutumları. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*; 4 (1), 27-34.
- Karakaya, E. (2008). Endüstri Meslek Lisesi Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin Çok Yönlü Olarak Değerlendirilmesi (İstanbul Avrupa Yakası Örneği). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Karasu, M. A. (2008). Türkiye’de Kentleşme Dinamiklerinin Suça Etkisi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 57(4), 255-281.
- Kaya Sakarya, A. (2013). Üniversitede Öğrenim Gören Gençlerde Flörtte Şiddet. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Kaya, M., Güneş, G., Kaya, B., Pehlivan F. (2004). Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Boyun Eğici Davranışlar ve Şiddetle İlişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5,5-10.
- Kendirici, A. (2013). Evli Bireylerin Öfke İfade Tarzları ve Şiddet Sorumluluğunun İncelenmesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Tokat.

- Kepir Savoly D., Ulaş Ö., Demirtaş Zorbaz S. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeylerini Etkileyen Etmenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (42), 173-183
- Khubchandani J. (2010). Adolescent Dating Violence : School Nurses' Perceptions And Practices. The University of Toledo, Submitted To The Graduate Faculty In Partial Fulfillment Of The Requirements For The Doctor Of Philosophy Degree In Health Education.
- Kılınçer, A. S. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismar. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Kılınçer, A. S., Tuzgöl Dost, M. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (42): 160-172
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 47-70.
- Kocacık, F. (2001). Şiddet Algısı Üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-7.
- Kodan Çetinkaya, S. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumların İncelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi* 1(2), 21-43
- Köknel, Ö. (2000). Bireysel ve Toplumsal Şiddet(2. bs.). *Altın Kitaplar Basımevi, İstanbul*.
- Köse A., Beşer A., (2007). Kadının Değiştirilebilir Yazgısı “Şiddet”. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*; 10 (4), 114-121.
- Kreiter, SR., Krowchuk, DP., Woods, CR., Sinal, SH., Lawless, MR., Durant RH. (1999). Gender differences in risk behaviors among adolescents who experience date fighting, *Pediatrics*, 104(6), 1286-1292.
- Krug, E. G., Mercy, J. A., Dahlberg, I. I. ve Zwi, A. B. (2002). The World Report on Violence and Health. *The Lancet Public Health*, Vol. 360, 1083- 1088.
- Lewis SF., Fremouw W. Dating violence: A critical review of the literature. *Clinical Psychology. Review* 21(1), 2001, 105-127

- Makin-Byrd, K., Bierman, K. L., The Conduct Problems Prevention Research Group. (2013). Individual and Family Predictors of The Perpetration of Dating Violence and Victimization in Late Adolescence. *Journal of Youth Adolescence*; 42(4): 536-550.
- Mangus AR (1954). "Otoriter Kişilik" Kapsamında Yöntem ve Yöntem (Kitap) ". Kırsal Sosyoloji . 19 (2): 198-200.
- Martins, C., Gouveia A., Chaves,M., Lourenço R., Marques, S., Sankos T. (2014). Dating Violence and Nursing Student Well-Being. *Atencion Primaria*; 46 (1), 129-134
- Mason, M. J., Campbell, L., Zaharakis, N., Foster, R., Richards, S. (2014). Levels of Teen Dating Violence and Substance Use in an Urban Emergency Department. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 35(9), 576-581.
- McClosky, Herbert; Chong, Dennis (1985). "Sol Kanat ve Sağ Kanat Radikalleri Arasındaki Benzerlikler ve Farklılıklar". İngiliz Siyasal Bilimler Dergisi . 15 (3): 329-363
- McColosky, M. ve Chong, D. (1985). Similarities and differences between left-wing and right-wing radicals. *British Journal of Political Science*, 15, 329-363.
- Merrill, L. L., Julie L. C., Thomsen C. J., Guimond, J., Milner, J. S. (2004). Perpetration of Severe İntimate Partner Violence: Premilitary and Second Year of Service Rates. *Military Medicine*, 170 (8), 705-705.
- Mihçioğur S, Akın A. Flört Şiddeti-“Şiddet’li Sevgi”. Sağlık ve Toplum 2015;25:9-15
- Mihçioğur, S., Akın, A. (2015). Flört Şiddeti-“Şiddet’li Sevgi”, Sağlık ve Toplum, 25 (2): 9-15.
- Moore, A., Sargent, K. M., Ferranti, D., Gonzalez-Guarda, R. (2015). Adolescent Dating Violence: Support and Barriers in Accessing Services. *Journal of Community Health Nursing*, 32: 39-52.
- Nair, G. (2015). Gençlik Şiddetinin Toplumsal Nedenleri (Sivas Merkez İlçe Örneği). Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Sivas.
- Nöbauer T, Önel I. Öğrenilmiş Çaresizlik: Otorite, İtaat ve Kontrol Üzerine. İstanbul: 2014
- Ohnishi, M., Nakao, R., Shibayama, S., Matsuyama, Y., Oishi, K., Miyahara, H. (2011). Knowledge, Experience and Potential Risks of Dating Violence Among Japanese University Students: A Cross-Sectional Study. *BioMed Central Public Health*, 11,339-346.

- Okan İbiloğlu, A., (2012). Aile İçi Şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*; 4(2),204-222
- Ögel, K., Tarı, I., Eke, C. Y. (2006). Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme. *Yeniden Yayınları. İstanbul.*
- Öyekçin, D., G., Yetim D., Şahin, E. M., (2012). Kadına Yönelik Farklı Eş Şiddeti Tiplerini Etkileyen Psikososyal Faktörler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23 (2), 75-81.
- Özcan, Ö. (2009). Partneri Tarafından Duygusal ve Fiziksel Şiddete Uğramış ve Uğramamış Kadınların Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Özcebe, H., Aslan, D., Karabiber, A. H., Küçüköztaş, F., Oransay, K., Ölmez, İ. (2002). Bir Grup Üniversite Öğrencisinin “Flört Şiddeti” Konusundaki Görüşleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 13(1): 20-28.
- Özcebe, H., Ulukol, B., Mollahaliloğlu, S., Yardım, N., Karaman, F. (2008). T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetlerinde Okul Sağlığı Kitabı, 91-95, Ankara.
- Özdere, D. (2018). *Flört Şiddeti Eğitiminin, Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutumlarına Etkisi*. Niğde
- Özgür, G., Yörükoğlu, G., Baysan Arabacı, L. (2011). Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 2(2), 53-60.
- Özkan, Y. (2008). Aile İçinde çocuğa Yönelik Şiddet: Muğla/Milas Uğurlu Özbilim Dershanesi OKS Öğrencileri Örneği. Cumhuriyet Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Özmen F., Küçük N. (2013). İki Ayrı Zaman Diliminde Okulda Şiddet Durumu. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (2): 78-96.
- Öztek, Z., Kubilay, G. (2011). Toplum Sağlığı Hemşireliği (4. bs). Palme Yayıncılık, Ankara, 59-94.
- Pınar G., Algıer L. (2006). Üniversite Öğrencilerinde Fiziksel ve Cinsel Şiddet Davranışları. *Uzmanlık Sonrası Eğitim ve Güncel Gelişmeler Dergisi*,3(3), 181-186.
- Polat İ. (2013). Okul ve Akran İlişkilerinin Ergen Suçluluğu Üzerindeki Etkisinin Bir Grup Üniversite Örneğinde İncelenmesi. Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

- Price, E.L; Byers, E.S; Dating Violence Research Team. (1999). The Attitudes Towards Dating Violence Scales: Development and Initial Validation. *Journal of Family Violence*. 14 (4), 351-375.
- Ramisetty-Mikler, S., Goebert, D., Nishimura, S., Caetano, R. (2006). Dating Violence Victimization: Associated Drinking and Sexual Risk Behaviors Od Asian, Native Hawaiian and Caucasian High School Students in Hawaii. *Journal of School Health*, 76 (8), 423-429.
- Ray, JJ (1980). "Özgürlükçü ve Otoriter Kişilik". Liberter Çalışmaları Dergisi, Cilt. IV, No. 1, Winter 1980, sayfa 39-43
- Sezer, Ö. (2008). Çiftler Arası Şiddeti Kabul Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 9 (16), 1-15.
- Shepherd, J.P., Sutherland, I., Newcombe, R. G. (2006). Relations Between Alcohol, Violence and Victimization in Adolescence. *Journal of Adolescence*, 29(4), 539-553.
- Sili, A. (2012). Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Eğilimleri Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme: Erzurum Örneği. *EKEV Akademi Dergisi*, 16 (51), 261-272.
- Stephenson, P., Martsolf, D., Draucker, C. (2012). Peer Involvement in Adolescent Dating Violence. *The Journal of School Nursing*, 29(3), 204-211.
- Stone, WF, Lederer, G. ve Christie, R. (1993). Giriş: Güç ve zayıflık. Stone, WF, Lederer, G. ve Christie, R. (Eds.). Güç ve güçsüzlük: Bugün otoriter kişilik . New York: Springer-Verlag
- Straus, M. (2004). Prevalence Of Violence against Dating Partners by Male and Female University Students Worldwide. *Violence Against Women*, 10 (7), 790-811.
- Subaşı, A., Akın, A. (2005). Kadına Yönelik Şiddet Nedenleri ve Sonuçları. Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi. www.huksam.hacettepe.edu.tr. Erişim tarihi: 28.06.2016.
- Tel, H. (2002). Gizli Sağlık Sorunu: Ev İçi Şiddet ve Hemşirelik Yaklaşımları. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 6(2), 1-9.
- Temple J.R., Shorey, R., Fite, P., Stuart G., Le, V. D. (2013). Substance Use as a Longitudinal Predictor of the Perpetration of Teen Dating Violence. *Journal of Youth and Adolescence*: 42 (4); 596-606

- Terzioğlu, F., Gönenç, İ. M., Özdemir, F., Güvenç, G., Kök, G., Sezer, N. Y., & Hiçyılmaz, B. D. (2016). Flört şiddeti tutum ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(4), 225-232.
- Tezcan, M. (2009). Eğitimde Şiddet Olgusunun Sosyolojik Kaynakları.VI. Ulusal Sosyoloji Kongresi Bildiri Kitabı, Aydın. 789-801.
- Turhan, E., İnandı T., Özer, C., Akoğlu, S. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Madde Kullanımı, Şiddet ve Bazı Psikolojik Özellikler. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 9 (1), 33-41.
- Türkiye’ de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, 2015, Ankara.
- Ulu M. Kişilik ve Şiddet İlişkisi Üzerine Psikolojik Bir Araştırma. *Bilimname* 32, 2016/3, 57-82
- Uluocak Ş., Gökulu G., Bilir O. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Stratejik Bir Başlangıç Noktası: Partner Şiddeti. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 362-387.
- Uluyol, F. M. (2014). Bağlanma Örüntüleri, Eşe Yönelik Kişilerarası Şemalar ve Evlilik Sorunlarıyla Başa Çıkabilme Düzeyleri Arasındaki İlişkiler. Ankara.
- Ünalınış M., Şahin, R. (2012). Şiddete Yönelik Tutum Ve Okul Zorbalığı. *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi Cumhuriyet International Journal of Education: 1(1)*, 63-71.
- Watts C, Zimmerman C. (2002). Violence Against Women: Global Scope and Magnitude. *The Lancet Public Health*, 359 (6), 1232-1237.
- World Health Organization (2002). World Report on Violence and Health.
- World Health Organization (2013). Global and Regional Estimates of Violence against Women: Prevalence and Health Effects of intimate partner Violence and non partner Sexual Violence.
- Yakut, S. (2012). Lise Öğrencilerinde Dindarlık ve Şiddet Eğilimi İlişkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, Isparta.
- Yanık, A., Hanbaba, Z., Soygür, S., Ayaltı, B., Doğan, M. (2014). Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye’den Kanıt. *Electronic Journal of Vocational Colleges-December*, 4 (4), 104-111.
- Yavuz Gümüş, S. (2011). Saldırganlık ile Aile İçi Şiddet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Yavuz, N. (2009). İlköğretim 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi [Kocaeli İli Gebze İlçesi Örneği]. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yavuz, S., Özmete, E. (2012). Türkiye’de Genç Bireyler ve Ebeveynleri Arasında Yaşanan Sorunların “Aile Yapısı Araştırması” Sonuçlarına Göre Değerlendirilmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 7 (29), 9-27.
- Yekeler, B. (2010). Malatya’da Kırsal Bir Bölgede Ergenlik Dönemindeki Gençlere Yönelik Şiddet ve Etkileyen Faktörler. İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Yıldırım, A. (1998). Sıradan Şiddet-Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Toplumsal Kaynakları. *Boyut kitapları, İstanbul*, 25.
- Yıldırım, M. (2007). Şiddete Başvuran ve Başvurmayan Ergenlerin Yalnızlık Düzeyleri ve Akran Baskısı Düzeyleri Açısından İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Yiğitalp, G., Ertem, M., Özkaynak, V. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Konusundaki Deneyimleri ve Bu Konudaki Görüşleri. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6 (2), 131-136.
- Yumuşak, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yumuşak, A. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik Ve Narsistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Tokat.
- Yumuşak, A., Şahin, R. (2014). Flörtte şiddete yönelik tutum ölçeklerinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*(13), 233-252.
- Yüksel, A., Engin, E., Turgut, E. (2015). Hemşirelik Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (41), 834840.
- Zinnur Kılıç, E. (2012). Ergenlerde Şiddet Kullanımı: Bireysel ve Ailesel Etkenler. *Nöropsikiyatri Arşivi Dergisi*, 49, 260-265.

8. EKLER

8.1. Etik Kurulu Onay Belgesi

T.C. ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ / ARASTIRMA / ANKET / ÇALIŞMA İZİNİ / ETİK KURULU İZİNİ TALEP FORMU VE ONAY TUTANAK FORMU	
ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
T.C. NO'SU	12064531710
ADI VE SOYADI	JALE ÖZDEMİR
ÖĞRENCİ NO	201610055
TEL. NO' LARI	0542 982 46 54
E - MAIL ADRESLERİ	ozdm92jale@gmail.com
ANA BİLİM DALI	PSİKOLOJİ
PROGRAM ADI	PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSNAS
BİLİM DALININ ADI	TEZ
HANGİ AŞAMADA OLDUĞU (DERS / TEZ)	TEZ
İSTEKDE BULUNDUĞU DÖNEMİ AIT DÖNEMLİK KAYDININ YAPILP-YAPILMADIĞI	4. DÖNEM KAYDINI YENİLEDİM - 2017/2018 Bahar kaydımlı Yeniledim.
ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
TEZİN KONUSU	OTORİTEYE EĞİLİMİN FLÖRT ŞİDDETİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ
TEZİN AMACI	OTORİTEYE EĞİLİMİN FLÖRT ŞİDDETİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ AMAÇLANMIŞTIR
TEZİN TÜRKÇE ÖZETİ	OTORİTER KİŞİLİK BİREYİN YAŞAMINI BİR ÇOK ALANDA ETKİLEMEKTEDİR. ETKİLEDİĞİ ALANLARDAN BİR TANESİ DE YAŞADIĞI FLÖRT İLİŞKİDİR. BİREYİN SAHİP OLDUĞU OTORİTER KİŞİLİK ONU KALIP YARGILARA VE KATI DÜŞÜNMEYE GÖTÜREBİLMEKTEDİR
ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN SEKTÖRLER / KURUMLARIN ADLARI	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
İZİN ALINACAK OLAN KURUMA AIT BİLGİLER (KURUMUN ADI - ŞUBESİ / MÜDÜRLÜĞÜ - İLİ - İLÇESİ)	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
YAPILMAK İSTENEN ÇALIŞMANIN İZİN ALINMAK İSTENEN KURUMUN HANGİ İLÇELERİNDE/ HANGİ KURUMUNDA/ HANGİ BÖLÜMÜNDE/ HANGİ ALANINDA/ HANGİ KURULARDA/ HANGİ GRUBA/ KİMLERE/ NE UYGULANACAK/ GİMİ AYRINTILI BİLGİLER	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ Tıp Fakültesi'nde bulunur Öğrencilere uygulanacaktır.
UYGULANACAK OLAN ÇALIŞMAYA AIT ANKETLERİN/ ÖLÇEKLERİN BAŞLIKLARI/ HANGİ ANKETLERİN - ÖLÇEKLERİN UYGULANACAK/	THEODOR W. ADORNO F ÖLÇEĞİ
EKLER (ANKETLER, ÖLÇEKLER, FORMLAR GİMİ EVRANLARIN İSİMİYLE BİRLİKTE KAÇ ADDET/SAYFA OLDUKLARINA AIT BİLGİLER İLE AYRINTILI YAZILACAKTIR)	F ÖLÇEĞİ (2 SAYFA), Toplam 6 Sayfa
ÖĞRENCİNİN ADI - SOYADI: JALE ÖZDEMİR	ÖĞRENCİNİN İMZASI: Jale Özdemir
03.05.2018	
TEZ / ARAŞTIRMA/ANKET/ÇALIŞMA TALEBİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRME SONUCU	
1. Seçilen konu Bilim ve İş Dünyasına katkı sağlayabilecektir.	
Seçilen konu sosyal psikoloji faaliyet alanı içerisinde girmektedir.	
1.TEZ DANIŞMANININ ONAYI	
GÜLŞAH SEYDAOĞLU PROF. DR.	Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası : / 20.....
2.TEZ DANIŞMANININ ONAYI (VARSA)	
Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası : / 20.....	Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası : / 20.....
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜNÜN ONAYI	
MURAT KOÇ DOÇ. DR.	Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası : / 20.....
A.B.D.BAŞKANININ ONAYI	
ŞUKRU UĞUZ PROF. DR.	Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası : / 20.....
ETİK KURULU ASIL ÜYELERİNE AIT BİLGİLER	
Adı - Soyadı: Mustafa BAŞARAN Unvanı : Prof. Dr. İmzası : / 20..... Etik Kurulu Jüri Başkanı - Asıl Üye	Adı - Soyadı: Yücel ERTEKİN Unvanı : Prof. Dr. İmzası : / 20..... Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
Adı - Soyadı: Deniz AYRUR GÜLER Unvanı : Prof. Dr. İmzası : / 20..... Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Adı - Soyadı: Ali Engin OBA Unvanı : Prof. Dr. İmzası : / 20..... Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi
Adı - Soyadı: Mustafa Tevfik ODMAN Unvanı : Prof. Dr. İmzası : / 20..... Etik Kurulu Jüri Asıl Üyesi	Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası : / 20..... Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi
Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası : / 20..... Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi	Adı - Soyadı: Unvanı : İmzası : / 20..... Etik Kurulu Jüri Yedek Üyesi
OY BİRLİĞİ İLE ☐	
OY ÇOKLUĞU İLE ☒	
Çalışma yapılacak olan tez için uygulayacak olduğu Anketleri/ Formları/Ölçekleri Çağ Üniversitesi Etik Kurulu Asıl Jüri Üyeleriince incelenmiş olup 03.05.2018 - 30.05.2018 tarihleri arasında uygulanmak üzere gerekli iznin verilmesi taraflarımızca uygundur.	

AÇIKLAMA: BU FORM ÖĞRENCİLER TARAFINDAN HAZIRLANDIKTAN SONRA ENSTİTÜ MÜDÜRÜNE ONAYLATILARAK ENSTİTÜ SEKRETERLİĞİNE TESLİM EDİLECEKTİR.

EKLER: THEODOR W. ADORNO F ÖLÇEĞİ (2 SAYFA) - Toplam 6 Sayfa.

884

8.2. Kişisel Bilgi Formu

- 1) Cinsiyetiniz:** 1) Erkek 2) Kadın
- 2) Mezun olduğunuz lise:** a) Düz lise b) Anadolu c) Fen süper d) Diğer
- 3) Kaçınca sınıftasınız:**
- 4) Okul Başarı Durumunuz:** 1-Düşük 2-Orta 3- İyi 4- Çok iyi
- 5) Annenizin eğitim durumu?**
 1. Okur-yazar değil 2. Okur yazar 3. İlkokul 4. Ortaokul 5. Lise 6. Üniversite 7. Y.lisans
- 6) Babanızın eğitim durumu?**
 1. Okur-yazar değil 2. Okur yazar 3. İlkokul 4. Ortaokul 5. Lise 6. Üniversite 7. Y.lisans
- 7) Ailenizin genel yapısı aşağıdakilerden hangisine uyuyor?**
 1. Otoriter 2. Demokratik 3. İlgisiz 4. Müdahaleci-Aşırı ilgili
 5. Koruyucu 6. Diğer
- 8) Ailenizin sosyoekonomik düzeyini nasıl tanımlarsınız?**
 1. Çok yoksul 2. Yoksul 3. Orta 4. Zengin 5. Çok zengin
- 9) Ailenizde “aile içi şiddete” tanık oldunuz mu?**
 1. Hiç 2. Bir kaç kez 3. Arada sırada 4. Sıklıkla 5. Çok sık-Sürekli
- 10) Bugüne kadar depresyon nedeniyle her hangi bir psikolojik destek aldınız mı?**
 1-Evet 2-Hayır 3- Hayır ama almam gerektiğini düşünüyorum
- 11) Erkek ya da kız arkadaşınız (romantik ilişki- flört) oldu mu?**
 1. Hiç olmadı 2. Vardı bitti 3. Şu anda devam eden bir ilişkim var
- 13) En uzun ilişki süreniz?** ____ Gün / veya ____ Ay / veya ____ Yıl
- 14) Şimdiye kadar hiç erkek yada kız arkadaşınız tarafından şiddete-tacize uğradınız mı?**
 1- Hayır
 2- Evet ise türü; (her bir seçenek ve alt seçenek için birden fazla işaretlenebilir)
- a) Fiziksel;** 1-tokat, 2-tartaklama, 3-dayak, 4-diğer
- b) Cinsel;** 1-istemediğiniz davranışlara zorlama, 2-tecavüz 3-diğer
- c) Duygusal;** 1-tehdit, 2-ilişkinizi onayınız olmadan deşifre etme, 3-kışkırtmak, 4-diğer.....
- d) Ekonomik;** 1-paranızı kullanmak, 2- harcamanızı kısıtlama 3-diğer

8.3. Flört Şiddeti Bilgi Formu

15) Lütfen aşağıdaki soruları en önemseydiğiniz ilişkinizi (sürmekte olan, bitmiş olan veya olacak olan) düşünerek yanıtlayınız.

Erkek / Kız arkadaşınızın	İlişkiyi bitirmeyi düşünürüm	Kabul etmem	Konuşarak çözmeye çalışırım-geçici olduğunu düşünürüm	İlişkiyi bozmamak adına uyum sağlarım	Beni çok sevmesine yorarım	Böyle bir durum yaşadınız mı? Evet / Hayır
1. İşim olmasına rağmen beraber olacağımız süreyi binbir bahaneyle uzatması						E H
2. Başka işlerimi bırakıp zamanımın büyük bir bölümünü onunla geçirmemi istemesi						E H
3. Annemin, kardeşlerin, akrabalarımın beni olumsuz yönde etkilediklerini düşünerek az görüşmemi istemesi						E H
4. Yakınlarıma, bu ilişkimle ilgili yaşadığım sorunları anlatmamı istememesi						E H
5. Giyeceğim kıyafete görünümüne müdahale etmesi, zorlaması (sakalını kes-kısa veya açık giyme, başını aç, gibi)						E H
6. Hemcinslerimle olan arkadaşılığımı bile kıskanması						E H
7. Başka erkeklerle/kızlarla konuşmama bozulması						E H
8. Kıskandırmak için başka biri ile yakınlaşması						E H
9. Kendi başıma akşam sokağa – eğlenceye gitmemi engellemesi						E H
10. Planlarımı-hayallerimi sürekli eleştirmesi, küçümsemesi						E H

11. Hareketlerimi sıklıkla eleştirmesi ve kısıtlaması						E	H
12. Sırf sesimi duyabilmek bahanesiyle çok sık telefonla araması						E	H
13. Sürekli nerde olduğumu bilmek istemesi						E	H
14. Mesajlarımı okuması, telefonu karıştırması						E	H
15. Sosyal medya hesabımı takip etmesi						E	H
16. Birlikte çektiğimiz görüntüleri sormadan paylaşması						E	H
17. Dışarı çıktığımızda hesabı sürekli bana ödetmesi, ya da kendisinin ödemek istemesi						E	H
18. Sinirlendiği zaman, onu tahrik ettiğimi söyleyerek bağırması sonra özür dilemesi						E	H
19. Yanlış bir şey yaptığımda bir kez de olsa tartaklaması, vurması						E	H
20. Bir kez de olsa istenmeyen cinsel şiddet veya taciz uygulaması						E	H

8.4. Flört İlişisine Karşı Tutum

Aşağıdaki maddeleri 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) işareti koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7
 Bana hiç uygun değil Kararsızım Bana tamamen uygun

1. Flört kültürümüze uymaz	1	2	3	4	5	6	7
2. Flört eden kızlara hoşgözle bakmam	1	2	3	4	5	6	7
3. Flört eden erkeklere hoş gözle bakmam	1	2	3	4	5	6	7
4. Flört, suistimale yol açar	1	2	3	4	5	6	7
5. Flört, cinsel taciz, istismar oranını artırır	1	2	3	4	5	6	7
6. Flört zinadır	1	2	3	4	5	6	7
7. Flört sürecinde işin içine cinsellik girdiği için insanların gerçek yüzünü tanıma amacına ulaşılmaz	1	2	3	4	5	6	7
8. Flört uygun bulmama rağmen flört edenlere hoşgörü ile bakarım	1	2	3	4	5	6	7
9. Flört gençlerin ciddi bir ilişkiye girmeden önce birbirini tanıması için yaşanması gereken bir süreçtir							

8.5. Şiddet Eğilimi Ölçeği

Aşağıda bir insanın yaşamındaki çeşitli tepkilerini ve düşüncelerini ifade eden cümleler yer almaktadır. Her tepkinin sizin düşüncenize uygun olup olmadığını belirtiniz.

(1 bana hiç uygun değil 2 uygun değil 3 uygun 4 tamamen uygun)

	1	2	3	4
1. Hoşuma gitmeyen bir olayla karşılaştığımda hemen sinirlenirim				
2. Doğru olduğuna inandığım konularda eleştirilmek beni sinirlendirir				
3. Rahatsız olduğum durumlar karşısında sinirlendiğimde kendimi kontrol edemiyorum				
4. Duygusal ya da fiziksel olarak rahatsız edildiğimde fiziksel olarak karşılık verme isteği duyarım				
5. Sinirli olduğumda bir şeyleri kırma isteği duyarım				
6. Arkadaşlarım, annem babam vb. insanlarla çok sık tartışmaya girerim				
7. Hak etmiş olanlara layık oldukları ceza verilmelidir				
8. Eğer beğenmediğim bir şey olursa en yakınım ile bile tartışırım				
9. Bence hayvanların av maksadı ile vurulmasında sakınca yoktur				
10. Diğerlerinin saldırılarına karşı güçlü bir arkadaş grubu mutlaka olmalıdır				
11. Eğer saldırıya uğramışsam aradan geçen zamana bakmaksızın aynı şekilde karşılık veririm				
12. İnsan çevreden gelen tehditlere daima hazır olmalıdır				
13. Bu dünyada en önemli şey diğerlerinden güçlü olmaktır.				
14. Sık sık kavga ederim				
15. Bazı insanlara karşı zor kullanılabileceğine inanırım				
16. Bazı hallerde insanlara karşı zor kullanılabileceğine inanırım				
17. Kavgaları seyretmek beni rahatsız etmez				
18. İnsanların benden korkması hoşuma gider				
19. Bazen başkalarına zarar verme isteği duyarım				
20. Sokakta başıboş dolaşan hayvanlar ortadan kaldırılmalıdır				

8.6. Sağ Kanat Yetkeci Kişilik Ölçeği

Aşağıdaki maddeleri 9 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) işareti koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9

Bana hiç uygun değil Kararsızım Bana tamamen uygun

	puan
1. Ülkemizin, bütünlüğümüze kasteden radikal yönelimleri ve kötülükleri ortadan kaldırmak için ne gerekiyorsa yapabilecek güçlü bir lidere ihtiyacı var.	
2. Eşcinseller ve lezbiyenler, herhangi biri kadar sağlıklı ve ahlaklıdır.	
3. Yönetimdeki saygın otoritelere ve dini yargılara güvenmek, toplumumuzda zihin karıştırmaya uğraşan “gürültücü ayak takımı” dinlemekten daima daha iyidir.	
4. Hiç kuşkusuz, mevcut dinsel öğretilere isyan edenler ve ateistler düzenli olarak camiye gidenler kadar iyi ve erdemlidirler.	
5. Ülkemizi krizlerden kurtarmak için, geleneksel değerlerimize dönmek, sert liderleri işbaşına getirmek ve kötü fikirleri yayanları susturmak gereklidir.	
6. Çıplaklar kampının olmasında yanlış bir şey yoktur.	
7. Birçok kişiyi tedirgin etse bile ülkemizin, geleneksel uygulamalara karşı çıkma cesareti gösterebilen özgür düşünceli bireylere ihtiyacı var.	
8. İnançlarımızı ve ahlaki yapımızı yiyip bitiren geleneksel olmayan değerleri zamanında yok etmezsek, günün birinde ülkemiz yıkılacak.	
9. Kendilerini herkesten farklı kılacak olsa bile bireyler, yaşam tarzlarını, dini inançlarını ve cinsel tercihlerini kendileri belirlemelidir.	
10. Eski moda adetler ve değerler hala en iyi yaşama biçimini gösteriyor.	
11. Kadınların siyasi, toplumsal ve ekonomi alanlarda daha aktif bir konumda yer alması, okullarda din derslerinin isteğe bağlı olması ve hayvan hakları için yeni düzenlemeler yapılmasını talep ederek mevcut yasalara ve çoğunluğun görüşlerine karşı çıkanlara hayranlık duymalısınız.	
12. Ülkemizin en iyi bireyleri hükümete karşı çıkan, dini eleştiren ve doğal kabul edilen şeyleri göz ardı edebilenlerdir.	
13. Kürtaj, pornografi ve evlilik konusunda Allah’ın koyduğu yasalar çok geç olmadan titizlikle uygulanmalı ve bu yasaları ihlal edenler şiddetle cezalandırılmalıdır.	
14. Bugün ülkemizde dini değerlerden yoksun, kendi amaçları için ülkeyi yıkmaya çalışan ve otorite tarafından mutlaka etkisizleştirilmeleri gereken radikal ve ahlaksız birçok kişi var.	
15. Kadının yeri, nerede olmak istiyorsa orasıdır. Kadının kocasına ve toplumsal geleneklere itaat etmek zorunda kaldığı günler artık geçmişte kalmıştır.	
16. Atalarımızın yaptıklarıyla onur duyarsak, otoritenin yapmamızı istediklerini yaparsak ve her şeyi berbat eden çürük elmaları ayıklarsak, ülkemiz müthiş olur.	
17. Feministler ve homoseksüeller, geleneksel aile değerlerine karşı koyabilecek kadar cesur oldukları için takdir edilmelidirler.	
18. Bu ülkede işler sorun çıkaran gruplar seslerini keser ve kendi gruplarının toplumdaki geleneksel yerini kabullenirlerse, biraz daha iyiye gidecektir.	

8.7. Çağ Üniversitesi Anket İzni

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
ÇAĞ UNIVERSITY

SAYI : 23867972/ 931
KONU: Tez Anket İzni Hakkında

03.05.2018

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜK MAKAMINA

1. Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programında kaydını yenileyerek halen kaydı tez aşamasında devam etmekte olan 201610055 numaralı **Jale ÖZDEMİR**, “Otoriteye Eğilimin Flört Şiddeti Üzerine Etkisinin İncelenmesi” konulu tez çalışmasını Çukurova Üniversitesi öğretim üyelerinden olan Tez danışmanı olarak atanan Prof. Dr. Gülşah SEYDAOĞLU ile halen tez çalışması yürütülmektedir.
 2. Adı geçen öğrenci bu tez çalışması kapsamında Çukurova Üniversitesi’ ne Bağlı Tıp Fakültesinde eğitim gören öğrencilere yönelik Ek’ lerde sunulan anketleri 07.05.2018 – 30.05.2018 tarihleri arası uygulanacak şekilde veri toplamak üzere anket uygulamasını yapmak istemektedir.
 3. Adı geçen öğrenci bu tez çalışması kapsamında yukarıda belirtilen anketi uygulayabilmesi için gerekli iznin verilmesi makamlarının tensiplerine maruzdur.
- Arz ederim.

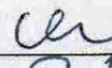
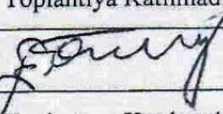
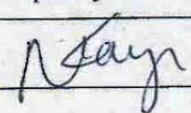

Doç. Dr. Murat KOÇ
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

EKLERİ: 6 (Altı) Sayfa Anket Formları.

**T.C. ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ GİRİŞİMSSEL OLMAYAN
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU**

Toplantı Sayısı		Tarih
77		4 Mayıs 2018

KARAR NO 30- Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji yüksek lisans programında, Prof. Dr. Gülşah Seydaoğlu yönetiminde, Jale Özdemir tarafından yürütülmesi öngörülen, "Otoriteye Eğiliminin Flört Şiddeti Üzerine Etkisinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tez projesi araştırma etiği yönünden değerlendirildi. Toplantıya katılan üyelerin oybirliğiyle uygun olduğuna karar verildi. Projede tez yöneticisi olarak yer alan etik kurul üyesi Prof. Dr. Gülşah Seydaoğlu oylamaya katılmadı.

BAŞKAN	Doç Dr Selim Kadioğlu Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı	
ÜYELER	Prof Dr Davut Alptekin Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı	
	Prof Dr Dinçer Yıldızdaş Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı	Toplantıya Katılmadı
	Prof Dr Gülşah Seydaoğlu Biyostatistik Anabilim Dalı	Oylamaya Katılmadı
	Prof Dr Gürhan Sakman Genel Cerrahi Anabilim Dalı	
	Prof Dr Murat Gündüz Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı	Toplantıya Katılmadı
	Doç Dr Ezgi Özyılmaz Saraç Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı	
	Av. Zehra Bulut Hukukçu Üye	Toplantıya Katılmadı
	Dr Neşe Kayrın Kurum Dışı Üye	

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlık Binası, Balcalı 01330 Adana
Telefon: 0322 338 60 60 dahili 3465, Faks: 0322 338 67 22

9. ÖZGEÇMİŞ

ADI VE SOYADI: Jale ÖZDEMİR

KİŞİSEL BİLGİLER:

Doğum Tarihi: 18/12/1992

Doğum Yer: Doğubayazıt /Ağrı

EĞİTİM BİLGİLERİ:

Çağ üniversitesi Psikoloji Yüksek Lisans (2016-2018)

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Hizmet (2012-2016)

Dr. Reşat Erdem Anadolu Lisesi (2008-2011)

STAJLAR:

Trans Dayanışma Merkezi- Gönüllü Staj (17/09/2014- 15/12/2014)

Özel İlk Emek Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezi (10/02/2015- 15/05/2015)

Çankaya Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü (12/09/2015- 20/06/2016)

GENEL BİLGİLER:

Bilgisayar: Microsoft Office (Word, Powerpoint, Excel)

İngilizce Öğrenim: Orta seviye

İLETİŞİM BİLGİLERİ:

Telefon: 05428924654

e-mail: zdmr92jale@gmail.com

İkamet Adresi: Şehit Mehmet Özer cad. Çiftepınar mah. No:6/2 Doğubayazıt/AĞRI